

Makroekonomická predikce České republiky

duben 2022

Makroekonomická predikce České republiky
duben 2022

Ministerstvo financí ČR
odbor Hospodářská politika
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: macroeconomic.forecast@mfcz.cz

ISSN 1804–7971 (on-line)

Vychází 4x ročně, zdarma

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/makrope>

Makroekonomická predikce

České republiky

duben 2022

Obsah

Úvod a shrnutí	1
Rizika a nejistoty predikce	4
1 Východiska predikce	5
1.1 Vnější prostředí	5
1.2 Ceny komodit.....	9
1.3 Fiskální politika	11
1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy.....	14
1.5 Demografie	19
1.6 Ostatní předpoklady	20
2 Ekonomický cyklus	21
2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu	21
2.2 Konjunkturální indikátory	22
3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR	24
3.1 Ekonomický výkon	24
3.2 Ceny.....	32
3.3 Trh práce.....	37
3.4 Vztahy k zahraničí.....	44
4 Monitoring predikcí ostatních institucí	50
5 Vyhodnocení rozpočtové predikce na rok 2021	51
Slovníček pojmů	53
Seznam boxů	
Box 1: Dopad migrační vlny z Ukrajiny na spotřebu domácností	25
Box 2: Simulace makroekonomických dopadů vyšších cen energií	33
Box 3: Ukrajinci na českém trhu práce.....	38
Box 4: Dopady války na Ukrajině na zahraniční obchod a HDP ČR	45

Makroekonomickou predikci zpracoval odbor Hospodářská politika Ministerstva financí České republiky. Materiál zahrnuje predikci na roky 2022 a 2023 a u některých ukazatelů výhled na další 2 roky (tj. do roku 2025). Makroekonomická predikce vychází 4x ročně (v lednu, dubnu, srpnu a listopadu) a je dostupná na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky na adrese:

<http://www.mfcr.cz/makrope>

Přivítáme jakékoliv připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky zasílejte na adresu:

macroeconomic.forecast@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční	8
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní.....	9
Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční	10
Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní	10
Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh	13
Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční	16
Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní.....	16
Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry	17
Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry.....	17
Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční.....	18
Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní	18
Tabulka 1.6.1: Demografie.....	20
Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt.....	22
Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční.....	28
Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní	29
Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční.....	30
Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní	30
Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční	31
Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní.....	31
Tabulka 3.2.1: Ceny – roční.....	35
Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní	36
Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční	41
Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní.....	42
Tabulka 3.3.3: Účet domácností	43
Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční	47
Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní	47
Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční.....	48
Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní	49
Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí	50
Tabulka 5.1: Porovnání makroekonomického rámce státního rozpočtu na rok 2021 se skutečností	52

Seznam grafů

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA	7
Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt	7
Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen	7
Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti	7
Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu	7
Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů.....	7
Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů	7
Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR.....	7
Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent	10
Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent.....	10
Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí	13
Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí	13
Graf 1.4.1: Úrokové sazby.....	15
Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem.....	15
Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí.....	15
Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům	15
Graf 1.4.5: Úvěry v selhání.....	15
Graf 1.4.6: Vklady	15
Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy	15
Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně	15
Graf 1.5.1: Věkové skupiny	19
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození	19
Graf 1.5.3: Starobní důchodci	19
Graf 1.5.4: Počet úmrtí v letech 2020 a 2021	19
Graf 2.1.1: Produkční mezera	21
Graf 2.1.2: Potenciální produkt	21
Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu.....	22
Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny	22
Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu	23
Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví.....	23
Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách.....	23
Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží	23
Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností.....	23
Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání	23
Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH.....	23
Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor	23
Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu	27
Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt	27
Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt	27
Graf 3.1.4: Spotřeba domácností.....	27
Graf 3.1.5: Spotřeba domácností.....	27
Graf 3.1.6: Věcné členění investic.....	27
Graf 3.1.7: Sektorové členění investic	27
Graf 3.1.8: Spolufinancování investic z fondů EU	27
Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny	34
Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech.....	34

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce	34
Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent	34
Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu	34
Graf 3.2.6: Směnné relace	34
Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů	34
Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě	34
Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik	40
Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR	40
Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti	40
Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělků	40
Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita	40
Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy	40
Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů	40
Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností	40
Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí	46
Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně	46
Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží	46
Graf 3.4.4: Obchodní bilance	46
Graf 3.4.5: Bilance služeb	46
Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů	46
Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance	46
Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí	46
Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2022	50
Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2022	50

Seznam použitých zkratk

b. c.	běžné ceny
CPI	index spotřebitelských cen
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EA19	eurozóna v rozsahu 19 zemí
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
EU27	Evropská unie v rozsahu 27 zemí
Fed	Federální rezervní systém
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
MMF	Mezinárodní měnový fond
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSVČ	osoba/y samostatně výdělečně činná/é
p. b.	procentní bod
p. o.	pravá osa
s. c.	stálé ceny
SPVF	souhrnná produktivita výrobních faktorů
THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

Značky použité v tabulkách

-	pomlčka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že daný údaj nepredikujeme, popř. není k dispozici nebo je nespolehlivý
x, (mezera)	křížek nebo mezera na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomická predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k 31. březnu 2022. Uzávěrka dat pro fiskální predikci byla 6. dubna 2022.

Poznámky

Není-li uvedeno jinak, nejsou údaje v Makroekonomické predikci očištěny o sezónní a kalendářní vlivy. Publikované součtové údaje v tabulkách mohou být zatíženy nepřesnostmi na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Údaje z předchozí predikce z ledna 2022 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2024 a 2025 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v textu až na výjimky komentován.

Úvod a shrnutí

Ruská vojenská agrese vůči Ukrajině zcela změnila obraz světa v roce 2022 a překreslila růstové vyhlídky. Nejvážnějším důsledkem války je samozřejmě ztráta lidských životů a humanitární krize, ovšem i ekonomické následky jsou velmi vážné. Rusko a Ukrajina se sice na globálním HDP podílejí jen zhruba 2 %, hrají ale podstatnou roli jako dodavatelé řady surovin. Na komoditních trzích se tak ruská invaze projevila růstem cen a zvýšenou volatilitou. Válka také podtrhla význam energetické bezpečnosti a snižování závislosti na Rusku v klíčových energetických dovozech.

V důsledku války na Ukrajině lze přinejmenším v krátkém období očekávat nižší hospodářský růst, prohloubení problémů v dodavatelských řetězcích a zesílení již tak vysokých inflačních tlaků. Fiskální politika se navíc bude muset vypořádat se zvýšenými výdaji na zabezpečení ukrajinských uprchlíků i na podporu nejchudších domácností ohrožených vysokými cenami energií.

Ve 4. čtvrtletí 2021 se **reálný hrubý domácí produkt** ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, mezičtvrtletně zvýšil o 0,8 %. Meziroční růst dosáhl 3,7 %.

Spotřeba domácností vzrostla o 9,4 %. Extrémně vysoké tempo růstu odráželo nejen nízkou srovnávací základnu, ale i nárůst reálného disponibilního důchodu a výrazný meziroční pokles míry úspor. **Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem zvýšení zaměstnanosti a nákupů zboží a služeb vzrostla o 2,6 %.

Tvorba hrubého fixního kapitálu byla vyšší jen o 0,9 %. Významněji vzrostly investice do dopravních prostředků a obydlí, ostatní kategorie stagnovaly nebo poklesly. Ze sektorového hlediska byl růst tažen investicemi domácností.

Příspěvek **změny stavu zásob** a cenností k ekonomickému růstu (5,8 p. b.) byl, stejně jako ve 3. čtvrtletí, dominantním faktorem zvýšení ekonomického výkonu. Firmy doplňovaly skladové zásoby, patrně aby předešly výpadkům v dodávkách komponent i ztrátám plynoucím z vysoké inflace, a také se nejspíše zvýšily zásoby nedokončené výroby.

Příspěvek salda **zahraničního obchodu** byl naopak hluboce záporný (-7,1 p. b.), a to nejen kvůli výpadkům produkce na export, ale i vysokému tempu dovozu danému silnou akumulací zásob.

Za celý rok **2021** vzrostl ekonomický výkon ČR o **3,3 %**, k čemuž kladně přispěly všechny složky domácí poptávky, nejvíce změna stavu zásob a spotřeba domácností. Naopak saldo zahraničního obchodu se zbožím růst ekonomiky silně zpomalilo.

Výsledky roku **2022** budou zásadně ovlivněny ruskou agresi a změnou nastavení mezinárodních obchodních vztahů. Při všeobecné nejistotě pracujeme se **scénářem**, že se hlavní negativní dopady budou koncentrovat do 2. čtvrtletí. Celoroční tempo růstu české ekonomiky by mělo zpomalit na **1,2 %**. Růst by měl být tažen investicemi vládních institucí i soukromého sektoru a spotřebou. Spotřebu domácností však bude tlumit razantní nárůst životních nákladů, zejména cen energií, a zpřísnění měnové politiky. Saldo zahraničního obchodu by růstovou dynamiku nemělo téměř ovlivnit.

Vysoká **inflace** zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. Průměrná míra inflace by letos měla dosáhnout 12,3 %. Meziroční inflace by po zbytek roku měla být dvouciferná, přičemž by během 2. čtvrtletí měla kulminovat nad úrovní 13 %. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen by měly významně přispět ceny ropy, elektřiny a zemního plynu. Zvýšené náklady firem se pak promítnou do cen zboží a služeb. Proinflačním směrem budou působit také problémy v dodavatelských řetězcích a mzdové náklady v soukromém sektoru. Zvýšení měnověpolitických sazeb však oslabí domácí poptávkové tlaky a přispěje k posílení kurzu koruny k euru, což bude mít protiinflační efekt.

V roce 2023 by průměrná míra inflace mohla zvolnit na 4,4 %. K 2% inflačnímu cíli České národní banky by se přitom meziroční inflace měla přiblížit až v závěru roku.

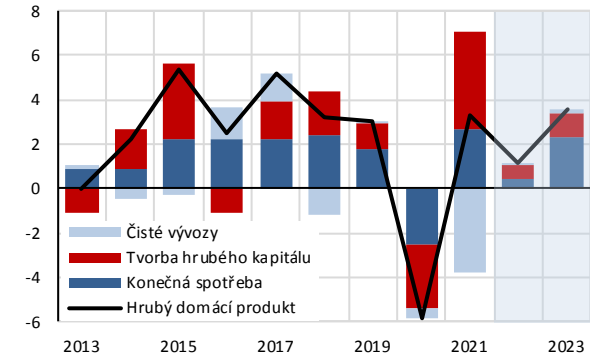
Na **trhu práce** se dále prohlubují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, který je patrný prakticky ve všech sektorech ekonomiky. Míra nezaměstnanosti v roce 2021 v průměru dosáhla 2,8 % a letos by se mohla snížit na 2,5 %. Vlivem zpožděných efektů slabého růstu v letošním roce by se však míra nezaměstnanosti mohla v roce 2023 nepatrně zvýšit na 2,6 %.

Běžný účet platební bilance skončil v roce 2021 schodkem ve výši 0,8 % HDP, což byl první deficit od roku 2013. Bilance služeb a prvotních i druhotných důchodů by se v poměrovém vyjádření neměla v horizontu predikce výrazně změnit. Nedostatek komponent spolu s růstem cen výrobních vstupů a energií by však měl vést k dalšímu zhoršení bilance zboží v letošním roce. Schodek běžného účtu by tak měl v roce 2022 dosáhnout 2,2 % HDP, v roce 2023 by se mohl snížit na 1,9 % HDP.

Hospodaření veřejných financí v roce 2021 ve výši -5,9 % HDP bylo stále ovlivněno epidemií koronaviru, jejími ekonomickými důsledky a opatřeními provedenými v oblasti zdravotnictví, stejně jako dopady stimulační politiky státu. Odhad výsledku hospodaření na tento rok ve výši -4,5 % HDP reflektuje dozívající epidemii, předpokládané hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině a s ní spojené humanitární krize i pomoc domácnostem a firmám postiženým enormním růstem cen. Zadlužení veřejných financí pravděpodobně vzroste ze 41,9 % HDP v roce 2021 na 42,7 % HDP ke konci roku 2022.

Ekonomický růst tažen domácí poptávkou

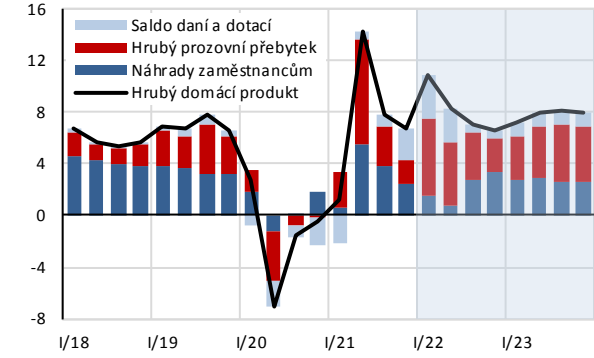
růst reálného HDP v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Růst zisků firem bude pokračovat

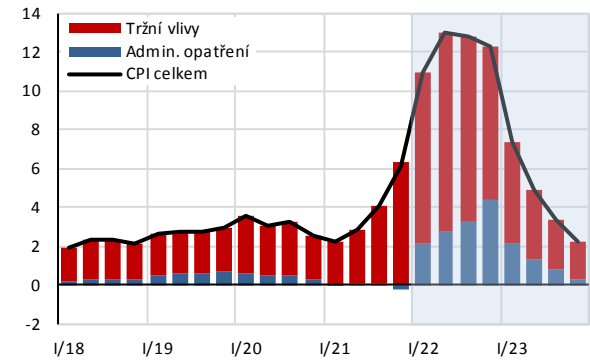
meziroční růst nominálního HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Návrat inflace k 2% cíli ČNB až koncem roku 2023

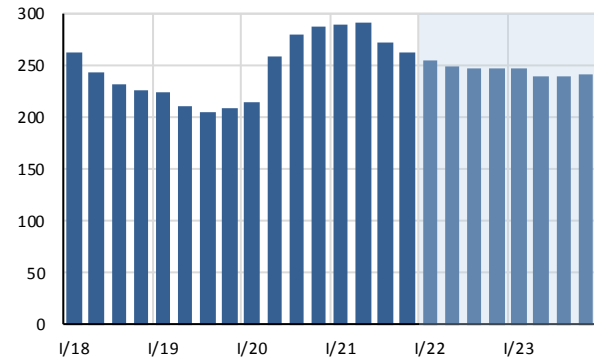
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Nezaměstnanost by měla postupně klesat

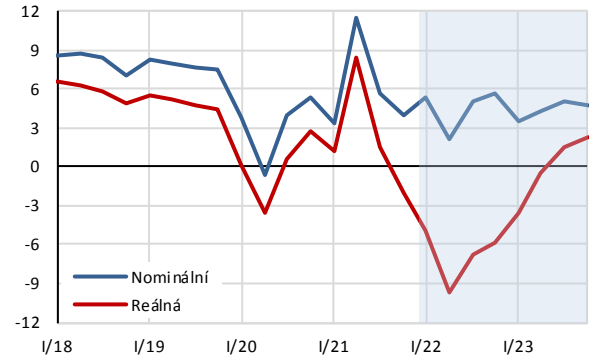
registrovaná nezaměstnanost, v tis. osob, sezónně očištěno

Zdroj: MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Mzdový růst by měl dočasně zaostávat za inflací

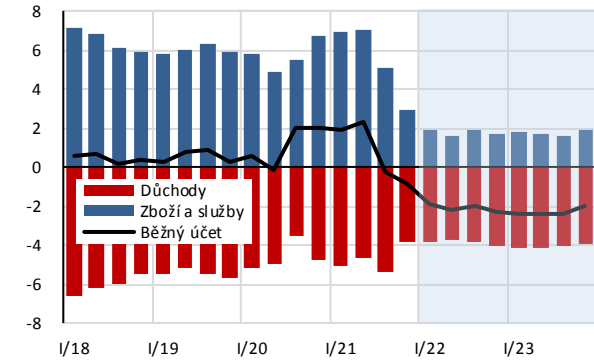
průměrná hrubá měsíční mzda, meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Schodek běžného účtu platební bilance okolo 2 % HDP

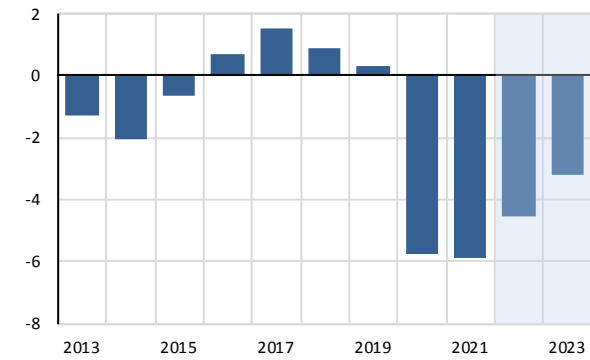
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Počátek konsolidace veřejných financí

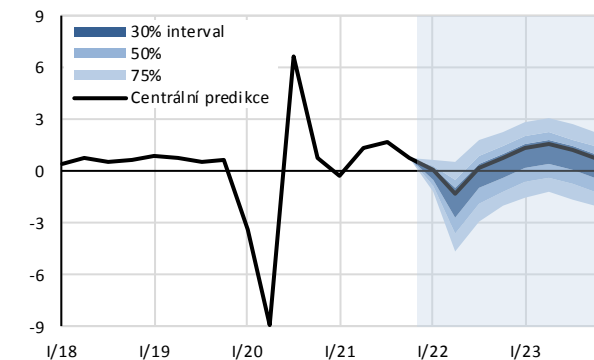
saldo sektoru vládních institucí, v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika predikce výrazně vychýlená směrem dolů

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Hlavní makroekonomické indikátory

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2021	2022
		Aktuální predikce							Minulá predikce	
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 111	5 410	5 790	5 694	6 121	6 618	7 135	6 103	6 617
	<i>růst v %, b.c.</i>	6,5	5,8	7,0	-1,7	7,5	8,1	7,8	7,2	8,4
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	5,2	3,2	3,0	-5,8	3,3	1,2	3,6	2,9	3,1
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	4,0	3,5	2,7	-6,8	4,4	0,5	4,5	4,8	2,3
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	3,8	2,5	3,4	3,0	1,0	1,0	1,9	0,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,9	10,0	5,9	-7,5	0,6	2,2	5,9	0,8	5,4
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,5	-3,8	0,1	0,2	-3,0	0,6
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,8	4,3	0,0	-0,4	3,2	0,0
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	1,3	2,6	3,9	4,4	4,0	6,9	4,1	4,1	5,2
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	12,3	4,4	3,8	8,5
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	1,2	0,2	-0,4	1,1
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6	2,8	2,3
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	9,2	9,6	7,8	0,2	6,6	6,0	6,2	5,7	5,4
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-2,2	-1,9	-1,0	-1,3
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,9	-4,5	-3,2	-6,1	.
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,4	24,2	25,6	24,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,0	2,0	1,5	1,1	1,9	3,9	3,6	1,9	3,3
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	54	71	64	42	71	105	91	71	76
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	2,6	2,9	5,1	3,9

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika a nejistoty predikce

Makroekonomická predikce je zatížena řadou rizik, která v úhrnu považujeme za **výrazně vychýlená směrem dolů**.

Hlavním rizikem je další vývoj **války na Ukrajině**. Celkové dopady nelze přesně vyčíslit, je však zřejmé, že přinejmenším v krátkém období válka sníží ekonomický růst, prohloubí **problémy v dodavatelských řetězcích** a posílí inflační tlaky. Většina zemí Evropské unie sice na Rusko ani Ukrajinu nemá silné obchodní vazby (ať už přímé či nepřímé), Rusko a Ukrajina jsou však globálně významnými exportéry komodit, např. pšenice, ropy, zemního plynu, niklu, železné rudy, palladia nebo vzácných plynů. Zejména v případě některých nerostných surovin jsou přitom země EU na importech z Ruska kriticky závislé. Výpadek dodávek těchto komodit, doprovázený růstem jejich cen, by výše uvedené negativní ekonomické efekty značně prohloubil.

V predikci pracujeme s předpokladem, že válka na Ukrajině skončí ještě v letošním roce. Poruchy v dodavatelských řetězcích by však měly přetrvávat i v roce 2023, jejich intenzita by nicméně měla postupně klesat. Díky tomu by měly slábnout tlaky na růst cenové hladiny. Přesto by i poté mohlo přetrvávat riziko, že **inflační očekávání** budou v krátkém období ukotvena výrazněji nad 2% cílem ČNB, což by vyžadovalo přísnější nastavení měnové politiky.

Dále předpokládáme, že se pravděpodobné budoucí vlny epidemie **COVID-19** podaří zvládnout bez nutnosti přijmout makroekonomicky významná protiepidemická omezení. Vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu, ale stále představuje podstatné riziko.

Dostupná data jasně svědčí o tom, že se na **trhu práce** po krátké pauze opět projevují nerovnováhy, které jej charakterizovaly před propuknutím epidemie. Nedostatek zaměstnanců je patrný téměř ve všech odvětvích ekonomiky a představuje významnou bariéru růstu produkce, obzvláště ve stavebnictví. S ohledem na vysokou poptávku firem po práci a charakter většiny volných míst (místa s nízkými požadavky na kvalifikaci) předpokládáme, že uprchlíci z Ukrajiny nebudou mít s uplatněním na českém trhu práce výraznější problémy. Tomu by měly napomoci i legislativní změny snižující administrativní

překážky zaměstnávání cizinců. Díky tomu by na trhu práce mohlo dojít ke zmírnění nesouladu mezi poptávkou a nabídkou a k oslabení tlaku na růst mezd.

Kromě toho však bude potřeba zvládnout i další problémy související se zvýšenou imigrací, zejména v oblasti bydlení, vzdělávání a zdravotní péče. Potenciálně neúspěšná **integrace uprchlíků** z Ukrajiny by v budoucnu mohla představovat významný sociální problém.

Ve středním a dlouhodobém horizontu bude s ohledem na demografický vývoj klíčové, aby docházelo ke zvyšování **produktivity práce**, např. investicemi do automatizace, robotizace a digitálních technologií. Silným impulzem pro růst produktivity by vzhledem k vysokému zapojení českých firem do globálních dodavatelských řetězců byl také jejich posun do pozic s vyšší přidanou hodnotou (ať už směrem k počáteční fázi výzkumu a vývoje, nebo k fázi prodeje finálního výrobku).

Hluboký propad reálného HDP v roce 2020 byl do značné míry determinován poklesem spotřeby domácností. Vlivem bezprecedentního nárůstu míry úspor došlo k silné akumulaci finančních aktiv především ve formě oběživa a vkladů. Tyto prostředky by přitom alespoň zčásti domácnosti mohly využít ke **snížení dopadů** vysokého růstu spotřebitelských cen na reálné disponibilní příjmy.

Propad ekonomické aktivity a s ním spojené zhoršení finanční situace některých domácností a firem sice nevedl k výraznému zvýšení podílu nesplácených úvěrů, vlivem nárůstu úrokových sazeb by se ale část domácností, jimž bude končit období fixace hypotečního úvěru, mohla dostat do problémů se splácením. Rizikem pak nadále zůstává **nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí**.

Vzhledem k významu **automobilového průmyslu** pro českou ekonomiku je rizikem silná procykličnost tohoto odvětví, jeho exportní orientace a závislost na dodavatelských řetězcích. Poslední jmenovaný faktor přitom pro automobilový průmysl i v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu představuje značný problém. Rizika prohlubují také strukturální změny, k nimž v automobilovém průmyslu dochází kvůli postupnému zpřísnění emisních norem a přechodu na elektromobilitu. To si přitom vyžádá enormní investice do vývoje technologií, strojů a zařízení či do infrastruktury. Lze také čekat dopad na zaměstnanost nebo dodavatelsko-odběratelské vztahy.

1 Výhodiska predikce

1.1 Vnější prostředí

Poslední čtvrtletí roku 2021 se v hlavních ekonomikách mimo Evropskou unii vyznačovalo silným hospodářským oživením. Světová ekonomika však i nadále čelí celé řadě výzev, a to zejména v souvislosti s pokračujícím narušením dodavatelských řetězců a vysokou inflací v mnoha zemích. Probíhající válka na Ukrajině a ekonomické sankce uvalené západními státy na Rusko prohlubují problémy v dodavatelských řetězcích a zvyšují ceny energií a komodit, což přispívá k již tak silným globálním inflačním tlakům. Současně roste i nervozita na světových trzích. Rizika do predikce vnáší rovněž nejistý vývoj pandemie, např. zhoršující se epidemická situace v Číně a tamější přísná protiepidemická opatření vyvolávají obavy o fungování dodavatelských řetězců. Vzhledem k očekávanému poklesu růstové dynamiky nejvýznamnějších světových ekonomik by **globální hospodářský růst** mohl v roce 2022 zpomalit na 4,0 % (proti 4,9 %) a dále na 3,3 % v roce 2023.

Mezičtvrtletní růst HDP **Spojených států amerických** ve 4. čtvrtletí 2021 zrychlil na 1,7 % (proti 1,0 %). K hospodářské dynamice přispěl nárůst stavu zásob a spotřeba domácností. Saldo zahraničního obchodu a spotřeba vlády působily prakticky neutrálně.

Situace na trhu práce se nadále zlepšuje. Míra nezaměstnanosti v únoru klesla na 3,8 % a přiblížila se tak předpandemické úrovni z února 2020, kdy činila 3,5 %. Meziroční inflace výrazně zrychluje – v únoru dosáhla 7,9 %. V reakci na tento vývoj Fed v březnu zvýšil cílové pásmo pro hlavní úrokovou sazbu na 0,25–0,50 %. Fed předpokládá, že v květnu přikročí i ke snižování objemu aktiv v bilanci. Fiskální politika bude v tomto roce působit stimulačně v rozsahu již schválených investičních a podpůrných balíčků.

Dopady ruské invaze na Ukrajinu na Spojené státy zatím zůstávají nejisté. Již nyní se však projevuje dodatečný tlak na růst inflace z důvodu vyšších cen energetických komodit. Vysoké ceny pohonných hmot a inflační očekávání se projevily v poklesu spotřebitelské důvěry, což pravděpodobně bude negativně působit na spotřebitelskou poptávku. Sentiment podnikatelů v průmyslu i službách se naopak v průběhu 1. čtvrtletí 2022 zlepšoval. Hospodářskou dynamiku však mohou tlumit přetrvávající dopady pandemie a napětí v čínsko-amerických vztazích. Zvýšení geopolitických rizik se na druhou stranu pravděpodobně promítne v objemu zakázek pro americké zbrojařské firmy. Ekonomický růst Spojených států amerických by letos vzhledem k silnějšímu než odhadovanému růstu ve 4. čtvrtletí 2021 mohl dosáhnout 3,3 % (proti 3,1 %) a v roce 2023 by mohl zpomalit na 2,3 %.

Čínská ekonomika ve 4. čtvrtletí 2021 mezičtvrtletně vzrostla o 1,6 % (proti 0,5 %). Na začátku letošního roku bylo patrné zlepšení řady ekonomických ukazatelů. Průmyslová produkce či maloobchodní tržby byly meziročně vyšší, v únoru se zlepšil i sentiment podnikatelů ve zpracovatelském průmyslu. Současně však začaly růst i počty nakažených onemocněním COVID-19. V březnu pak v důsledku uplatňování striktních protiepidemických opatření docházelo k uzavěrákům důležitých průmyslových center, což se projevilo opětovným zhoršením sentimentu podnikatelů ve zpracovatelském průmyslu. Tento faktor pravděpodobně negativně ovlivní také spotřebitelskou poptávku i sektor služeb a dále prohloubí problémy v dodavatelských řetězcích. Ekonomické vyhlídky Číny přitom i nadále zůstávají zatíženy přetrvávající krizí reálného trhu či napjatými vzájemnými vztahy s USA. Očekáváme, že HDP Číny v roce 2022 vzroste o 4,7 % (beze změny) a v roce příštím o 5,0 %.

Mezičtvrtletní růst HDP **Evropské unie** ve 4. čtvrtletí 2021 zpomalil na 0,4 % (proti 0,3 %), v eurozóně pak na 0,3 % (proti 0,2 %). Dominantním faktorem růstu byla tvorba hrubého kapitálu, pozitivně přispěla i spotřeba sektoru vládních institucí. Spotřeba domácností a saldo zahraničního obchodu dynamiku HDP naopak tlumily.

Na začátku roku 2022 v eurozóně nadále zrychloval růst spotřebitelských cen, který v únoru dosáhl 5,9 %. Nejvýznamněji se na nárůstu cenové hladiny podílelo výrazné zdražování energií. Evropská centrální banka bude pokračovat v postupném útlumu nákupu aktiv. Na základě jejího březnového rozhodnutí by měl být program nákupu aktiv ukončen v průběhu 3. čtvrtletí 2022 za podmínky, že nedojde k oslabení očekávaných inflačních tlaků. Hlavní úroková sazba nadále setrvává na nulové úrovni. V průběhu letošního roku bude pravděpodobně docházet k postupnému zpříšňování fiskální politiky. Plánovanou fiskální konsolidaci však bude ve světle nárůstu geopolitických rizik tlumit zvyšování výdajů na obranu.

Míra nezaměstnanosti v eurozóně pokračovala v trendu pozvolného snižování, v únoru dosáhla 6,8 %. Indexy nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu a ve službách v březnu poklesly v reakci na obavy z dopadů války na Ukrajině, rostoucí inflaci a přetrvávající problémy v dodavatelských řetězcích. Průmyslová produkce v lednu 2022 stagnovala. Spotřebitelská důvěra v březnu dosáhla nejnižší hodnoty od května 2020.

Očekáváme, že se HDP Evropské unie v letošním roce zvýší o 2,5 % (proti 4,0 %), růst eurozóny by mohl dosáhnout 2,6 % (proti 3,9 %). V příštím roce by hospodářský růst měl zrychlit na 3,1 % v EU, resp. 2,9 % v eurozóně. Zhoršení predikce v letošním roce odráží zejména ruskou

vojenskou invazí na Ukrajinu a s ní související zvýšenou nejistotu na trzích, růst cen energií a prohloubení problémů v dodavatelských řetězcích. Růstovou dynamiku HDP by měly snižovat přetrvávající inflační tlaky, které budou tlumit reálnou spotřebu domácností.

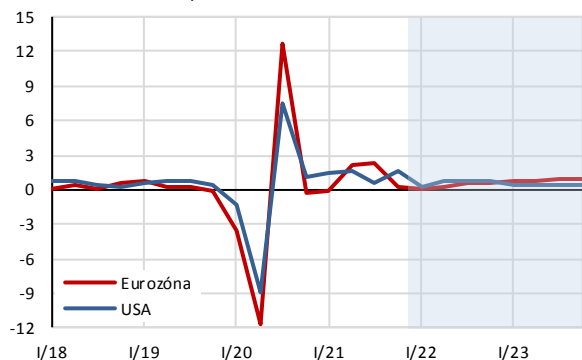
Ekonomika **Německa** ve 4. čtvrtletí 2021 mezičtvrtletně vlivem propadu spotřeby domácností poklesla o 0,3 % (*proti růstu o 0,2 %*). Negativně se na vývoji německého hospodářství podepsalo snížení výdajů domácností na služby vlivem restriktivních opatření proti šíření koronaviru. Výdaje na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí a tvorba hrubého kapitálu k růstu naopak přispěly kladně. Index nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu v březnu klesl druhý měsíc v řadě kvůli přetrvávajícím problémům v dodavatelských řetězcích a nedostatku materiálů i zaměstnanců, stále však signalizoval zlepšování podmínek v odvětví. Ve službách index nákupních manažerů poukazuje na pokračující oživení aktivity, v březnu ale kvůli obavám z války na Ukrajině a rostoucí cenové hladiny poklesl. Kvůli vysokým cenám energií i potravin a nejistým vyhlídkám do budoucna je

spotřebitelská důvěra nejnižší od února 2021. Míra nezaměstnanosti v únoru setrvala na úrovni 3,1 %. S ohledem na přerušení dodávek komponent pro automobilový průmysl z Ukrajiny a vysokou inflaci očekáváme, že by hospodářský růst Německa mohl v roce 2022 dosáhnout 2,1 % (*proti 4,1 %*) a v roce 2023 zrychlit na 3,2 %.

Mezičtvrtletní ekonomický růst **Slovenska** ve 4. čtvrtletí 2021 zpomalil na 0,3 % (*proti 0,1 %*). Hospodářská aktivita byla tažena zejména čistým vývozem, tvorbou hrubého fixního kapitálu a spotřebou sektoru vládních institucí. Negativně naopak působila spotřeba domácností a změna zásob. Průmyslová produkce v lednu meziměsíčně poklesla o 1,3 %. Míra nezaměstnanosti se v únoru nepatrně snížila na 6,5 %. Nedostatek materiálů v automobilovém průmyslu, akcelerující inflace, pokles exportních objednávek a snížená produkce budou mít na slovenskou ekonomiku nepříznivý dopad. Vedle toho je s ohledem na nízkou proočkovanosť velkým rizikem také vývoj epidemie. Předpokládáme, že by HDP v roce 2022 mohl vzrůst o 1,9 % (*proti 4,5 %*), v roce 2023 by tempo růstu mohlo zrychlit na 4,2 %.

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA

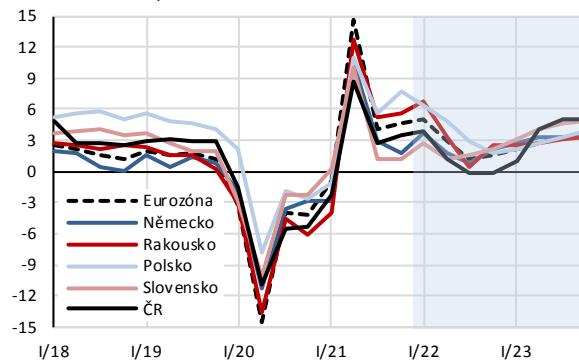
mezičtvrtletní růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat, OECD. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt

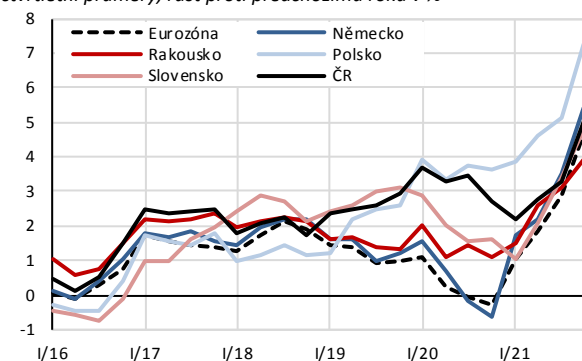
meziroční růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

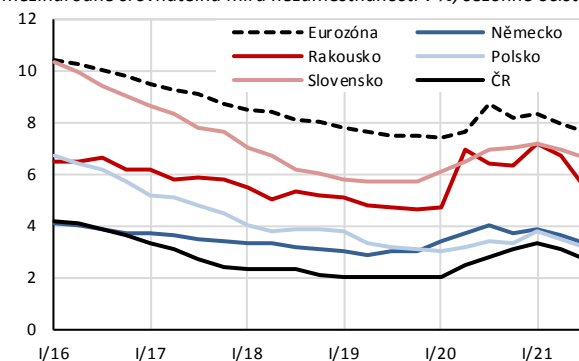
čtvrtletní průměry, růst proti předchozímu roku v %

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti

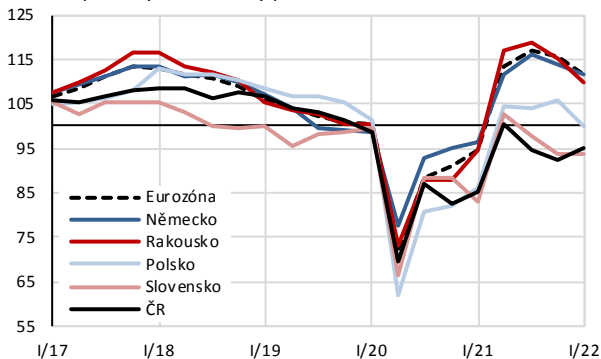
mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat.

Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu

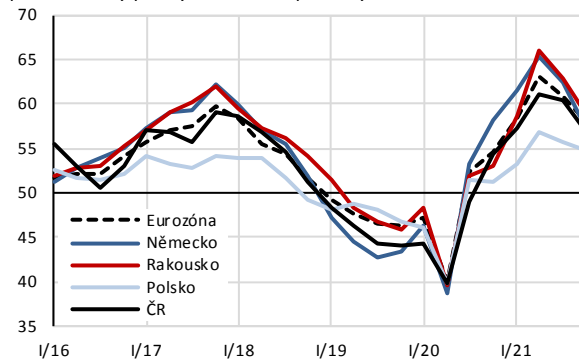
čtvrtletní průměry, dlouhodobý průměr = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů

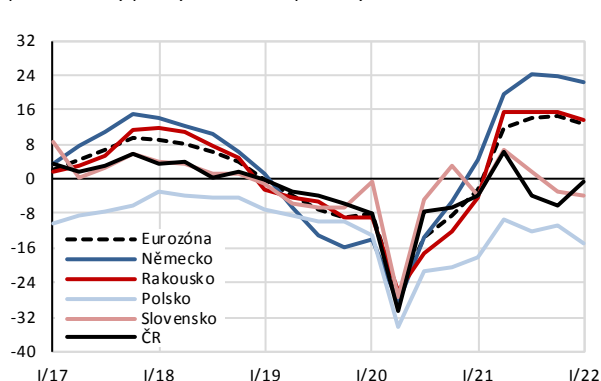
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: Markit. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů

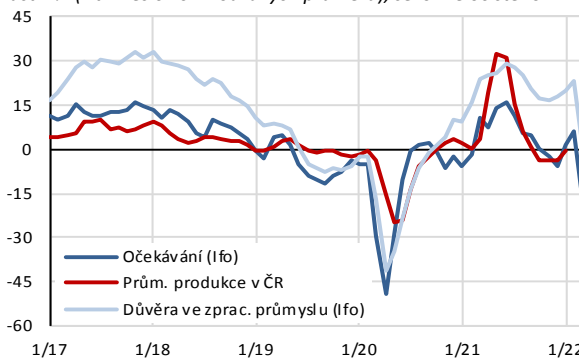
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: OECD. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR

saldo (Ifo, Německo); index produkce ve zprac. průmyslu ČR, meziroční růst v % (z tříměsíčních klouzavých průměrů), sezónně očištěno

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční
růst reálného HDP v %

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
									<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Svět	<i>sezónně očištěno</i>	3,6	3,5	3,3	3,8	3,6	2,8	-3,1	5,9	4,0	3,3
USA	<i>sezónně očištěno</i>	2,3	2,7	1,7	2,3	2,9	2,3	-3,4	5,7	3,3	2,3
Čína	<i>sezónně očištěno</i>	7,4	7,3	6,8	6,9	6,7	5,2	1,6	8,5	4,7	5,0
Spojené království	<i>sezónně očištěno</i>	3,0	2,6	2,3	2,1	1,7	1,7	-9,3	7,4	3,8	1,5
Evropská unie	<i>sezónně očištěno</i>	1,6	2,2	2,0	2,9	2,1	1,8	-6,1	5,3	2,5	3,1
	<i>neočištěno</i>	1,6	2,3	2,0	2,8	2,1	1,8	-5,9	5,3	.	.
Eurozóna	<i>sezónně očištěno</i>	1,4	1,9	1,8	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	2,6	2,9
	<i>neočištěno</i>	1,4	2,0	1,9	2,6	1,8	1,6	-6,4	5,3	.	.
Německo	<i>sezónně očištěno</i>	2,2	1,2	2,1	3,0	1,1	1,1	-4,9	2,9	2,1	3,2
	<i>neočištěno</i>	2,2	1,5	2,2	2,7	1,1	1,1	-4,6	2,9	1,8	2,9
Francie	<i>sezónně očištěno</i>	1,0	1,0	1,0	2,4	1,8	1,8	-8,0	7,0	3,1	2,4
	<i>neočištěno</i>	1,0	1,1	1,1	2,3	1,9	1,8	-7,9	7,0	3,1	2,3
Itálie	<i>sezónně očištěno</i>	0,1	0,7	1,4	1,7	0,8	0,5	-9,1	6,6	3,0	2,8
	<i>neočištěno</i>	0,0	0,8	1,3	1,7	0,9	0,5	-9,0	6,6	2,9	2,7
Rakousko	<i>sezónně očištěno</i>	0,8	1,0	1,9	2,4	2,5	1,5	-6,8	4,6	3,2	2,9
	<i>neočištěno</i>	0,7	1,0	2,0	2,3	2,5	1,5	-6,7	4,5	3,3	2,7
Maďarsko	<i>sezónně očištěno</i>	4,1	3,6	2,1	4,5	5,4	4,6	-4,9	7,1	3,3	3,2
	<i>neočištěno</i>	4,2	3,7	2,2	4,3	5,4	4,6	-4,7	7,1	3,3	3,1
Polsko	<i>sezónně očištěno</i>	3,4	4,2	3,2	4,9	5,4	4,8	-2,5	5,6	3,9	3,1
	<i>neočištěno</i>	3,4	4,2	3,1	4,8	5,4	4,7	-2,5	5,7	3,8	3,1
Slovensko	<i>sezónně očištěno</i>	2,7	5,2	1,9	3,0	3,8	2,6	-4,4	3,0	1,9	4,2
Česká republika	<i>sezónně očištěno</i>	2,3	5,5	2,4	5,4	3,2	3,0	-5,8	3,3	1,2	3,8
	<i>neočištěno</i>	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,8	3,3	1,2	3,6

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, MMF, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní
růst reálného HDP v %, data očištěná o sezónní a kalendářní vlivy

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1 <i>Odhad</i>	Q2 <i>Predikce</i>	Q3 <i>Predikce</i>	Q4 <i>Predikce</i>
USA	<i>mezičtvrtletní</i>	1,5	1,6	0,6	1,7	0,2	0,7	0,7	0,8
	<i>meziroční</i>	0,5	12,2	4,9	5,5	4,1	3,2	3,3	2,4
Čína	<i>mezičtvrtletní</i>	0,3	1,3	0,7	1,6	1,1	1,0	1,2	1,3
	<i>meziroční</i>	18,3	7,9	4,9	4,0	4,8	4,5	4,9	4,6
Spojené království	<i>mezičtvrtletní</i>	-1,2	5,6	0,9	1,3	0,5	0,4	0,4	0,3
	<i>meziroční</i>	-5,0	24,5	6,9	6,6	8,4	3,0	2,5	1,5
Evropská unie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	2,1	2,2	0,4	0,2	0,2	0,4	0,5
	<i>meziroční</i>	-0,9	14,0	4,2	4,8	4,9	2,9	1,1	1,2
Eurozóna	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,1	2,2	2,3	0,3	0,2	0,2	0,5	0,6
	<i>meziroční</i>	-0,9	14,6	4,0	4,6	4,9	2,9	1,2	1,6
Německo	<i>mezičtvrtletní</i>	-1,7	2,2	1,7	-0,3	0,1	0,3	0,8	0,9
	<i>meziroční</i>	-2,8	10,4	2,9	1,8	3,6	1,7	0,9	2,2
Francie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,2	1,3	3,1	0,7	0,1	0,3	0,4	0,6
	<i>meziroční</i>	1,7	19,0	3,5	5,4	5,3	4,3	1,5	1,4
Itálie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,3	2,7	2,5	0,6	0,2	0,2	0,4	0,5
	<i>meziroční</i>	0,1	17,6	3,9	6,2	6,0	3,5	1,4	1,3
Rakousko	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,4	4,1	3,4	-1,5	0,7	0,7	0,6	0,6
	<i>meziroční</i>	-4,1	12,7	5,2	5,6	6,8	3,3	0,5	2,6
Maďarsko	<i>mezičtvrtletní</i>	1,8	2,2	0,9	2,0	0,3	0,2	0,5	0,5
	<i>meziroční</i>	-1,3	17,7	6,5	7,0	5,5	3,4	2,9	1,4
Polsko	<i>mezičtvrtletní</i>	1,6	1,8	2,3	1,7	0,3	0,3	0,4	0,5
	<i>meziroční</i>	-1,1	10,9	5,5	7,6	6,3	4,8	2,8	1,7
Slovensko	<i>mezičtvrtletní</i>	-1,4	1,9	0,4	0,3	0,2	0,2	0,8	0,9
	<i>meziroční</i>	0,2	10,0	1,2	1,2	2,8	1,1	1,6	2,1
Česká republika	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,3	1,4	1,7	0,8	0,1	-1,3	0,2	0,8
	<i>meziroční</i>	-2,3	8,7	2,8	3,6	4,0	1,2	-0,2	-0,2

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.

1.2 Ceny komodit

Odhadujeme, že **cena ropy Brent** v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostla téměř o dvě třetiny na 101 USD/barel (*proti 77 USD/barel*). To bylo dáno zejména aspekty souvisejícími s válkou na Ukrajině.

Organizace zemí vyvážejících ropu a další přidružené státy pokračovaly v 1. čtvrtletí 2022 v postupném uvolňování těžebních limitů. Denní těžba ropy by se tak i v dubnu a v květnu měla zvýšit o 0,4 mil. barelů.

Vedle rostoucí globální těžby ropy se v souvislosti s oživením světové ekonomiky zvyšovala i její spotřeba. Zásoby vytěžené ropy podle odhadů Energetické informační agentury Spojených států v období od 3. čtvrtletí 2020 do konce minulého roku klesaly, počínaje 2. čtvrtletím 2022 by ale světová produkce ropy měla mírně převyšovat spotřebu.

Na termínovaném trhu s ropou byla po vypuknutí války na Ukrajině zaznamenána značná volatilita. Ropa s pozdějším termínem dodání se obchoduje levněji než ropa s bližším dodáním. Předpokládaný vývoj ceny ropy Brent odráží právě tuto klesající křivku cen kontraktů futures, která je ovšem ve srovnání s lednovou predikcí položena znatelně výše. V letošním roce se by průměrná cena barelu ropy Brent měla meziročně zvýšit o 48 % na 105 USD (*proti 76 USD*), v korunovém vyjádření by měl být nárůst mírně vyšší. Pro rok 2023 předpokládáme průměrnou cenu 91 USD/barel.

Výrazný růstový trend na **komoditních trzích** se v souvislosti s rizikem přerušení dodávek zemního plynu z Ruské federace obnovil. Velkoobchodní cena zemního plynu se v Evropě v 1. čtvrtletí 2022 meziročně zvýšila více než čtyřnásobně. Vysoké ceny komodit se postupně promítají do nákladů firem i spotřebitelských cen (viz část 3.2).

Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent

USD/barel

Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent

meziroční růst korunové ceny ropy Brent v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	99,0	52,4	43,6	54,2	71,4	64,3	41,8	70,8	105	91	
	růst v %	-8,8	-47,1	-16,9	24,3	31,7	-9,9	-35,0	69,3	48,0	-12,8	
Index v CZK	2010=100	134,6	85,0	70,1	83,1	102,2	97,1	63,6	101,2	152	132	
	růst v %	-3,8	-36,9	-17,4	18,5	23,0	-5,0	-34,6	59,1	50,6	-13,0	
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	10,1	6,8	4,6	5,7	7,7	4,8	3,2	16,1	.	.	
	růst v %	-14,7	-32,1	-33,1	25,3	34,4	-37,5	-32,5	397,1	.	.	
Index v CZK	2010=100	131,7	106,2	70,7	84,2	106,0	69,6	47,1	223,0	.	.	
	růst v %	-9,8	-19,4	-33,4	19,2	25,8	-34,3	-32,4	373,7	.	.	

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	61,0	69,0	73,5	79,6	101	112	106	100
	růst v %	21,3	132,3	71,3	79,7	65,6	62,3	44,2	25,6
Index v CZK	2010=100	86,9	96,6	104,7	116,3	146	163	154	145
	růst v %	12,9	101,2	63,7	78,3	68,2	69,0	47,4	25,1
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	6,5	8,8	16,9	32,2
	růst v %	111,2	383,8	489,4	520,6
Index v CZK	2010=100	89,3	118,2	231,7	452,7
	růst v %	96,5	319,0	463,2	515,9

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

1.3 Fiskální politika

Podle údajů ČSÚ skončilo **hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021** deficitem ve výši 5,9 % HDP (*proti 6,1 % HDP*) a bylo stále velkou měrou ovlivněno pokračující epidemií koronaviru, jejími ekonomickými důsledky a opatřeními provedenými v oblasti veřejného zdravotnictví či stimulační fiskální politiky. Ačkoliv jde loňský schodek především na vrub státního rozpočtu, ani posílené transfery státního rozpočtu zdravotním pojišťovnam ve formě vyšší platby za státního pojištěnce nevykompenzovaly vysoké výdaje ve zdravotnictví a hospodaření fondů sociálního zabezpečení skončilo rovněž v mírném deficitu. Naopak místní vládní instituce vykázaly opět přebytek, ke kterému přispěla úprava rozpočtového určení daní. Z pohledu strukturálního salda vedla expanzivní fiskální politika k deficitu ve výši 4,1 % HDP (*proti 3,9 % HDP*), neboť celá řada opatření byla jednorázové nebo přechodné povahy a pokles příjmů do určité míry cyklického charakteru.

Růst daňových příjmů a pojistných plateb činil 4,3 %, ovšem samotné daňové příjmy hlavně v důsledku schváleného „daňového balíčku 2021“ klesly o 1,4 %. Balíček přinesl mimo jiné snížení efektivní sazby **daně z příjmů fyzických osob** s dopadem 99 mld. Kč, což se odrazilo v jejím meziročním poklesu o 25,2 %. Výnos **daně z příjmů právnických osob** rostl o 3,9 % a byl rovněž negativně ovlivněn několika opatřeními výše zmíněného daňového balíčku, např. možností uplatnění mimořádných odpisů.

Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění rostly o 11,4 %. Jejich tempo odráželo růst mezd a platů v ekonomice, umocněný postupným odezněním opatření zmírňujících socioekonomické dopady protiepidemických restrikcí a mimořádnými odměnami vyplacenými vybraným skupinám zaměstnanců veřejného sektoru v souvislosti s epidemií. Ke dvouciferné dynamice přispělo rovněž zvýšení platby za státního pojištěnce do systému veřejného zdravotního pojištění o částku 29,1 mld. Kč.

Výnos **daně z přidané hodnoty** rostl o 9,7 %. Autonomní vývoj, tažený oživenou spotřebou domácností, byl korigován celou řadou diskrečních opatření s negativním vlivem v úhrnné výši 10,1 mld. Kč. Výnos **spotřebních daní** bez dotací na obnovitelné zdroje energie rostl o 2,6 %. Pozitivně působily zejména změny sazeb na tabákové výrobky s dopadem 5,2 mld. Kč. Naopak výnos daně z minerálních olejů tlumilo snížení sazby daně na naftu v celkové výši 5,6 mld. Kč.

Výdaje na konečnou spotřebu si zachovaly značnou dynamiku ve výši 5,7 % s přispěním naturálních sociálních dávek, náhrad zaměstnancům a mezispotřeby. Na druhou stranu byl jejich růst korigován vyšší produkcí. **Objem mezd a platů** ve veřejné sféře se zvýšil o 6,5 % a kromě nárůstu platů pracovníků ve školství, zdravotnictví a sociálních službách se do něj promítly mimořádné odměny zdravotnickému personálu, pracovníkům v soci-

álních službách a ozbrojeným složkám. Tempo růstu **naturálních sociálních dávek** ve výši 11,0 % navazovalo na silnou dynamiku z předchozích dvou let, jelikož i tyto výdaje byly stále zatíženy epidemickou situací a vakcinací obyvatelstva. Jejich objem současně navýšily odměny zdravotníkům v soukromých zařízeních vyplacené zdravotními pojišťovnami. **Mezispotřeba** vzrostla o 2,3 %, jednak kvůli vyšší reálné spotřebě (zejména v oblasti zdravotní péče) a jednak vlivem vyšší inflace, v závěru roku tažené zejména růstem cen energií.

Zvýšení **peněžitých sociálních dávek** o 4,7 % reflektovalo jak zákonnou valorizaci dávek důchodového pojištění, tak úpravu některých dávek podporujících rodiny s dětmi, ošetřovné v případě uzavření škol či karantény dítěte i navýšení transferů do veřejného zdravotního pojištění.

Investice do fixního kapitálu rostly 3,1% tempem a zatímco ústřední vládní instituce zvýšily investice o 7,2 %, územním jednotkám poklesly o 1,7 %. Z hlediska jejich financování (zejména v oblasti dopravy) došlo již k zapojení prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost.

Programy podpory v souvislosti s COVID-19 byly důvodem růstu **dotací** o 15,1 %. Další formy podpory (zejména kompenzační bonus) byly klasifikovány jako **kapitálové transfery**, které však vzhledem k vysoké srovnávací základně roku 2020 poklesly o 22,3 %.

V roce 2022 by mělo dojít k meziročnímu zlepšení salda o 1,3 p. b. na -4,5 % HDP. Ve strukturálním vyjádření jde o fiskální úsilí ve výši 0,9 p. b. Odhad výsledku hospodaření reflektuje doznívající epidemii COVID-19, předpokládané hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině a s ní spojené humanitární krize i pomoc domácnostem a firmám postiženým enormním růstem cen. Hlavní břemeno by měl nést státní rozpočet, což se odráží v jeho plánovaném deficitním hospodaření. Místní vládní instituce patrně vykázají opět přebytek, zatímco výsledek fondů sociálního zabezpečení skončí podle aktuální predikce mírným deficitem.

Výnos **daně z příjmů fyzických osob** by měl v podstatě setrvat na úrovni loňského roku, jelikož proti odhadovanému růstu náhrad zaměstnancům v ekonomice o 4,7 % působí zvýšení základní slevy na poplatníka s dopadem 12,3 mld. Kč. Od očekávaného vývoje výdělků se odvíjí také **příspěvky na sociální zabezpečení** s odhadovaným růstem 4,4 %. Dynamiku zdanění a odvodů ze závislé činnosti pak rovněž ovlivňují mimořádné odměny pracovníkům ve zdravotnictví, v sociálních službách a ozbrojeným složkám vyplacené v loňském roce. Podstatné je rovněž rozhodnutí o ponechání průměrné výše platby za státního pojištěnce na úrovni roku 2021, do platby státu do systému veřejného zdravotního pojištění se však promítne odhadem 3,9 mld. Kč kvůli nárůstu počtu státních pojištěnců z řad ukrajinských uprchlíků.

Dynamiku **daně z příjmů právnických osob** by měl tlumit konec účinnosti změny metody tvorby a daňové uznatelnosti technických rezerv pojišťoven, osvobození výnosů ze státních dluhopisů od daně či dodatečný efekt zavedení „stravenkového paušálu“ s celkovým dopadem 8,3 mld. Kč. Opačný účinek má ukončení zrychlených odpisů z let 2020 a 2021, stejně jako odeznění negativního dopadu zvýšení hranice vstupní ceny pro odepisování hmotného majetku v celkové odhadované výši 5,5 mld. Kč. Výsledkem by měl být růst této daně o 9,0 %.

Vývoj **daně z přidané hodnoty** by měl být ovlivněn zejména silící nominální spotřebou domácností. Negativní dopad v minulosti schválených diskrečních opatření (přeřazení vybraných služeb do druhé snížené sazby daně v první polovině roku 2020, snížení sazby na ubytování, sportovní a kulturní akce, lyžařské vleky a další vybrané služby od července 2020) by měl být převážen pozitivním vlivem ukončení dočasných prominutí daně na dodávky elektřiny a plynu v závěru roku 2021, ukončení prominutí daně u nákupu respirátorů či meziročně menším dopadem prominutí daně u nákupu vakcín a testů. Celkem by daň z přidané hodnoty měla vzrůst o 12,2 %.

U **spotřebních daní** bez dotací na obnovitelné zdroje energie odhadujeme, že se jejich výnos zvýší o 4,2 %. Mezi hlavní vlivy patří pokračující ekonomické oživení, z diskrečních opatření pak zvýšení daně na tabákové výrobky ve výši 2,5 mld. Kč a sazeb odvodu za elektřinu ze slunečního záření s předpokládaným dopadem 3 mld. Kč. Snížení silniční daně a dočasné snížení spotřební daně na naftu a benzín v reakci na skokové zdražení pohonných hmot bude spojeno s odhadovaným výpadkem příjmů ve výši 8,4 mld. Kč.

Dynamika výdajů na **konečnou spotřebu vládních institucí** by měla meziročně zpomalit na 4,4 %. Naturální sociální dávky a náhrady zaměstnancům v sektoru vládních institucí by měly vykázat nižší tempo, což je dáno hlavně předpokladem postupného návratu do normálních podmínek v systému zdravotní péče a zvýšenou základnou v loňském roce z titulu výplat mimořádných odměn. Náhrady zaměstnancům by měly růst jen mírně (0,5 %). Valorizovány byly pouze platové tarify lékařů, nelékařských zdravotnických pracovníků, pracovníků v sociálních službách a pedagogů v regionálním školství. Současně uvažujeme s navýšením objemu náhrad ve školství z titulu

vzdělávání ukrajinských dětí. Dále byly navýšeny tarify vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů. Růst naturálních sociálních dávek o 2,1 % odráží výdaje do zdravotnictví a sociálních služeb, využívaných i ze strany ukrajinských uprchlíků. Kromě toho reflektuje vyšší výdaje ve formě příspěvku a doplatku na bydlení. Úhrada testů na onemocnění COVID-19 bude stát zdravotní pojišťovny v letošním roce odhadem 6,4 mld. Kč. Odhad meziročního růstu mezispotřeby (11,7 %) počítá s mimořádně vysokou inflací i s vlivem projektů spolufinancovaných z prostředků EU. V objemu nákupů zboží a služeb se promítne i vliv migrační vlny z Ukrajiny.

V oblasti **peněžitých sociálních dávek** počítáme především s růstem dávek důchodového pojištění, které jsou letos determinovány jak běžnou valorizací navýšenou o 300 Kč nad zákonnou mez, tak i očekávanou mimořádnou valorizací v průměru o 1 017 Kč z titulu vysoké míry inflace. V souvislosti s migrační vlnou uprchlíků z Ukrajiny kalkuluje predikce s výplatou humanitární dávky v odhadované výši 7,7 mld. Kč či vyšší platbou státu do systému veřejného zdravotního pojištění. V důsledku ekonomického vývoje a uvedených diskrečních opatření by peněžitá sociální dávky měly vzrůst o 7,0 %.

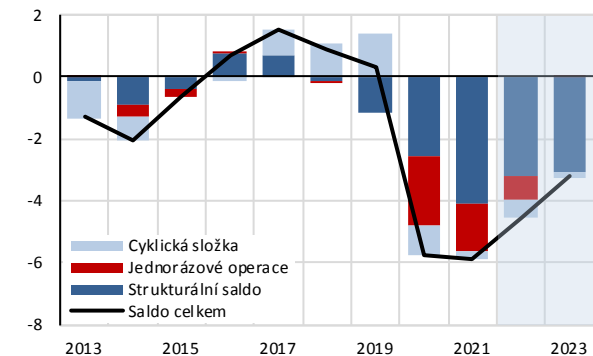
U výdajů na **investice** do fixních aktiv očekáváme navýšení o 10,0 %. Investice by měly být výrazně podpořeny prostředky z rozpočtu EU, ať již z důvodu blížícího se konce možnosti čerpat prostředky z programového období 2014–2020 či zapojení nových prostředků z Nástroje EU příští generace, jejichž podíl na celkových investicích by měl činit více než 31 %.

Postupné ukončování protikrizových opatření a s nimi souvisejících programů podpory by mělo vést k meziročnímu poklesu **dotací** o 21,3 %. Pozitivní efekt ukončení výplaty kompenzačního bonusu by měl být převážen výplatou náhrad vkladů bývalých klientů Sberbank CZ, a. s. z Garančního systému finančního trhu ve výši 26,0 mld. Kč, což by mělo vést k dalšímu meziročnímu růstu **kapitálových transferů** o 37,2 %.

Deficitní hospodaření vládních institucí, zejména pak státního rozpočtu, se promítlo i do výše **dělu** v roce 2021, který vzrostl o 4,2 p. b. na 41,9 % HDP (*proti 42,0 % HDP*). V roce 2022 očekáváme další růst dluhové kvóty, tlumený růstem nominálního HDP, o 0,8 p. b. na 42,7 % HDP.

Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí

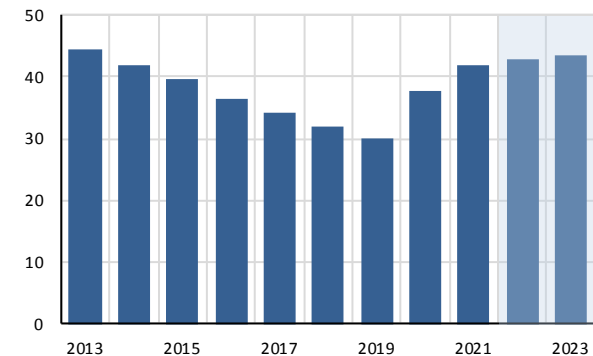
v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí

v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,9	-4,5	-3,2	-2,9	-2,7
	mld. Kč	34	77	48	17	-329	-359	-300	-229	-218	-211
Cyklická složka salda	% HDP	-0,1	0,8	1,1	1,4	-1,0	-0,2	-0,6	-0,2	0,0	0,0
Cyklicky očištěné saldo	% HDP	0,8	0,7	-0,2	-1,1	-4,8	-5,6	-3,9	-3,0	-2,9	-2,7
Jednorázové a jiné přechodné operace	% HDP	0,1	0,0	-0,1	0,0	-2,2	-1,5	-0,7	0,0	0,0	0,0
Strukturální saldo	% HDP	0,8	0,7	-0,1	-1,1	-2,6	-4,1	-3,2	-3,1	-2,9	-2,7
Fiskální úsilí	p. b.	1,2	-0,1	-0,8	-1,0	-1,5	-1,5	0,9	0,1	0,2	0,2
Úroky	% HDP	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,9	1,0	1,1	1,2
Primární saldo	% HDP	1,6	2,2	1,6	1,0	-5,0	-5,1	-3,6	-2,3	-1,8	-1,5
Primární cyklicky očištěné saldo	% HDP	1,7	1,4	0,5	-0,4	-4,0	-4,9	-3,0	-2,1	-1,8	-1,5
Dluh sektoru vládních institucí	% HDP	36,6	34,2	32,1	30,1	37,7	41,9	42,7	43,4	44,4	45,4
	mld. Kč	1 755	1 750	1 735	1 740	2 149	2 567	2 828	3 099	3 351	3 592
Změna dluhové kvóty	p. b.	-3,1	-2,3	-2,2	-2,0	7,7	4,2	0,8	0,7	0,9	1,1

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy

Česká národní banka v 1. čtvrtletí 2022 zvýšila **dvoutýdenní repo sazbu** na 4,50 %. Na měnovém zasedání dne 31. března pak sazbu zvýšila o 50 bazických bodů, tato hodnota ale platí až od 1. dubna. Důvodem byl prudký nárůst inflace, která se nyní pohybuje vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma, způsobený v první řadě nákladovými faktory globálního charakteru. Vedle již delší dobu vysokých cen některých komodit a energií inflační tlaky posilují i vlivem války na Ukrajině a pokračujících problémů ve výrobních řetězcích. Nezanedbatelný vliv však má i domácí poptávka, podporovaná tlakem na růst mezd vyvolaným nedostatkem zaměstnanců či expanzivní fiskální politikou v uplynulém období.

S ohledem na predikovaný vývoj inflace, která by během letošního roku měla zůstat velmi vysoká, a dosavadní reakci měnové politiky očekáváme, že ČNB nebude po zbytek letošního roku primární úrokovou sazbu snižovat, aby nebyl ohrožen návrat inflace k 2% cíli ve střednědobém horizontu. Ke zpomalení inflace v příštím roce by mělo přispět i postupné posilování kurzu koruny v reakci na kladný úrokový diferenciál vůči eurozóně. Díky slábnoucím inflačním tlakům a ukotvení očekávání poblíž inflačního cíle by ČNB v roce 2023 mohla začít úrokové sazby postupně snižovat.

Tříměsíční sazba PRIBOR v 1. čtvrtletí 2022 v souvislosti se zvýšením primárních úrokových sazeb ČNB vzrostla v průměru na 4,6 % (*proti 4,4 %*). Za celý rok 2022 by se mohla zvýšit na 5,3 % (*proti 4,6 %*), v roce 2023 by při předpokládaném nastavení měnové politiky mohla klesnout na 4,9 %.

Odhadujeme, že se **výnos do splatnosti desetiletých státních dluhopisů** v 1. čtvrtletí 2022 zvýšil v průměru na 3,3 % (*proti 3,2 %*), za celý rok 2022 by mohl dosáhnout 3,9 % (*proti 3,3 %*). S ohledem na předpokládané nastavení měnové politiky ČNB a ECB a vývoj inflace se domníváme, že by dlouhodobé úrokové sazby mohly v roce 2023 klesnout v průměru na 3,6 %, přičemž výnosová křivka by stále měla být inverzní.

Silný růst **úvěrů domácnostem** pokračoval i v průběhu 1. čtvrtletí 2022 – jejich objem se v lednu i v únoru meziročně zvýšil o 10,3 %. K tomu kromě obav domácností z růstu úrokových sazeb přispělo i opětovné zpřísnění podmínek pro poskytování hypoték platné od počátku dubna. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů domácnostem se ani v únoru 2022 mezi-

měsíčně prakticky nezměnila, u nových hypotečních úvěrů již úrokové sazby postupně rostou.

Meziroční růst **úvěrů nefinančním podnikům** v únoru výrazně zrychlil na 9,3 %. Růst byl tažen korunovými i cizoměnovými úvěry, z hlediska délky splatnosti pak zejména úvěry se splatností kratší než 1 rok. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů nefinančním podnikům se zvýšila na 5,3 % (meziročně o 2,7 p. b. více).

Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech nadále prakticky stagnuje. Přestože se finanční situace některých domácností a firem v důsledku pandemie koronaviru zhoršila, dopad na kvalitu úvěrového portfolia bank byl minimální.

V souvislosti s napadením Ukrajiny Ruskem došlo v únoru 2022 k silnému odlivu vkladů z banky Sberbank CZ. Kvůli hrozícímu úpadku banky zahájila ČNB na konci února kroky vedoucí k odnětí bankovní licence. Většina klientů Sberbank CZ bude odškodněna prostřednictvím Garančního systému finančního trhu. Kolaps této banky je nicméně makroekonomicky zanedbatelný a nepředstavuje riziko pro stabilitu bankovního sektoru.

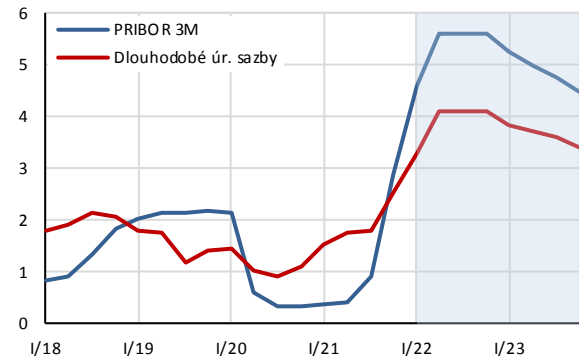
Kurz koruny vůči euru v 1. čtvrtletí 2021 činil v průměru 24,7 CZK/EUR (*proti 24,4 CZK/EUR*), což znamenalo meziroční posílení o 5,7 % (*proti 6,8 %*). Po zahájení ruské invaze na Ukrajinu koruna prudce oslabovala až k hranici 26 CZK/EUR, na začátku března však ČNB začala ve prospěch domácí měny intervenovat na devizovém trhu. Kurz se pak i díky uklidnění situace na finančních trzích vrátil do blízkosti 24,4 CZK/EUR.

S rozšířením kladného úrokového diferenciálu a určitou stabilizací mezinárodních finančních trhů by se kurz měl vrátit na trajektorii pozvolné trendové apreciacie. V průměru za celý rok 2022 by měl dosáhnout 24,4 CZK/EUR (*beze změny*), v roce 2023 by měl mírně posílit na 24,2 CZK/EUR. Apreciaci by měl brzdit vývoj úrokového diferenciálu, který by se od 2. čtvrtletí 2022 již neměl dále rozšiřovat, a pozastavená reálná konvergence ekonomiky ČR k eurozóně.

Očekávaný vývoj **kurzu koruny k americkému dolaru** je implikován kurzem USD/EUR, pro nějž byl přijat předpoklad stability na úrovni průměru posledních 10 dní před uzávěrkou vstupních dat pro vybraná východiska predikce, tedy 1,10 USD/EUR (*proti 1,13 USD/EUR*).

Graf 1.4.1: Úrokové sazby

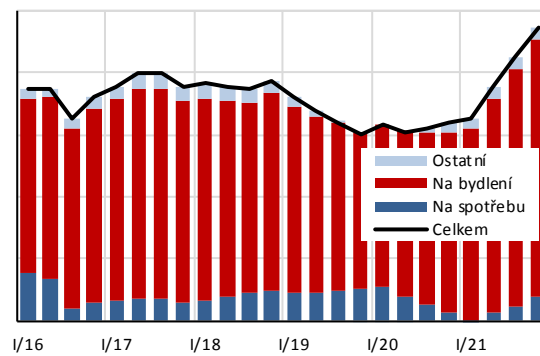
v % p. a.

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem

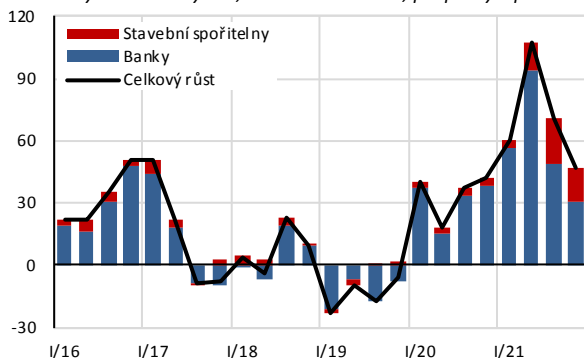
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí

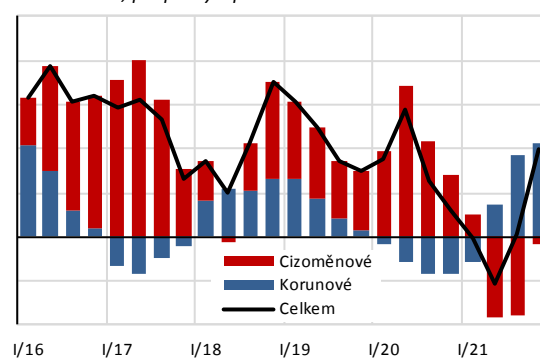
nové úvěry včetně navýšení, meziroční růst v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům

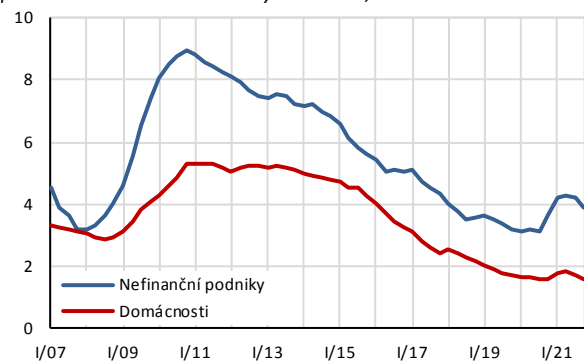
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.5: Úvěry v selhání

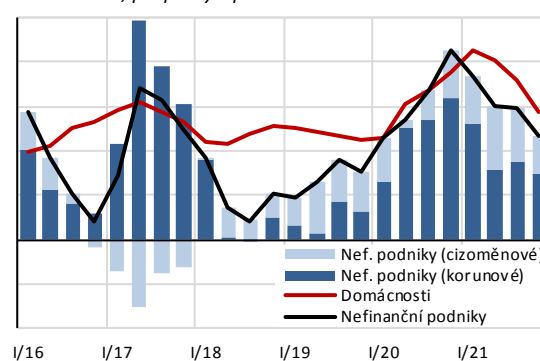
podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech, v %

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.6: Vklady

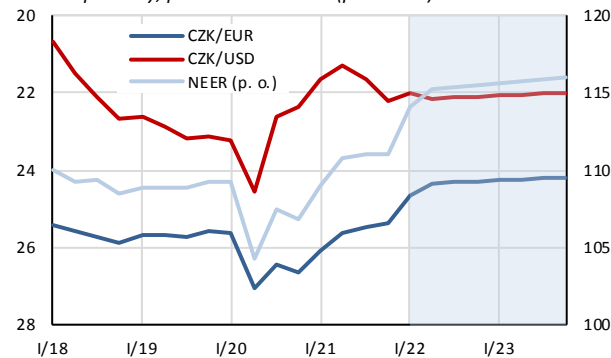
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy

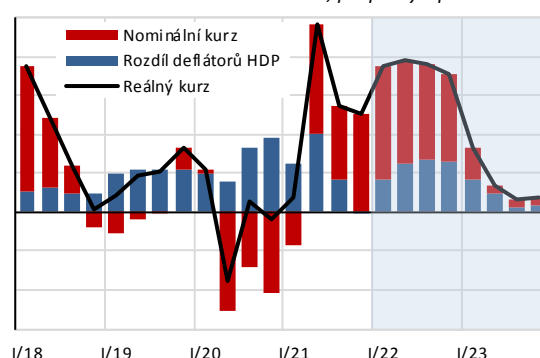
čtvrtletní průměry, průměr 2015 = 100 (pravá osa)

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně

zhodnocení reálného měnového kurzu v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
										Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,05	0,05	0,50	1,75	2,00	0,25	3,75	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	0,25	0,50	0,75	1,50	2,50	1,75	0,25	0,25	.	.
PRIBOR 3M	v % p.a.	0,36	0,31	0,29	0,41	1,23	2,12	0,86	1,13	5,3	4,9
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	1,58	0,58	0,43	0,98	1,98	1,55	1,13	1,90	3,9	3,6
Klientské úrokové sazby											
Úvěry domácnostem	v % p.a.	5,59	5,15	4,65	4,10	3,76	3,66	3,53	3,31	.	.
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	3,01	2,78	2,59	2,57	3,05	3,75	2,96	2,86	.	.
Vklady domácností	v % p.a.	0,85	0,65	0,47	0,36	0,33	0,39	0,35	0,26	.	.
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	0,29	0,19	0,10	0,05	0,11	0,37	0,20	0,11	.	.

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely
Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	0,25	0,50	0,75	3,75	4,50	.	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	0,25	0,25	0,25	0,25	0,50	.	.	.
PRIBOR 3M	v % p.a.	0,36	0,40	0,91	2,86	4,59	5,6	5,6	5,6
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	1,55	1,76	1,79	2,53	3,3	4,1	4,1	4,1
Klientské úrokové sazby									
Úvěry domácnostem	v % p.a.	3,39	3,32	3,28	3,26
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	2,55	2,54	2,74	3,62
Vklady domácností	v % p.a.	0,25	0,23	0,23	0,32
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	0,06	0,05	0,07	0,27

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely
Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Domácnosti											
Úvěry	<i>růst v %</i>	5,0	4,0	3,4	4,8	7,2	7,8	7,6	6,6	6,3	8,0
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	-1,0	-0,1	-0,9	3,4	6,0	4,3	5,4	6,4	4,4	2,6
Na bydlení	<i>růst v %</i>	6,4	5,5	4,5	5,6	8,1	9,0	8,5	7,4	7,3	9,5
Ostatní	<i>růst v %</i>	6,0	1,2	2,9	1,0	3,0	4,2	4,3	1,1	0,9	4,2
Korunové	<i>růst v %</i>	4,9	4,0	3,4	4,7	7,2	7,7	7,6	6,6	6,3	8,0
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	30,8	-1,3	0,0	12,7	8,5	36,3	1,7	9,0	6,1	16,9
Vklady	<i>růst v %</i>	4,5	3,3	2,9	4,8	7,0	8,7	7,0	7,2	9,4	11,1
Korunové	<i>růst v %</i>	4,7	3,3	2,7	4,1	6,9	9,7	7,1	6,9	9,2	10,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-2,1	2,3	8,5	22,5	7,3	-13,9	3,5	15,2	14,5	16,6
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	5,2	5,2	4,9	4,5	3,6	2,7	2,4	1,9	1,6	1,7
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	63	63	63	63	63	63	63	63	61	59
Nefinanční podniky											
Úvěry	<i>růst v %</i>	3,5	1,3	1,9	6,5	6,6	5,0	4,2	4,3	3,2	0,5
Korunové	<i>růst v %</i>	2,6	0,3	-1,0	5,9	2,8	-1,4	3,0	1,9	-1,8	3,2
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	7,8	5,7	13,7	9,0	20,5	24,4	6,9	10,0	14,0	-4,6
Vklady	<i>růst v %</i>	8,9	4,9	7,6	10,3	4,6	7,8	3,0	4,2	9,5	9,0
Korunové	<i>růst v %</i>	8,2	4,2	5,6	6,7	4,5	13,9	2,1	1,9	9,4	7,1
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	11,8	8,0	15,2	23,2	4,8	-11,1	6,6	13,0	9,9	15,3
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	7,8	7,4	7,0	6,0	5,2	4,7	3,7	3,4	3,3	4,2
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	120	116	110	106	108	105	106	106	100	92

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry

		2020				2021			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Domácnosti									
Úvěry	<i>růst v %</i>	6,3	6,1	6,2	6,4	6,5	7,5	8,5	9,5
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	7,6	5,2	3,6	1,6	0,0	1,7	3,3	5,5
Na bydlení	<i>růst v %</i>	6,9	7,1	7,3	7,7	8,1	9,0	10,0	10,8
Ostatní	<i>růst v %</i>	-0,4	-0,7	1,1	3,7	3,8	4,1	4,5	4,4
Korunové	<i>růst v %</i>	6,3	6,1	6,2	6,4	6,5	7,5	8,5	9,5
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-2,7	4,9	7,4	15,5	15,8	11,7	21,6	18,3
Vklady	<i>růst v %</i>	6,9	9,1	10,1	11,3	12,8	12,1	10,8	8,6
Korunové	<i>růst v %</i>	6,4	8,9	10,1	11,2	12,9	11,9	10,5	8,4
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	21,0	14,7	9,0	14,1	12,6	18,2	20,3	15,2
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	1,7	1,7	1,6	1,6	1,8	1,8	1,7	1,6
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	63	61	61	60	59	58	59	61
Nefinanční podniky									
Úvěry	<i>růst v %</i>	3,5	5,7	2,6	1,2	-0,1	-2,1	0,2	3,9
Korunové	<i>růst v %</i>	-0,5	-1,6	-2,5	-2,5	-1,7	2,3	5,7	6,6
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	12,5	21,8	13,4	8,7	3,1	-10,0	-9,9	-0,9
Vklady	<i>růst v %</i>	6,9	8,2	10,0	12,9	11,1	9,0	8,9	7,0
Korunové	<i>růst v %</i>	5,0	9,7	10,4	12,4	10,2	6,0	6,7	5,8
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	13,9	2,8	8,7	14,5	14,2	20,1	16,5	10,8
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	3,1	3,2	3,2	3,7	4,2	4,3	4,2	3,9
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	103	103	100	96	93	92	92	93

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Nominální měnové kurzy											
CZK / EUR	<i>roční průměr</i>	27,03	26,33	25,65	25,67	26,44	25,65	24,4	24,2	24,1	24,0
	<i>zhodnocení v %</i>	0,9	2,7	2,7	-0,1	-2,9	3,1	5,1	0,7	0,4	0,4
CZK / USD	<i>roční průměr</i>	24,43	23,39	21,74	22,94	23,19	21,68	22,1	22,0	21,9	21,9
	<i>zhodnocení v %</i>	0,7	4,5	7,6	-5,2	-1,1	7,0	-1,8	0,2	0,4	0,4
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	102,4	105,5	109,3	108,9	106,9	110,5	115	116	116	117
	<i>zhodnocení v %</i>	2,8	3,0	3,6	-0,4	-1,9	3,3	4,2	0,7	0,4	0,4
Reálný měnový kurz vůči EA19²⁾	<i>průměr 2015=100</i>	101,2	104,0	107,9	110,1	109,8	115,5	124	126	127	128
	<i>zhodnocení v %</i>	1,2	2,8	3,8	2,0	-0,3	5,2	7,5	1,5	1,0	0,9
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	<i>průměr 2015=100</i>	102,6	106,6	111,1	111,5	112,4	116,6
	<i>zhodnocení v %</i>	2,6	3,9	4,3	0,3	0,8	3,8

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
Nominální měnové kurzy									
CZK / EUR	<i>průměr čtvrtletí</i>	26,07	25,64	25,50	25,38	24,65	24,4	24,3	24,3
	<i>zhodnocení v %</i>	-1,7	5,5	3,8	5,1	5,7	5,3	4,8	4,4
CZK / USD	<i>průměr čtvrtletí</i>	21,64	21,27	21,63	22,19	21,99	22,1	22,1	22,1
	<i>zhodnocení v %</i>	7,4	15,5	4,6	0,8	-1,6	-3,9	-2,2	0,5
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	109,1	110,7	111,0	111,1	114	115	115	116
	<i>zhodnocení v %</i>	-0,2	6,2	3,4	4,0	4,6	4,1	3,9	4,0
Reálný měnový kurz vůči EA19²⁾	<i>průměr 2015=100</i>	112,7	116,3	116,8	116	121	125	126	124
	<i>zhodnocení v %</i>	0,8	9,7	5,5	5,1	7,5	7,8	7,6	7,1
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	<i>průměr 2015=100</i>	115,2	116,7	117,4	117,2
	<i>zhodnocení v %</i>	1,0	6,9	3,4	4,1

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

1.5 Demografie

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a navazující bilance obyvatel žilo na počátku roku 2021 v ČR 10,494 milionu obyvatel. To je ve srovnání s doposud platnými údaji o 208 tis. osob méně. V průběhu roku 2021 se počet obyvatel zvýšil o 21,9 tis. na 10,516 mil. Příčinou populačního růstu bylo kladné saldo zahraničního stěhování (50,0 tis.), naopak bilance přirozené měny byla záporná (-28,1 tis.).

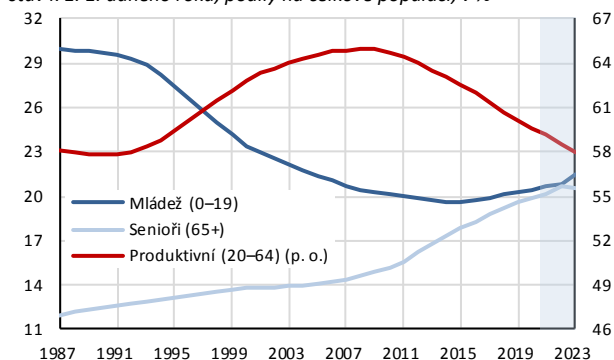
Během loňského roku se živě **narodilo** 111,8 tis. dětí, o 1,6 tis. více než v roce 2020. K nárůstu přitom došlo navzdory nižšímu počtu žen v reprodukčním věku. Zvýšila se totiž úroveň plodnosti, která podle předběžných výsledků dosáhla 1,83 dítěte na jednu ženu, nejvíce v historii samostatné ČR.

Počet **zemřelých** (139,9 tis.) překročil úroveň roku 2020 o 10,6 tis. a byl nejvyšší od konce 2. světové války. Ve srovnání s průměrem let 2015–2019 byl počet zemřelých vyšší téměř o 26 %. Hlavní příčinou zvýšené úmrtnosti byla epidemie COVID-19.

Bilance zahraničního stěhování se meziročně zlepšila o 23 tis. osob a byla nejvyšší od roku 2008. Počet přistěhovaných vzrostl téměř o čtvrtinu na 69,2 tis., naopak počet vystěhovaných klesl o třetinu na 19,2 tis. Stejně jako v předchozích letech byla kladná bilance nejvyšší s občany Ukrajiny (28,4 tis.).

Graf 1.5.1: Věkové skupiny

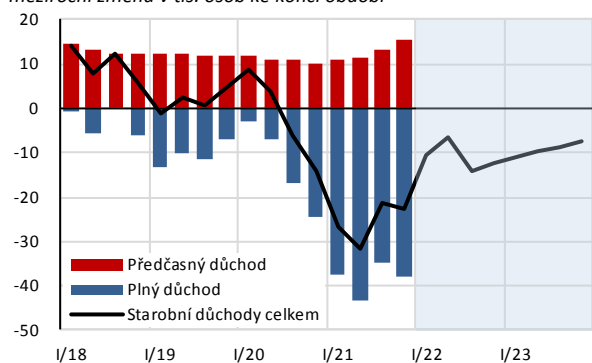
stav k 1. 1. daného roku, podílý na celkové populaci, v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 1.5.3: Starobní důchodci

meziroční změna v tis. osob ke konci období

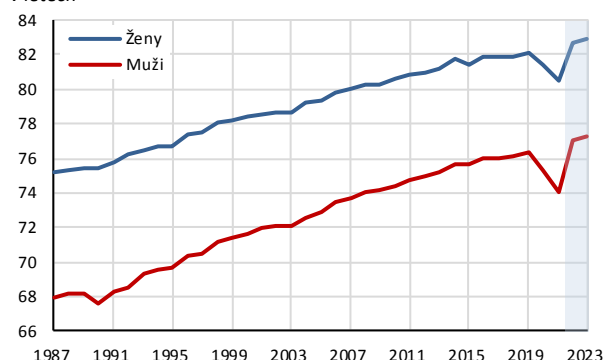
Pozn.: Jen důchody v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení. Výpočty a predikce MF ČR.

Intenzita migračních toků bude v letošním roce naprosto zásadním způsobem ovlivněna válkou na Ukrajině. Předpokládáme, že kladné saldo migrace bude oproti střední variantě demografické projekce ČSÚ vyšší o 325 tis. osob, dosáhne tedy 351 tis. osob. Z hlediska věkové struktury by 55 % uprchlíků z Ukrajiny mělo být v produktivním věku (z toho cca 80 % ženy), 42 % budou tvořit děti a mladí do 19 let a zbylá 3 % senioři. V dalších letech by se sice někteří uprchlíci mohli na Ukrajinu vracet, zároveň lze ale z této země očekávat zvýšenou imigraci. Migrační saldo proto ponecháváme dle projekce ČSÚ.

Podrobné údaje o **věkové struktuře** populace ČR k počátku roku 2022 budou publikovány až v červnu. Lze očekávat nárůst počtu obyvatel v nejmladších věkových skupinách i v seniorském věku, kde byl přírůstek oproti předchozím rokům vlivem úmrtí s nemocí COVID-19 patrně výrazně nižší. Naproti tomu pokles počtu obyvatel ve věku 20–64 let, byť poněkud zbrzděný imigrací s příznivou věkovou strukturou, zřejmě nadále pokračoval.

Ke konci roku 2021 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení 2,378 mil. **starobních důchodců**, což odpovídalo 22,4 % obyvatel ČR. Prodlužování statutárního věku odchodu do důchodu vedlo v kombinaci se zvýšenou úmrtností k meziročnímu poklesu počtu starobních důchodců o 22,7 tis., tj. o 0,9 %.

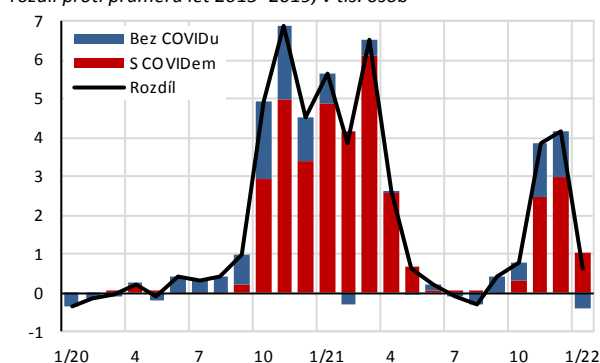
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození
v letech

Zdroj: ČSÚ.

Graf 1.5.4: Počet úmrtí

rozdíl proti průměru let 2015–2019, v tis. osob

Zdroj: ČSÚ, Ústav zdravotnických informací a statistiky. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.5.1: Demografie

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
							Odhad	Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Počet obyvatel k 1. 1.	<i>tis. osob</i>	10 554	10 579	10 610	10 650	10 694	10 494	10 516	10 858	10 873	10 885
	<i>růst v %</i>	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4	-1,9	0,2	3,3	0,1	0,1
0–19 let	<i>tis. osob</i>	2 082	2 106	2 133	2 160	2 188	2 168	2 183	2 334	2 346	2 352
	<i>růst v %</i>	0,9	1,2	1,3	1,3	1,3	-0,9	0,7	6,9	0,5	0,3
20–64 let	<i>tis. osob</i>	6 540	6 484	6 437	6 403	6 374	6 209	6 155	6 300	6 278	6 269
	<i>růst v %</i>	-0,8	-0,9	-0,7	-0,5	-0,4	-2,6	-0,9	2,4	-0,3	-0,1
65 a více let	<i>tis. osob</i>	1 932	1 989	2 040	2 087	2 132	2 117	2 178	2 224	2 249	2 264
	<i>růst v %</i>	2,8	2,9	2,6	2,3	2,2	-0,7	2,9	2,1	1,1	0,6
Starobní důchodci k 1. 1.¹⁾	<i>tis. osob</i>	2 377	2 395	2 404	2 410	2 415	2 400	2 378	2 365	2 358	2 351
	<i>růst v %</i>	0,9	0,8	0,4	0,3	0,2	-0,6	-0,9	-0,5	-0,3	-0,3
Míry závislosti k 1. 1.											
Demografická	%	29,5	30,7	31,7	32,6	33,4	34,1	35,4	35,3	35,8	36,1
Podle platné legislativy	%	39,8	40,1	40,4	40,4	40,5	40,2	40,7	39,6	39,3	39,1
Efektivní míra závislosti	%	46,8	46,2	45,7	45,2	45,5	46,0	45,2	44,7	44,5	44,3
Úhrnná plodnost	<i>počet dětí</i>	1,630	1,687	1,708	1,709	1,707	1,830	1,70	1,70	1,70	1,71
Přírůstek populace	<i>tis. osob</i>	25	31	40	44	8	22	342	15	12	9
Přirozený přírůstek	<i>tis. osob</i>	5	3	1	0	-19	-28	-9	-11	-14	-17
Živě narození	<i>tis. osob</i>	113	114	114	112	110	112	105	103	101	99
Zemřelí	<i>tis. osob</i>	108	111	113	112	129	140	114	114	115	116
Saldo migrace	<i>tis. osob</i>	20	28	39	44	27	50	351	26	26	26
Imigrace	<i>tis. osob</i>	38	46	58	66	56	69
Emigrace	<i>tis. osob</i>	17	18	20	21	29	19
Nedopočet při sčítání lidu	<i>tis. osob</i>	x	x	x	x	x	-208	x	x	x	x

Pozn.: Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství. Predikce a výhled demografických veličin jsou založeny na střední variantě demografické projekce ČSÚ 2018.

¹⁾ Pouze důchodci v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.6 Ostatní předpoklady

Kromě faktorů uvedených v předchozích kapitolách vychází predikce z těchto předpokladů:

- válka na Ukrajině skončí v průběhu letošního roku;
- ekonomické sankce vůči Ruské federaci nenaruší dodávky ropy a zemního plynu do Evropy;
- problémy v dodavatelských řetězcích budou kvůli napadení Ukrajiny hlubší a budou globální ekonomický růst brzdit i v příštím roce;
- díky proočkování obyvatel, vysokému počtu osob, které onemocněly COVID-19 prodělaly, a šir-

- ším možnostem léčby již v budoucnu při zhoršení epidemické situace nebude nutné přijímat makroekonomicky významné restriktce;
- sazby významných typů daní a povinných odvodů (daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických a právnických osob, sociální a zdravotní pojistné) zůstanou beze změny;
- minimální mzda a nejnižší úrovně zaručené mzdy budou v příštích letech zvyšovány v souladu s predikovaným růstem průměrné nominální mzdy.

2 Ekonomický cyklus

2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu

Vlivem epidemie a souvisejících opatření se česká ekonomika propadla do **výrazně záporné mezery výstupu**. Reálná hrubá přidaná hodnota ve 2. čtvrtletí 2020 zůstala za svojí potenciální úroveň o více než 8 %, což bylo zdaleka nejvíc v historii samostatné ČR. Díky ekonomickému oživení v dalších čtvrtletích však produkční mezera za celý rok 2020 dosáhla $-2,7\%$ (proti $-2,8\%$). V porovnání s recesemi v letech 2009 a 2013 tak byla v celoročním vyjádření menší. Vlivem zlepšení ekonomického výkonu se záporná mezera výstupu v loňském roce zúžila na $-0,7\%$ potenciálního produktu (proti $-1,3\%$).

Kvůli podstatně slabší predikci tempa hospodářského růstu by mělo dojít k pozdějšímu uzavření záporné produkční mezery, a to nejdříve v závěru příštího roku. Vzhledem k přetrvávajícímu období zvýšené nejistoty a volatility ekonomického vývoje je třeba k výsledkům přistupovat velmi obezřetně.

Potenciální produkt, jehož růst v letech 2019 a 2020 kvůli zpomalení hospodářské dynamiky a následné ekonomické recesi citelně zvolnil, se v roce 2021 podle aktuálního odhadu zvýšil o $1,0\%$ (proti $1,1\%$). V letošním roce by jeho růst mohl zrychlit na $2,2\%$ a v dalších letech by se mohl pohybovat okolo $2,5\%$.

Hlavním faktorem potenciálního růstu dlouhodobě zůstává trendová složka **souhrnné produktivity výrobních faktorů** (viz graf 2.1.2). Její příspěvek by v letošním roce mohl dosáhnout $1,4\text{ p. b.}$ (proti $1,2\text{ p. b.}$) a v dalších letech dále narůstat.

Výrazné snížení investiční aktivity v roce 2020 a pouze mírné oživení v roce 2021 vyústilo v pomalejší navyšování **zásoby kapitálu**. Vzhledem k pozvolné dynamice tvorby hrubého fixního kapitálu by tento faktor mohl

k potenciálnímu růstu v roce 2022 přispět $0,6\text{ p. b.}$ (beze změny).

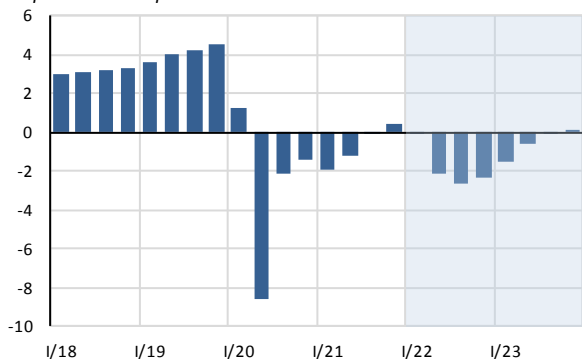
Postupné stárnutí populace se dlouhodobě projevuje klesajícím počtem osob v produktivním věku 20–64 let, **nabídka práce** tak v roce 2021 z růstu potenciálního produktu ubrala $0,3\text{ p. b.}$ (beze změny). Tato hodnota byla očekávána i pro letošní rok, ale vzhledem k současné imigrační vlně z Ukrajiny (z velké části ve věkové kategorii 20–64 let, viz kapitolu 1.5) by demografický vývoj mohl v roce 2022 přispět výrazně kladně ve výši $0,8\text{ p. b.}$

Hospodářský růst doprovázený zvyšující se poptávkou po práci se až do roku 2018 projevoval rychlým nárůstem **míry participace**, který tak více než kompenzoval negativní vliv demografického vývoje. Po hospodářském propadu v roce 2020 se tato tendence dočasně zastavila. Obnovená situace nedostatku pracovních sil by měla v následujících letech míru participace podpořit. Migrační vlna by však z metodických důvodů (viz kapitolu 3.3) měla nárůst míry ekonomické aktivity brzdit. Celkově by příspěvek míry participace mohl v letošním roce dosáhnout $-0,2\text{ p. b.}$ (proti $0,6\text{ p. b.}$).

Průměrný počet **obvykle odpracovaných hodin** se dlouhodobě snižuje. Zatímco v letech 2017–2020 se tento počet pohyboval v intervalu 39,9–40,2 hodin, v roce 2021 byly publikovány hodnoty v rozmezí 39,3–39,5 hodin. V časové řadě tak od 1. čtvrtletí 2021 došlo k výraznému zlomu (viz graf 2.1.4), který nemá ekonomické opodstatnění a nejspíše vyplývá z metodických změn ve VŠPS. Počet obvykle odpracovaných hodin tak v loňském roce ubral z potenciálního růstu $0,5\text{ p. b.}$ (proti $0,4\text{ p. b.}$), v roce 2022 by pak jeho příspěvek mohl činit $-0,2\text{ p. b.}$ (proti $-0,1\text{ p. b.}$).

Graf 2.1.1: Produkční mezera

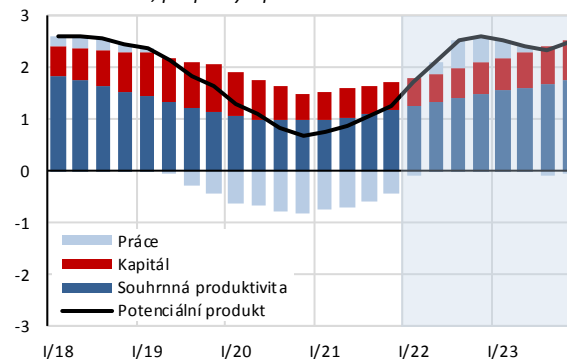
v % potenciálního produktu

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.2: Potenciální produkt

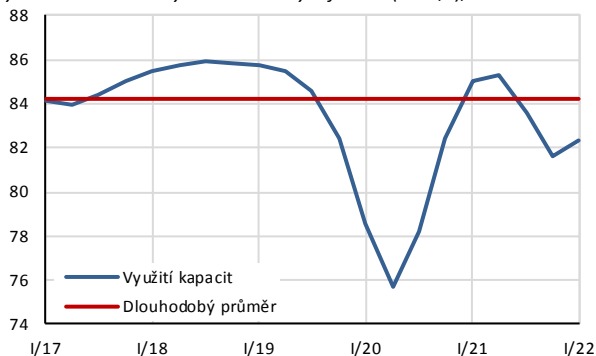
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu

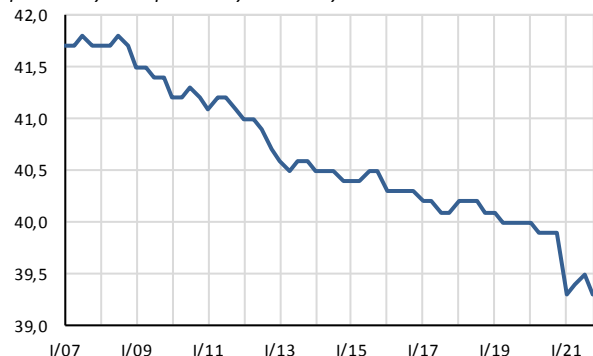
vyhlazeno Hodrickovým-Prescottovým filtrem ($\lambda = 0,5$), v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny

počet obvykle odpracovaných hodin týdně

Zdroj: Eurostat.

Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Produkční mezera	%	-0,3	2,4	3,2	4,1	-2,7	-0,7	-1,8	-0,5	-0,1	-0,1
Potenciální produkt¹⁾	růst v %	2,8	2,7	2,6	2,0	1,0	1,0	2,2	2,5	2,6	2,5
Příspěvky											
Trend souhrnné produktivity faktorů	p.b.	2,0	2,0	1,7	1,3	1,0	1,1	1,4	1,7	1,8	1,9
Zásoba kapitálu	p.b.	0,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,5	0,6	0,7	0,8	0,6
Obyvatelstvo 20–64 let	p.b.	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3	0,8	0,2	-0,1	-0,1
Míra participace	p.b.	0,8	0,7	0,7	0,2	-0,1	0,2	-0,2	-0,1	0,1	0,1
Obvykle odpracované hodiny	p.b.	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,5	-0,2	0,0	0,0	0,0

¹⁾ Specifikovaný na základě hrubé přidané hodnoty.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2 Konjunkturální indikátory

Vývoj indikátorů důvěry v 1. čtvrtletí 2022 poukazuje na zrychlení meziročního růstu hrubé přidané hodnoty v průmyslu, obchodě, službách a nejvýrazněji ve stavebnictví. Avšak právě u posledního jmenovaného odvětví je korelace mezi vývojem důvěry a hrubé přidané hodnoty velmi nízká.

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek konjunkturálního průzkumu ČSÚ a podnikatelské důvěry v Německu, nadále indikuje meziroční pokles exportu zboží.

Indikátor důvěry spotřebitelů ČSÚ se v 1. čtvrtletí 2022 dále zhoršil. Jeho vývoj pro 1. polovinu roku 2022 (indikátor důvěry vykazuje předstih 1–2 čtvrtletí) signalizuje citelné zpomalení meziročního růstu výdajů domácností

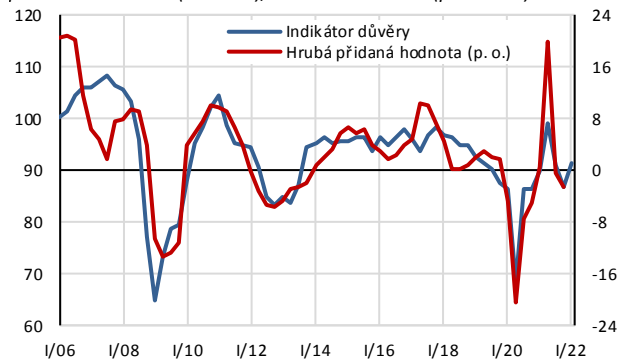
na konečnou spotřebu. Také indikátor důvěry spotřebitelů, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek spotřebitelského průzkumu Evropské komise, v 1. čtvrtletí 2022 oproti předchozímu období poklesl. Mezi spotřebiteli nadále přetrvává výrazně negativní hodnocení ekonomické situace, zhoršila se však také finanční situace domácností i jejich ochota utracet.

Ve výsledku tak souhrnný indikátor důvěry pro 1. čtvrtletí 2022 signalizuje zpomalení meziročního růstu celkové hrubé přidané hodnoty.

Kompozitní předstihový indikátor poukazuje v reakci na válku na Ukrajině, problémy v dodavatelských řetězcích a rostoucí inflační tlaky na prohloubení záporné mezery výstupu v 1. polovině letošního roku.

Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu

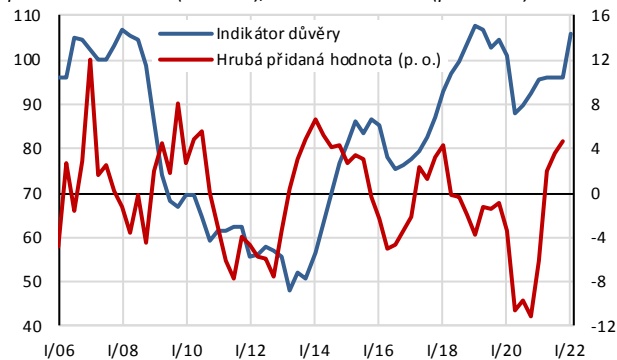
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví

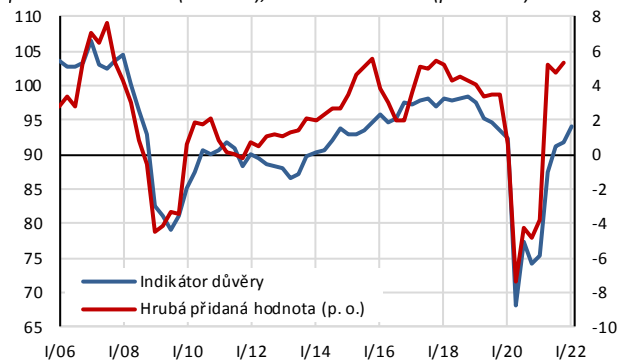
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách

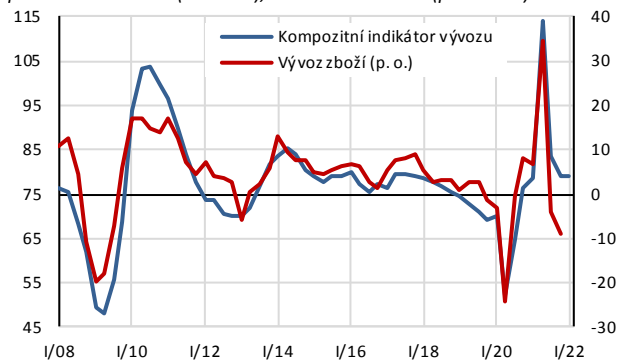
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží

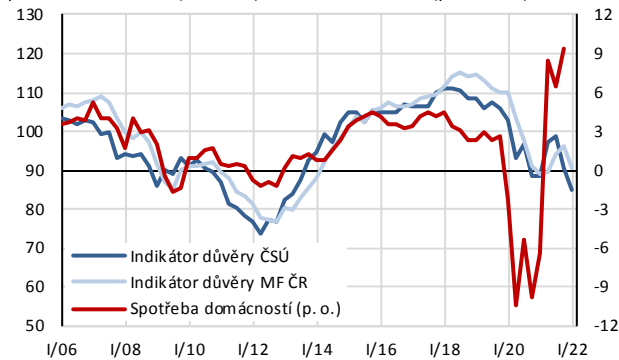
průměr 2010 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností

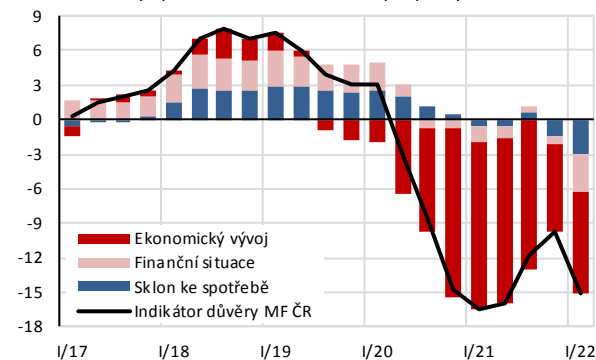
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ, Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání

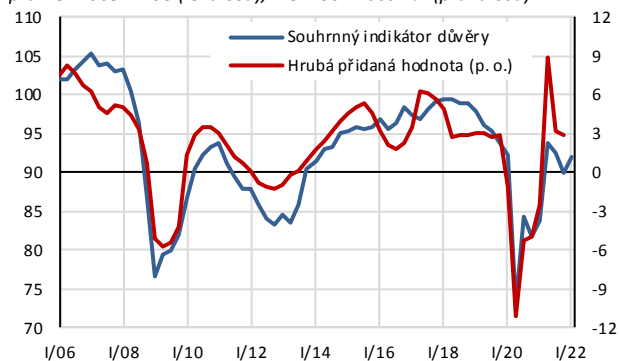
indikátor důvěry spotřebitelů MF ČR, saldo, příspěvky

Zdroj: Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH

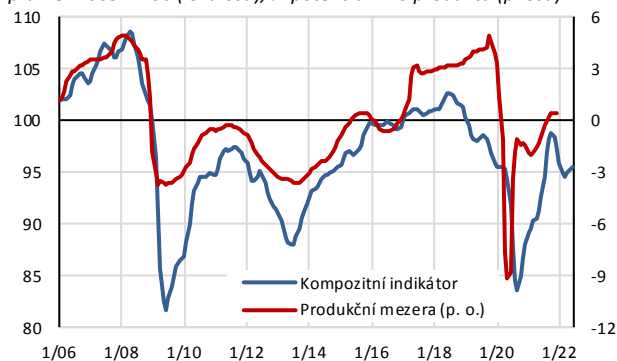
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor

průměr 2005 = 100 (levá osa), % potenciálního produktu (p. osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR

3.1 Ekonomický výkon

Česká ekonomika **ve 4. čtvrtletí 2021** meziročně vzrostla o 3,7 % (*proti 2,3 %*). Mezičtvrtletní růst sezónně očištěného **HDP** zpomalil na 0,8 % (*proti 0,0 %*). Hospodářskou aktivitu citelně tlumil zpracovatelský průmysl, zasažený nedostatkem výrobních komponent. ČSÚ v rámci revize dat zvýšil o 0,1 p. b. mezičtvrtletní růst reálného HDP v předchozích čtvrtletích roku 2021.

Meziroční růst reálného HDP byl ve 4. čtvrtletí 2021 tažen výhradně domácí poptávkou, hlavně silnou akumulací zásob a růstem spotřeby domácností. Naopak saldo zahraničního obchodu se zbožím a službami ekonomiku výrazně tlumilo.

Spotřeba domácností se meziročně zvýšila o 9,4 % (*proti 11,6 %*). Její dynamiku výrazně podpořila nízká srovnávací základna a také pokles míry úspor. Protiepidemické restriktce totiž byly ve srovnání se závěrem roku 2020 méně přísné, díky čemuž byly možnosti domácností realizovat výdaje na vybrané zboží a služby omezeny méně. Pozitivní vliv na meziroční tempo růstu spotřeby mělo také zvýšení reálného disponibilního důchodu. Nejrychleji rostly výdaje na výrobky střednědobé spotřeby, nejvíce však růst spotřeby podpořilo zvýšení výdajů na služby. **Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem kladné dynamiky zaměstnanosti i nákupů zboží a služeb vzrostla o 2,6 % (*proti 0,9 %*), přičemž nákupy byly taženy zdravotními pojišťovnami.

Tvorba hrubého fixního kapitálu se zvýšila o 0,9 % (*v souladu s odhadem*) výhradně díky investicím do dopravních prostředků a obydlí. Ostatní složky dynamiku naopak tlumily, nebo stagnovaly. Ze sektorového hlediska byla investiční aktivita tažena domácnostmi. Firemní investice negativně ovlivnily odstávky produkce způsobené nedostatkem výrobních vstupů. Investice vládního sektoru meziročně klesly kvůli národně financovaným projektům. Výrazně kladný příspěvek změny zásob ve výši 5,8 p. b. stál za nárůstem tvorby hrubého kapitálu o 24,3 % (*proti 6,5 %*). Firmy zjevně doplňovaly skladové zásoby, aby předešly výpadkům v dodávkách komponent i ztrátám vyplývajícím z vysoké inflace. Pravděpodobně se také zvýšily zásoby nedokončené výroby.

Saldo zahraničního obchodu k růstu HDP přispělo silně negativně v rozsahu 7,1 p. b. Poruchy v dodavatelských řetězcích nepříznivě ovlivnily vývoz zboží a služeb, který ve 4. čtvrtletí 2021 klesl o 5,2 % (*proti 4,5 %*). Dovoz zboží a služeb naopak díky mimořádné akumulaci zásob posílil o 4,5 % (*proti 1,7 %*).

Vzhledem k invazi Ruska na Ukrajinu, která se projevila zdražením komodit, obchodními sankcemi i vynuceným omezením produkce ve zpracovatelském průmyslu v důsledku problémů v dodavatelských řetězcích, odhaduje-

me, že mezičtvrtletní růst HDP v **1. čtvrtletí 2022** zpomalil na 0,1 % (*proti 0,5 %*), meziročně¹ tedy HDP vzrostl o 4,3 % (*proti 3,6 %*). Zohledněny jsou jak údaje o vývoji ekonomiky na začátku roku 2022, které byly dostupné k datu uzávěrky predikce (indikátory důvěry, produkce v průmyslu a ve stavebnictví, tržby v maloobchodě a ve službách, zahraniční obchod), tak odhady dopadů válečného konfliktu.

V roce 2022 by měl být růst HDP tažen výhradně domácí poptávkou, saldo zahraničního obchodu by mělo působit prakticky neutrálně. Očekáváme, že reálný HDP letos vzroste o 1,2 % (*proti 3,1 %*) a v roce 2023 o 3,6 %. Hospodářská aktivita by ve 2. čtvrtletí 2022 kvůli omezení zahraničního obchodu s Ruskem a Ukrajinou, výpadkům dodávek klíčových komponent pro zpracovatelský průmysl i stavebnictví a skokovému zdražení energií a pohonných hmot měla výrazněji poklesnout.

Výdaje domácností na konečnou spotřebu by měly být v roce 2022 negativně ovlivněny poklesem reálného disponibilního důchodu a zpřísněním měnové politiky. Nárůst životních nákladů dopadne především na nízkopříjmové domácnosti, u středně- a zejména vysokopříjmových domácností by efekt rostoucí cenové hladiny mohl být tlumen čerpáním úspor naakumulovaných během epidemie. Míra úspor však stále setrvá nad dlouhodobým průměrem. Pozitivně by se v celoroční dynamice měl projevit pokles zdanění práce od počátku roku (viz část 1.3) a také růstový profil spotřeby v roce 2021 (pokud by spotřeba domácností po celý letošní rok stagnovala na úrovni 4. čtvrtletí 2021, za celý rok 2022 by se přesto zvýšila o 2,3 %). S ohledem na uvedené silně negativní faktory by reálná spotřeba domácností v letošním roce měla vzrůst jen o 0,5 % (*proti 2,3 %*). V roce 2023 by spotřebu domácností měl podpořit pokračující pokles míry úspor, obnovený nárůst reálného disponibilního důchodu a výdaje uprchlíků z Ukrajiny (viz Box 1). Spotřeba by se tak mohla zvýšit o 4,5 %.

Očekáváme, že **spotřeba sektoru vládních institucí** v roce 2022 vzroste o 1,0 % (*proti 0,4 %*). Tempo zaměstnanosti by mělo být celkově slabší než v roce 2021, v souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny nicméně bude tlak na navýšení personálních kapacit především ve vzdělávání. Nákupy a výdaje ve zdravotnictví by měly vlivem odeznívání epidemie slábnout, což ale bude kompenzováno humanitárními potřebami. Stejnou dynamiku jako v roce 2022 predikujeme i pro rok 2023, kdy by spotřebu sektoru vládních institucí měly podpořit i výdaje na nákup

¹ Zlepšení odhadu meziročního růstu HDP v 1. čtvrtletí 2022, navzdory horší mezičtvrtletní dynamice, vyplývá hlavně z lepšího než očekávaného růstu v závěru loňského roku.

zboží a služeb za přispění běžných dotací z fondů EU v souvislosti s blížícím se koncem finanční perspektivy 2014–2020.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by v roce 2022 měla pokračovat v pozvolném ožívování vlivem hospodářského růstu v zahraničí, zpožděného dopadu uvolněných měnových podmínek a investiční aktivity sektoru vládních institucí podpořené realizací projektů spolufinancovaných fondy EU. Soukromé investice však budou tížit problémy v dodavatelských řetězcích a podstatné zvýšení nejistoty v souvislosti s možnou eskalací války na Ukrajině a rozšířením ekonomických sankcí vůči Ruské federaci. Předpokládané zmírnění těchto problémů a zrychlení růstu zahraničních ekonomik by v roce 2023 mohly navzdory restriktivnímu působení měnové politiky přispět k citelnému zvýšení dynamiky soukromých investic. Celkovou investiční aktivitu podpoří i nákupy vojenské techniky a využití dobíhajících fondů EU z předchozí finanční perspektivy. Tvorba hrubého fixního kapitálu by se v roce 2022 mohla zvýšit o 2,2 % (*proti 5,4 %*), pro rok 2023 je predikován růst o 5,9 %.

Předpokládáme, že v roce 2022 budou podniky z obehřetnostních důvodů i v důsledku přerušení dodávek některých komponent akumulovat podobný objem **zásob** jako v předchozím roce. V příštích letech by pak změna zásob mohla k růstu HDP přispívat mírně negativně. Tvorba hrubého kapitálu by se tak letos mohla zvýšit o 1,9 % (*proti 4,9 %*) a v roce 2023 o 3,6 %.

Očekáváme, že **vývoz zboží a služeb** v letošním roce vzroste o 1,5 % (*proti 4,4 %*), v roce 2023 by mohl posílit o 4,2 %. Růst vývozu v roce 2022 odráží oživení exportních trhů (viz kapitolu 3.4) a spotřebu imigrantů z Ukrajiny (viz Box 1), naopak exportní výkonnost jej vlivem narušení dodávek zásadně tlumí. Zrychlení vývozu v příštím roce reflektuje pokračující hospodářské oživení v zemích hlavních obchodních partnerů a odeznívající frikce na straně nabídky. Dynamika vývozu a dovozně náročné investiční poptávky se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**, který by v roce 2022 mohl vzrůst o 1,3 % (*proti 3,8 %*). Zrychlení růstu v roce 2023 na 4,0 % reflektuje vyšší tempo tvorby hrubého kapitálu, vývozu a spotřeby domácností.

Box 1: Dopad migrační vlny z Ukrajiny na spotřebu domácností

Úspěšná integrace uprchlíků z Ukrajiny představuje značnou výzvu, hlavně v oblasti bydlení, vzdělávání a zdravotní péče. Pro veřejné finance půjde o dodatečné krátkodobé zvýšení nákladů, situace by však z ekonomického hlediska mohla být značným přínosem. Díky zapojení občanů Ukrajiny na českém trhu práce by se mohly zmírnit existující nerovnováhy mezi poptávkou a nabídkou. Daně a příspěvky na sociální zabezpečení odvedené z jejich výdělků pak posílí příjmovou stranu veřejných rozpočtů. V neposlední řadě budou uprchlíci z Ukrajiny v české ekonomice vystupovat jako spotřebitelé, což podpoří hospodářskou aktivitu a dále zvýší daňové příjmy.

Úvodem je třeba zdůraznit, že ukrajinští uprchlíci budou během prvního roku pobytu v ČR klasifikováni jako nerezidenti. Jejich spotřební výdaje realizované v ČR tedy sice budou součástí spotřeby domácností v domácím pojetí (výdaje rezidentů i nerezidentů v tuzemsku), nebudou však zahrnuty do spotřeby domácností v národním pojetí (výdaje rezidentů v tuzemsku a v zahraničí). V rámci výdajové metody odhadu HDP tedy tyto výdaje zpočátku nebudou zachyceny ve spotřebě domácností (v národním pojetí), nýbrž ve vývozu zboží a služeb. Spotřebitelské výdaje uprchlíků z Ukrajiny budou totiž v naprosté většině případů představovat transakci mezi rezidentskou a nerezidentskou jednotkou, optikou národních účtů se proto bude jednat o zahraniční obchod.

Zde prezentovaný rámcový odhad posílení spotřeby z titulu migrační vlny z Ukrajiny se opírá o následující faktory:

- počet příchozích žen a mužů, včetně členění do hlavních věkových kategorií (viz kapitolu 1.5);
- počet uprchlíků, kteří si v ČR najdou práci;
- jejich průměrnou (hrubou i čistou) mzdu;
- sklon ke spotřebě;
- výši a podmínky čerpání tzv. humanitární dávky a dalších sociálních dávek.

Předpokládáme, že v průběhu letošního roku emigruje z Ukrajiny do ČR 325 tis. lidí, z čehož téměř 180 tis. bude v produktivním věku. Podle údajů Ministerstva vnitra jsou přibližně čtyři pětiny dospělých uprchlíků ženy. S tímto relativním zastoupením žen (80 %) a mužů (20 %) mezi uprchlíky v produktivním věku pracujeme i v našem odhadu.

Při stanovení počtu Ukrajinců, kteří na českém trhu práce naleznou uplatnění, vycházíme z výsledků VŠPS. Míra zaměstnanosti cizinců ze zemí mimo EU ve věku 20–64 let, kteří žili v ČR, v roce 2020 činila 93,2 % u mužů, resp. 71,2 % u žen. Uprchlíci na českém trhu práce se však budou potýkat s jazykovou bariérou, někteří z nich navíc nemusejí mít o práci v ČR zájem (např. kvůli jejich přesvědčení, že se brzy na Ukrajinu vrátí). Předpokládáme proto, že míra zaměstnanosti příchozích z Ukrajiny bude postupně narůstat a ve 4. čtvrtletí 2023 dosáhne výše uvedených hodnot snížených o 5,0 p. b. Do konce příštího roku by tak na trhu práce mělo nalézt uplatnění cca 93 tis. žen a 33 tis. mužů z Ukrajiny.

Odhad průměrného výdělku je založen na datech Ministerstva práce a sociálních věcí o volných pracovních místech. Koncem března bylo v této databázi téměř 335 tis. volných míst, výběr jsme ovšem zúžili na místa splňující následující podmínky:

- nejedná se o nabídku od subjektu, který již podle informací z Registru ekonomických subjektů zanikl, popř. je v likvidaci;
- v nabídce volného místa došlo k poslední změně po 1. říjnu 2021 a datum nástupu je 1. ledna 2022 nebo později;
- zaměstnavatel souhlasí se zaměstnáváním cizinců ze zemí mimo EU;
- jedná se o pracovní místo na plný úvazek;
- nabízená měsíční mzda je alespoň na úrovni minimální mzdy (16 200 Kč).

Z tohoto zúženého výběru, který obsahuje cca 102 tis. volných míst, jsme pro jednotlivé druhy profesí (na úrovni jednomístného kódu klasifikace CZ-ISCO) vypočetli průměrnou nabízenou mzdu (vzhledem k charakteru informací o nabízených mzdách, které jsou v otevřených datech obsaženy, se víceméně jedná o dolní hranici nabízeného výdělku). Celkovou průměrnou mzdu, zvlášť pro muže a pro ženy, jsme pak vypočetli jako vážený průměr, přičemž váhy odpovídají profesní struktuře ukrajinských zaměstnanců (viz Box 3, Tabulka 2). Analogický výpočet jsme provedli také pro jednotlivá odvětví národního hospodářství (namísto druhů profesí), přičemž odvětvové zařazení pracovního místa bylo určeno podle Registru ekonomických subjektů (databáze byly spárovány přes IČO). Výsledná průměrná mzda, která pro muže i ženy činí téměř 22 tis. Kč, je pak prostým průměrem obou dílčích odhadů.

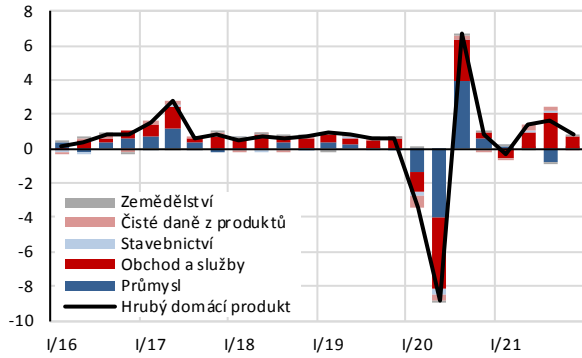
Ve srovnání s průměrným výdělkem zaměstnanců z Ukrajiny, kteří již v ČR pracují (viz Box 3, Tabulka 3), se sice jedná o mnohem nižší mzdu (což částečně vyplývá z informací v databázi volných míst, viz výše), nově příchozí zaměstnanci však na dané pozici ve většině případů nebudou mít žádné zkušenosti, čemuž by mělo odpovídat i nižší ohodnocení. Kromě toho je možné, že (zejména) ukrajinské ženy budou mít ve větší míře zájem o práci na částečný úvazek. Pro rok 2023 počítáme s růstem průměrné mzdy ukrajinských uprchlíků o 5 %.

U výpočtu průměrné čisté mzdy předpokládáme, že muži budou uplatňovat pouze základní slevu na poplatníka, zatímco ženy využijí i slevu na jedno dítě. Průměrná čistá mzda žen tak v roce 2022 bude dosahovat cca 19 900 Kč, u mužů to bude zhruba 18 500 Kč. Sklon ke spotřebě pak očekáváme ve výši 90 %. Dále odhadujeme, že uprchlíci z Ukrajiny v letech 2022 a 2023 obdrží tzv. humanitární dávku (5 000 Kč měsíčně po dobu max. 6 měsíců) a další sociální dávky v celkové výši 9,0 mld. Kč. U výdajů financovaných ze sociálních dávek pracujeme se 100% sklonem ke spotřebě.

Ve výsledku by spotřební výdaje uprchlíků z Ukrajiny mohly letos dosáhnout 19,4 mld. Kč, v roce 2023 pak 26,5 mld. Kč. V roce 2022 a na začátku roku 2023 však z výše uvedených důvodů budou zahrnuty nikoliv ve spotřebě domácností, ale ve vývozu zboží a služeb.

Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %, přísp. v p. b., sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt

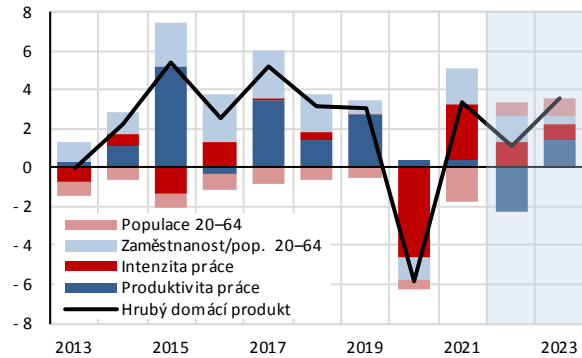
meziroční růst reálného HDP v %, příspěvky v p. b.

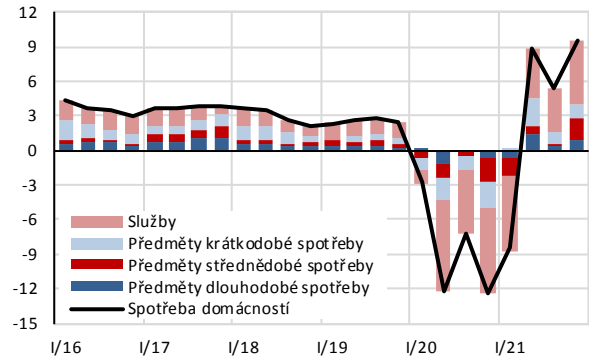
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt

růst v %, příspěvky v procentních bodech

Pozn.: Intenzita práce udává počet odpracovaných hodin na pracovníka.
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.**Graf 3.1.4: Spotřeba domácností**

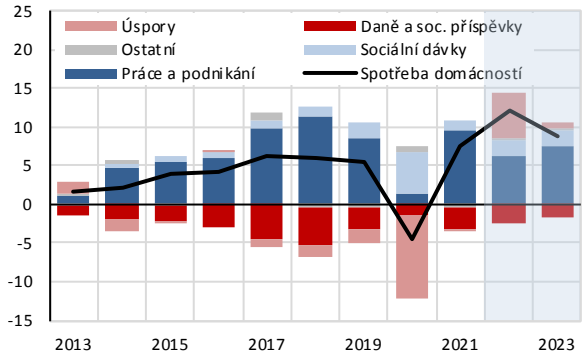
domácí pojetí, meziroční růst reálné spotřeby v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.5: Spotřeba domácností

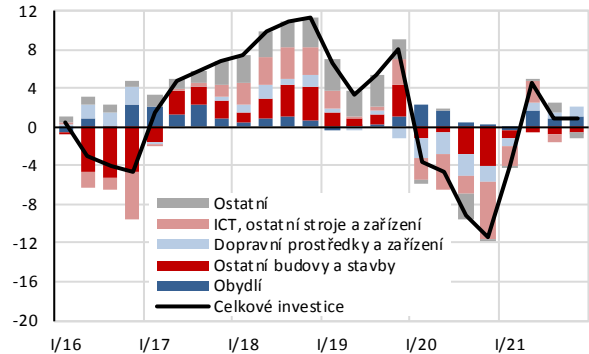
národní pojetí, meziroční růst nominální spotřeby v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.6: Věcné členění investic

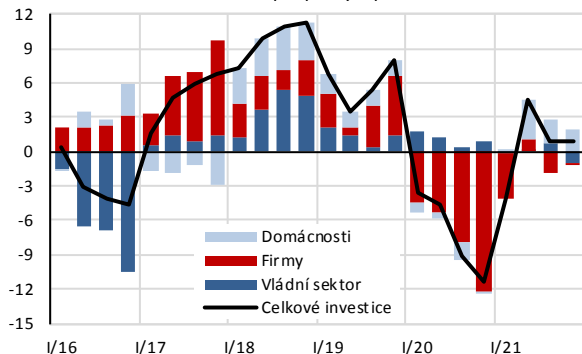
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.7: Sektorové členění investic

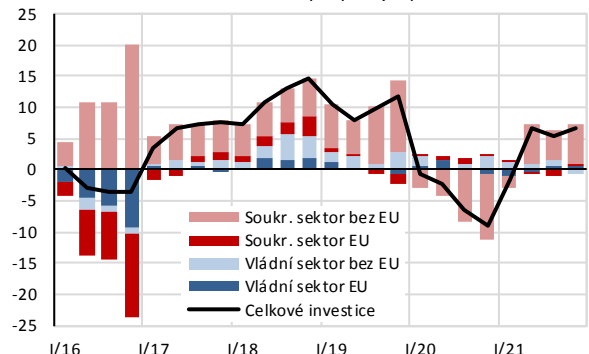
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.8: Spolufinancování investic z fondů EU

meziroční růst nominální THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční
zřetěžené objemy, referenční rok 2015

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	4 743	4 988	5 147	5 303	4 996	5 163	5 222	5 411	5 585	5 721
	<i>růst v %</i>	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,8	3,3	1,2	3,6	3,2	2,4
	<i>růst v %¹⁾</i>	2,4	5,4	3,2	3,0	-5,8	3,3	1,2	3,8	3,0	2,5
Výdaje domácností na spotřebu²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	2 264	2 355	2 438	2 504	2 334	2 437	2 450	2 560	2 662	2 755
	<i>růst v %</i>	3,8	4,0	3,5	2,7	-6,8	4,4	0,5	4,5	4,0	3,5
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	897	913	948	972	1 005	1 035	1 045	1 055	1 066	1 083
	<i>růst v %</i>	2,5	1,8	3,8	2,5	3,4	3,0	1,0	1,0	1,1	1,6
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	1 243	1 323	1 425	1 489	1 336	1 566	1 597	1 654	1 641	1 620
	<i>růst v %</i>	-4,0	6,5	7,7	4,5	-10,3	17,2	1,9	3,6	-0,8	-1,3
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	1 190	1 248	1 374	1 455	1 346	1 355	1 385	1 467	1 469	1 473
	<i>růst v %</i>	-3,0	4,9	10,0	5,9	-7,5	0,6	2,2	5,9	0,1	0,2
Změna zásob a cenností	<i>mld. Kč 2015</i>	53	75	51	34	-10	211	211	187	172	147
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	3 888	4 168	4 322	4 386	4 083	4 292	4 354	4 537	4 705	4 822
	<i>růst v %</i>	4,3	7,2	3,7	1,5	-6,9	5,1	1,5	4,2	3,7	2,5
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	3 549	3 771	3 989	4 051	3 773	4 208	4 264	4 437	4 522	4 584
	<i>růst v %</i>	2,8	6,3	5,8	1,5	-6,9	11,5	1,3	4,0	1,9	1,4
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	4 404	4 592	4 810	4 963	4 681	5 038	5 092	5 269	5 371	5 459
	<i>růst v %</i>	1,2	4,3	4,8	3,2	-5,7	7,6	1,1	3,5	1,9	1,6
Metodická diskrepance³⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	0	-1	3	3	11	41	42	41	32	25
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	4 780	4 988	5 148	5 323	5 075	5 248	5 234	5 422	5 610	5 754
	<i>růst v %</i>	3,4	4,3	3,2	3,4	-4,7	3,4	-0,3	3,6	3,5	2,6
Příspěvky k růstu HDP⁴⁾											
Hrubé domácí výdaje	<i>p. b.</i>	1,2	3,9	4,4	3,0	-5,3	7,1	1,0	3,4	1,9	1,6
Konečná spotřeba	<i>p. b.</i>	2,3	2,3	2,4	1,8	-2,5	2,6	0,5	2,3	2,1	2,0
Výdaje domácností	<i>p. b.</i>	1,8	1,9	1,7	1,3	-3,2	2,0	0,2	2,1	1,9	1,7
Výdaje vlády	<i>p. b.</i>	0,5	0,3	0,7	0,5	0,7	0,6	0,2	0,2	0,2	0,3
Tvorba hrubého kapitálu	<i>p. b.</i>	-1,1	1,7	2,0	1,2	-2,8	4,5	0,6	1,1	-0,2	-0,4
Tvorba fixního kapitálu	<i>p. b.</i>	-0,8	1,2	2,5	1,6	-2,0	0,2	0,6	1,5	0,0	0,1
Změna zásob	<i>p. b.</i>	-0,3	0,5	-0,5	-0,3	-0,8	4,3	0,0	-0,4	-0,3	-0,4
Saldo zahraničního obchodu	<i>p. b.</i>	1,4	1,2	-1,2	0,0	-0,5	-3,8	0,1	0,2	1,3	0,9
Saldo zboží	<i>p. b.</i>	1,0	0,9	-1,0	0,4	-0,4	-3,8	-0,1	0,0	1,1	0,8
Saldo služeb	<i>p. b.</i>	0,4	0,3	-0,2	-0,4	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	4 269	4 491	4 643	4 783	4 515	4 659
	<i>růst v %</i>	2,5	5,2	3,4	3,0	-5,6	3,2
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	474	497	504	521	481	504

¹⁾ Z dat očištěných o vliv nestejného počtu pracovních dní.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

³⁾ Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

⁴⁾ Výpočet na základě cen a struktury předchozího roku, kde jsou příspěvky beze zbytku sčitatelné.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní
zřetězené objemy, referenční rok 2015

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	1 198	1 303	1 320	1 342	1 249	1 319	1 318	1 336
	<i>růst v %</i>	-2,6	9,3	3,2	3,7	4,3	1,3	-0,2	-0,5
	<i>růst v % ¹⁾</i>	-2,3	8,7	3,6	3,6	4,0	1,2	-0,2	-0,2
	<i>mezičtvrtletní růst v % ¹⁾</i>	-0,3	1,4	1,7	0,8	0,1	-1,3	0,2	0,8
Výdaje domácností na spotřebu ²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	548	613	637	640	593	611	614	632
	<i>růst v %</i>	-6,2	8,7	5,9	9,4	8,2	-0,3	-3,6	-1,1
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	238	246	257	294	244	253	252	296
	<i>růst v %</i>	0,4	1,7	7,2	2,6	2,6	2,6	-1,9	0,8
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	328	397	434	407	367	405	425	399
	<i>růst v %</i>	4,0	15,8	24,0	24,3	12,0	2,0	-2,0	-2,0
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	289	340	347	378	300	338	356	391
	<i>růst v %</i>	-4,1	4,5	0,8	0,9	3,8	-0,6	2,6	3,3
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč 2015</i>	39	57	87	29	67	67	70	8
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 089	1 124	986	1 092	1 073	1 104	1 044	1 133
	<i>růst v %</i>	2,6	32,2	-3,2	-5,2	-1,5	-1,8	5,9	3,7
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 008	1 086	1 007	1 108	1 035	1 062	1 026	1 142
	<i>růst v %</i>	4,1	33,4	8,2	4,5	2,7	-2,2	2,0	3,1
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	1 114	1 256	1 326	1 342	1 203	1 269	1 290	1 330
	<i>růst v %</i>	-2,0	9,1	11,3	11,6	8,0	1,0	-2,7	-0,9
Metodická diskrepance ³⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	3	8	13	18	8	7	9	18
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	1 225	1 330	1 339	1 354	1 256	1 325	1 318	1 334
	<i>růst v %</i>	-1,3	9,9	2,9	2,4	2,5	-0,4	-1,5	-1,5
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	1 093	1 177	1 187	1 203
	<i>růst v %</i>	-2,6	9,6	2,8	3,3
	<i>růst v % ¹⁾</i>	-2,3	8,9	3,2	3,1
	<i>mezičtvrtletní růst v % ¹⁾</i>	-0,3	1,0	1,6	0,9
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	104	126	134	141

¹⁾ Z dat očištěných o sezónní a kalendářní vlivy.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

³⁾ Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	4 797	5 111	5 410	5 790	5 694	6 121	6 618	7 135	7 550	7 904
	<i>růst v %</i>	3,7	6,5	5,8	7,0	-1,7	7,5	8,1	7,8	5,8	4,7
Výdaje domácností na spotřebu ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	2 273	2 420	2 568	2 711	2 598	2 796	3 135	3 413	3 620	3 821
	<i>růst v %</i>	4,2	6,5	6,1	5,6	-4,2	7,6	12,1	8,9	6,1	5,5
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	910	959	1 049	1 133	1 232	1 313	1 371	1 426	1 470	1 520
	<i>růst v %</i>	4,0	5,4	9,4	8,1	8,7	6,6	4,4	4,0	3,0	3,4
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	1 248	1 348	1 472	1 599	1 476	1 825	1 993	2 155	2 196	2 216
	<i>růst v %</i>	-3,6	8,0	9,2	8,7	-7,7	23,7	9,2	8,1	1,9	0,9
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	1 196	1 273	1 423	1 568	1 490	1 559	1 706	1 883	1 936	1 984
	<i>růst v %</i>	-2,5	6,4	11,7	10,2	-4,9	4,6	9,4	10,4	2,8	2,5
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	52	74	49	31	-15	267	288	272	260	232
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	366	384	321	347	389	187	119	141	263	347
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 795	4 039	4 163	4 279	4 043	4 442	4 774	5 134	5 417	5 602
	<i>růst v %</i>	1,8	6,4	3,1	2,8	-5,5	9,9	7,5	7,5	5,5	3,4
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 429	3 654	3 842	3 932	3 654	4 256	4 655	4 993	5 154	5 254
	<i>růst v %</i>	-0,7	6,6	5,1	2,3	-7,1	16,5	9,4	7,3	3,2	2,0
Hrubý národní důchod	<i>mld. Kč</i>	4 473	4 821	5 113	5 440	5 510	5 884	6 324	6 848	7 251	7 583
	<i>růst v %</i>	3,8	7,8	6,0	6,4	1,3	6,8	7,5	8,3	5,9	4,6
Saldo prvotních důchodů	<i>mld. Kč</i>	-324	-289	-297	-350	-184	-237	-294	-287	-299	-321

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	1 388	1 541	1 575	1 617	1 538	1 670	1 686	1 724
	<i>růst v %</i>	1,3	14,3	7,9	6,7	10,8	8,4	7,1	6,6
Výdaje domácností na spotřebu ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	615	698	736	747	731	781	796	826
	<i>růst v %</i>	-5,1	11,2	9,7	14,6	19,0	11,9	8,1	10,6
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	286	316	326	386	307	333	331	401
	<i>růst v %</i>	3,0	9,7	11,4	3,1	7,4	5,3	1,6	3,9
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	372	454	513	487	446	499	539	508
	<i>růst v %</i>	8,4	20,4	32,5	32,0	20,0	10,1	5,0	4,5
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	324	384	403	449	359	411	442	493
	<i>růst v %</i>	-1,6	6,8	5,4	6,8	10,9	7,1	9,8	10,0
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	48	70	111	38	87	89	97	15
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	116	74	-1	-2	54	56	20	-11
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 097	1 151	1 035	1 160	1 174	1 210	1 154	1 236
	<i>růst v %</i>	5,7	35,0	3,3	0,8	7,0	5,1	11,5	6,6
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	980	1 078	1 036	1 162	1 120	1 154	1 135	1 247
	<i>růst v %</i>	4,9	35,3	16,0	12,9	14,2	7,1	9,5	7,3

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
HDP	<i>mld. Kč</i>	4 797	5 111	5 410	5 790	5 694	6 121	6 618	7 135	7 550	7 904
	<i>růst v %</i>	3,7	6,5	5,8	7,0	-1,7	7,5	8,1	7,8	5,8	4,7
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	454	493	504	534	449	477	585	656	682	705
	<i>% HDP</i>	9,5	9,7	9,3	9,2	7,9	7,8	8,8	9,2	9,0	8,9
	<i>růst v %</i>	4,8	8,6	2,2	6,0	-16,0	6,2	22,7	12,2	4,0	3,5
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	595	635	656	696	660	713
	<i>růst v %</i>	4,4	6,6	3,3	6,2	-5,2	8,1
Dotace na výrobu	<i>mld. Kč</i>	141	142	152	162	211	236
	<i>růst v %</i>	3,2	0,4	7,2	6,7	30,3	12,0
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	2 003	2 185	2 399	2 586	2 622	2 797	2 929	3 110	3 231	3 360
<i>(domácí koncept)</i>	<i>% HDP</i>	41,7	42,8	44,3	44,7	46,1	45,7	44,3	43,6	42,8	42,5
	<i>růst v %</i>	5,9	9,1	9,8	7,8	1,4	6,7	4,7	6,2	3,9	4,0
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	1 538	1 680	1 842	1 986	1 991	2 123	2 250	2 388	2 481	2 580
	<i>růst v %</i>	5,7	9,2	9,6	7,8	0,2	6,6	6,0	6,2	3,9	4,0
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	464	505	557	599	631	674	680	721	750	779
	<i>růst v %</i>	6,4	8,7	10,3	7,6	5,4	6,8	0,8	6,2	3,9	4,0
Hrubý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	2 340	2 432	2 506	2 670	2 623	2 847	3 105	3 370	3 637	3 839
	<i>% HDP</i>	48,8	47,6	46,3	46,1	46,1	46,5	46,9	47,2	48,2	48,6
	<i>růst v %</i>	1,7	4,0	3,0	6,5	-1,8	8,5	9,1	8,5	7,9	5,5
Spotřeba fixního kapitálu	<i>mld. Kč</i>	988	1 022	1 074	1 153	1 225	1 291	1 377	1 442	1 516	1 612
	<i>růst v %</i>	3,2	3,5	5,0	7,4	6,2	5,4	6,7	4,7	5,1	6,3
Čistý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	1 352	1 410	1 433	1 517	1 398	1 556	1 728	1 928	2 121	2 227
	<i>růst v %</i>	0,6	4,3	1,6	5,9	-7,8	11,3	11,0	11,6	10,0	5,0

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
HDP	<i>mld. Kč</i>	1 388	1 541	1 575	1 617	1 538	1 670	1 686	1 724
	<i>růst v %</i>	1,3	14,3	7,9	6,7	10,8	8,4	7,1	6,6
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	72	117	147	141	118	157	158	152
	<i>růst v %</i>	-28,6	6,8	10,2	33,6	64,0	34,7	7,3	7,7
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	651	703	696	747	672	716	740	802
<i>(domácí koncept)</i>	<i>růst v %</i>	1,4	11,8	8,7	5,1	3,2	1,7	6,3	7,3
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	485	531	534	573	516	550	568	616
	<i>růst v %</i>	-1,6	14,3	7,4	6,9	6,4	3,6	6,4	7,4
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	166	173	161	174	156	166	172	186
	<i>růst v %</i>	11,2	4,8	13,2	-0,3	-6,4	-4,0	6,3	7,1
Hrubý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	665	721	732	729	749	797	788	771
	<i>růst v %</i>	6,0	18,1	6,6	4,2	12,6	10,6	7,7	5,8

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.2 Ceny

Meziroční růst **spotřebitelských cen** v únoru 2022 činil 11,1 % (*proti 9,7 %*). K odchylce predikce přispěl nečekaně rychlý růst tržních složek inflace, zejména potravin a nealkoholických nápojů. Z hlediska oddílů spotřebního koše k únorové meziroční inflaci nejvíce přispělo bydlení (příspěvek 4,1 p. b.), a to především vlivem růstu cen elektřiny o 22,6 %, zemního plynu o 28,3 %, tepla a teplé vody o 12,4 % a nákladů vlastnického bydlení o 15,7 %. Dále významně přispěl oddíl doprava (1,7 p. b.), v němž rychle rostly ceny pohonných hmot, a oddíl potravin a nealkoholické nápoje (1,3 p. b.), obzvláště pekárenské a mléčné výrobky. Žádný z oddílů spotřebního koše nevykázal meziroční pokles cen. Administrativní opatření přispěla k inflaci 2,2 p. b., z čehož na regulované ceny připadalo 1,8 p. b. a na změny nepřímých daní 0,4 p. b. Nárůst regulovaných cen odrážel vyšší ceny energií, příspěvek daňových změn pak zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků.

Odchylka skutečné a predikované inflace je jedním z důvodů zvýšení predikce průměrné míry inflace v letošním roce. Zásadním faktorem je ovšem válka na Ukrajině, kvůli níž se směrem vzhůru výrazně posunula předpokládaná cena ropy (viz kapitolu 1.2) a také se zvýšily ceny jiných komodit. Výrazný růst cen by měly zaznamenat potraviny, především pak obiloviny, jichž jsou Ukrajina a Rusko významnými světovými producenty. Naopak jen velmi slabý růst reálné spotřeby domácností v letošním roce (viz kapitolu 3.1) by měl částečně oslabovat proinflační poptávkové tlaky.

Inflace se **v roce 2022** ve srovnání s předchozím rokem výrazně zvýší. Administrativní opatření přispějí k průměrné míře inflace pravděpodobně v rozsahu 3,1 p. b. (*proti 2,1 p. b.*). V jejich rámci zůstávají dominantním faktorem regulované ceny, obzvláště ceny energií. Vysoký příspěvek cen energií zahrnuje nejen jejich navýšení u spotřebitelů s nefixovanými cenami, ale nově též změny pro spotřebitele s pevně nasmlouvanými cenami, kterým v průběhu roku vyprší termín fixace. Mírně kladný příspěvek změny nepřímých daní odráží další zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků. Letos by inflace měla být určena převážně tržními faktory. V nich se promítnou nejen vysoké ceny ropy a materiálů vyplývající z nabídkových fríkcí a značné globální nejistoty, ale i rostoucí jednotkové náklady práce, do nichž by se měla propisovat zvýšená inflační očekávání. Mimořádná valorizace důchodů od června 2022 by měla podpořit spotřebu domácností, a zvýšit tak inflační tlaky. Posilování koruny vůči euru by naopak mělo působit protiinflačně. Vliv pozice ekonomiky v hospodářském cyklu na inflaci není jednoznačný. Odhadujeme sice, že produkční mezera letos v průměru dosáhne -1,7 % potenciálního produktu, to však bude do značné míry důsledkem nabídkových faktorů.

Meziroční inflace se bude v roce 2022 pohybovat vysoko nad inflačním cílem ČNB. Očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2022** zrychlí na 12,3 % (*proti 8,5 %*).

I **v roce 2023** budou převládat proinflační tlaky, a to především přes tržní faktory. Problémy s dodávkami výrobních vstupů by měly v určité míře přetrvávat, což by se mohlo projevit dalším navýšením jejich cen. Růst jednotkových nákladů práce by měl pokračovat. Naopak cena ropy by v roce 2023 měla působit protiinflačně. Inflace by měla být tlumena skrze transmisní mechanismy zvýšených měnově-politických sazeb a v menší míře i nadále posilující korunou. Příspěvek regulovaných cen k průměrné míře inflace by měl být kladný především kvůli růstu cen energií. V rámci změn nepřímých daní počítáme s dalším zvýšením spotřební daně z tabákových výrobků. V souladu s výše uvedeným očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2023** dosáhne 4,4 %. Rizika predikce inflace považujeme za vychýlená směrem nahoru, a to zejména z důvodu globálního růstu cen komodit (viz kapitolu 1.2) a možných dopadů války na Ukrajině.

Narůst cen relevantní pro případnou mimořádnou valorizaci důchodů by se měl v červnu 2022 pohybovat kolem hraniční 5% hodnoty.

Za nižší predikcí průměrné míry inflace měřené harmonizovaným indexem spotřebitelských cen oproti národnímu indexu spotřebitelských cen (viz tabulky 3.2.1 a 3.2.2) stojí rychlý růst imputovaného nájemného, které není v harmonizovaném indexu obsaženo.

Ve 4. čtvrtletí 2021 se **deflátor HDP** zvýšil o 2,9 % (*proti 3,8 %*), a to při růstu deflátoru hrubých domácích výdajů o 4,0 % (*proti 5,0 %*) a zhoršení směnných relací o 1,6 % (*proti 1,7 %*). Vývoj deflátoru hrubých domácích výdajů odrážel především růst spotřebitelských cen a cen investičních produktů. Růst deflátoru spotřeby vládních institucí citelně zpomalil. Horší směnné relace byly způsobeny především vysokými dovozními cenami nerostných surovin a výrobních vstupů v automobilovém průmyslu.

V roce 2022 by se deflátor HDP mohl zvýšit o 6,9 % (*proti 5,2 %*). Výrazný růst dynamiky proti roku 2021 bude dán akcelerací deflátoru hrubých domácích výdajů, zhoršení směnných relací však bude působit opačným směrem. V rámci domácí poptávky bude hlavním faktorem růst deflátoru spotřeby domácností. V roce 2023 by růst deflátoru HDP mohl zpomalit na 4,1 %, a to hlavně díky nižší dynamice deflátoru spotřeby domácností. Situaci přehledně zachycuje graf 3.2.5.

Na ceny vývozu i dovozu bude mít v roce 2022 vliv silný nárůst ceny ropy a dalších výrobních vstupů a posílení efektivního měnového kurzu. Ve výsledku by se tak směnné relace mohly zhoršit o 1,9 % (*proti 1,4 %*). V roce 2023 by se naopak o 0,1 % mohly zlepšit, a to při poklesu ceny ropy a pokračující apreciaci koruny.

Box 2: Simulace makroekonomických dopadů vyšších cen energií

Jedním z hlavních rizik makroekonomického vývoje je otázka dalšího vývoje cen energií na světových trzích. Zejména s ohledem na geopolitický vývoj související s válečným konfliktem na Ukrajině může dojít k ještě dramatičtějšímu nárůstu cen energií, než s jakým pracuje Makroekonomická predikce. Ta pro letošní rok předpokládá meziroční nárůst cen ropy, zemního plynu a elektrické energie zhruba o 50 %.

Uvažujeme tři citlivostní scénáře, které ilustrují možné makroekonomické dopady pro případ, že by od třetího čtvrtletí letošního roku došlo k dodatečnému zvýšení cen energií o 10 p. b., 30 p. b., resp. 50 p. b. Celkově by se tak v těchto scénářích ceny energií meziročně zvýšily o 60 %, 80 % resp. 100 %. Dopady jsou kalkulovány pomocí dynamického stochastického modelu všeobecné rovnováhy vytvořeného MF ČR.

Ve všech třech zvažovaných scénářích by působily stejné efekty, lišily by se pouze svým rozsahem. Odhadujeme, že dopady do hlavních makroekonomických veličin by se promítly nejvíce v letošním a příštím roce, v roce 2024 by už byly spíše zanedbatelné.

V důsledku vyšších cen energií na světových trzích by došlo k nárůstu dovozních cen a zhoršení směnných relací. To by vedlo k dalšímu růstu nákladů firem, což by se odrazilo ve vyšší ceně produkce a také ve zpomalení tempa růstu investic. Růstem cen by byly negativně zasaženy také domácnosti, kterým by se dále zvýšily životní náklady. V reakci na to by docházelo k útlumu reálné spotřeby, která by se namísto růstu o 0,5 % zvýšila jen o 0,1 % v prvním z alternativních scénářů. V případě nejrazantnějšího růstu cen energií by letos reálná spotřeba domácností mohla poklesnout až o 1,8 %.

Dopad vyšších cen energií na spotřebu domácností by měla tlumit vysoká poptávka po pracovní síle. Míra nezaměstnanosti by tak v roce 2023 mohla být oproti základnímu scénáři vyšší jen o 0,1 p. b. v prvním, resp. o 0,4 p. b. v nejpesimističtější scénáři.

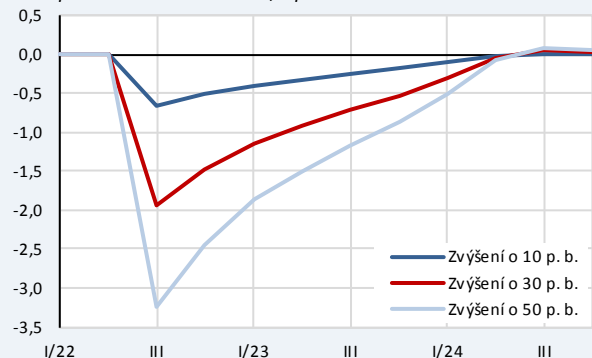
Vyšší ceny a také nižší produkce firem by měly dopad do vývozu, jehož růst by oproti základnímu scénáři nejvíce zpomalil v příštím roce, a to o 0,4 p. b. až o 1,9 p. b. v nejhorším ze zvažovaných scénářů. Obdobně by v roce 2023 v důsledku zpomalení vývozní aktivity, poklesu spotřeby domácností a horší dynamiky investic zvolnilo tempo růstu dovozu o 0,4 p. b., resp. o 1,8 p. b.

Ve výsledku by došlo ke zpomalení růstu reálného HDP, který by oproti predikovaným 1,2 % v letošním roce vzrostl v prvním scénáři o 0,9 %. V případě dalších scénářů ještě vyšších růstů cen energií by pak došlo ke zpomalení růstu HDP na 0,3 %, resp. k poklesu ekonomiky o 0,3 %.

Zvýšení cen energií by se výrazně promítlo do indexu spotřebitelských cen, a to jak přímo prostřednictvím dovozních cen, tak i s ohledem na promítnutí vyšších nákladů do produkce firem. Odhadujeme, že vlivem dodatečného zvýšení růstu cen energií o 10 p. b. by míra inflace byla v letošním roce o 0,5 p. b. vyšší, v případě nejvýraznějšího zdražení pak až o 2,5 p. b.

Graf 1: Dopad vyšších cen energií na HDP

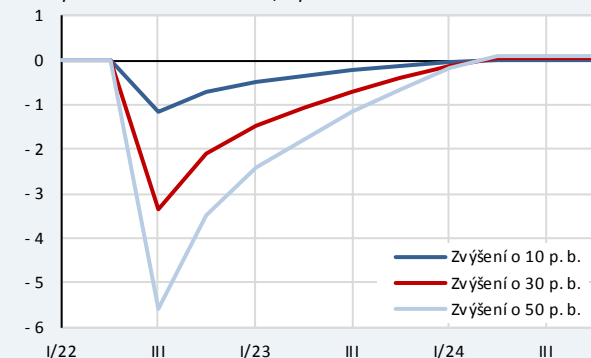
rozdíl proti základnímu scénáři, v procentních bodech

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Graf 2: Dopad vyšších cen energií na spotřebu domácností

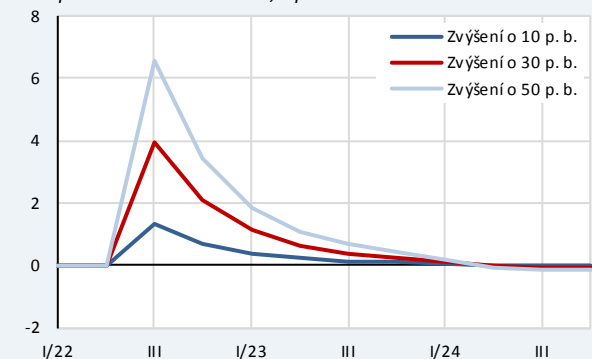
rozdíl proti základnímu scénáři, v procentních bodech

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Graf 3: Dopad vyšších cen energií na inflaci

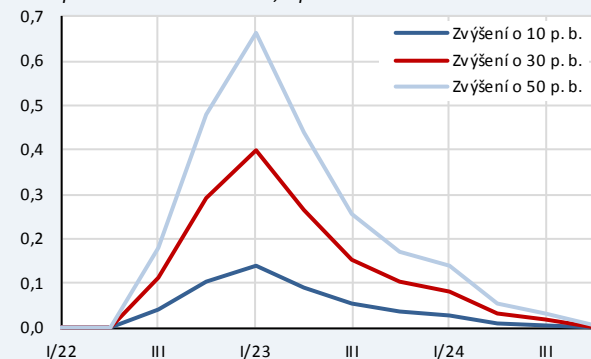
rozdíl proti základnímu scénáři, v procentních bodech

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Graf 4: Dopad vyšších cen energií na míru nezaměstnanosti

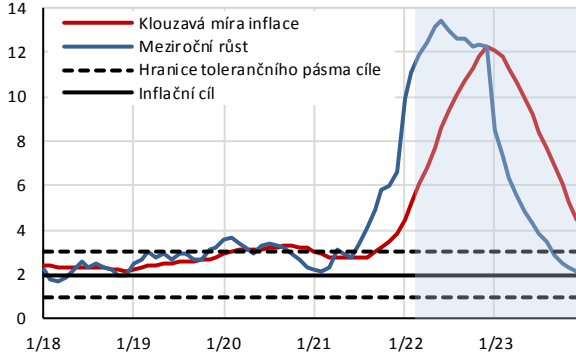
rozdíl proti základnímu scénáři, v procentních bodech

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny

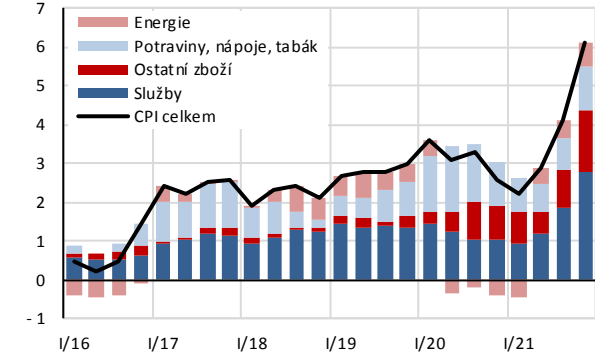
meziroční růst v %

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddělech

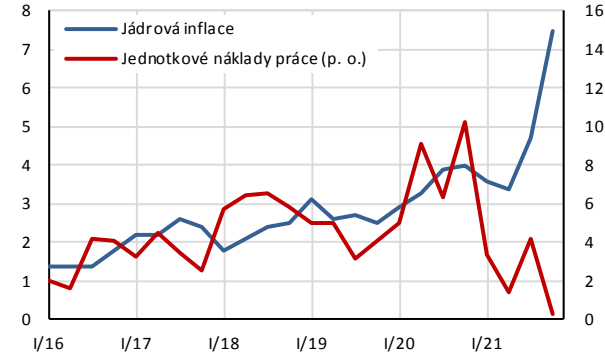
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce

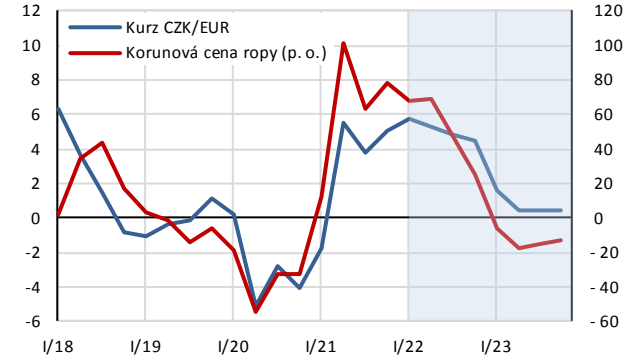
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent

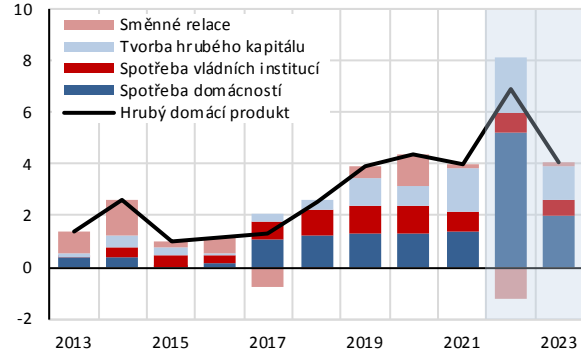
zhodnocení kurzu CZK/EUR, meziroční změna korunové ceny ropy, v %

Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu

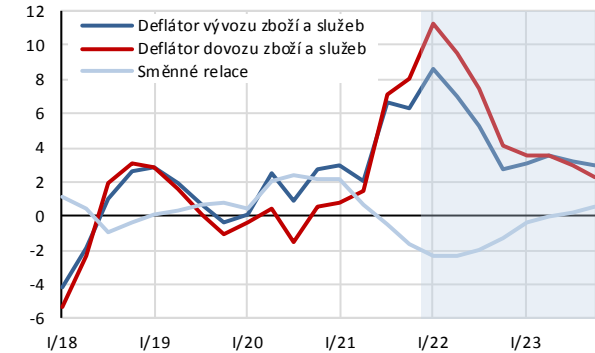
růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.6: Směnné relace

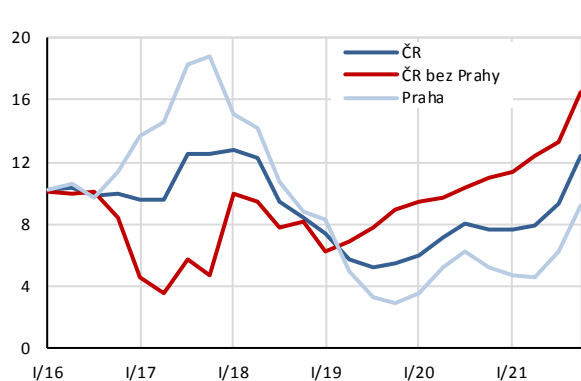
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů

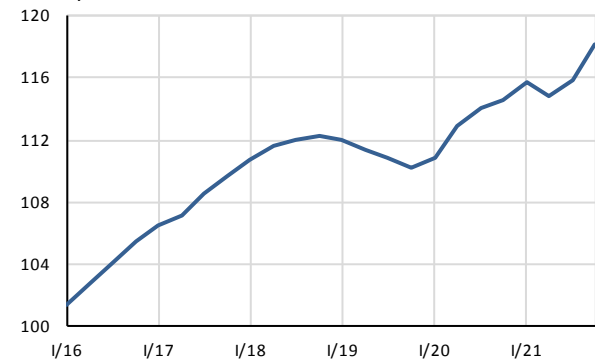
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ.

Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě

poměr indexů nabídkových cen bytů a průměrné mzdy, z ročních klouzavých úhrnů, 2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.2.1: Ceny – roční

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	100,7	103,1	105,3	108,3	111,8	116,1	130,3	136,1	138,9	141,7
Průměrná míra inflace	%	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	12,3	4,4	2,1	2,0
Z toho: Administrativní opatření	<i>p. b.</i>	0,2	-0,1	0,3	0,6	0,5	0,0	3,1	1,1	0,2	0,2
Tržní růst	<i>p. b.</i>	0,5	2,6	1,8	2,2	2,7	3,8	9,1	3,3	1,9	1,9
Harmonizovaný index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	100,7	103,1	105,1	107,8	111,4	115,1	128,1	133,5	136,2	138,8
Průměrná míra inflace	%	0,6	2,4	2,0	2,6	3,3	3,3	11,3	4,2	2,0	2,0
Deflátoři											
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	101,1	102,5	105,1	109,2	114,0	118,6	126,7	131,9	135,2	138,2
	<i>růst v %</i>	1,1	1,3	2,6	3,9	4,4	4,0	6,9	4,1	2,5	2,2
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	100,6	102,9	105,8	109,7	113,3	117,8	127,6	132,7	135,7	138,4
	<i>růst v %</i>	0,6	2,3	2,8	3,7	3,3	3,9	8,4	4,0	2,2	2,0
Spotřeba domácností¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	100,4	102,7	105,3	108,3	111,3	114,7	128,0	133,3	136,0	138,7
	<i>růst v %</i>	0,4	2,3	2,5	2,8	2,8	3,1	11,5	4,2	2,0	2,0
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	101,4	105,0	110,6	116,6	122,6	126,9	131,3	135,2	137,8	140,3
	<i>růst v %</i>	1,4	3,5	5,4	5,4	5,1	3,6	3,4	3,0	1,9	1,8
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	100,5	102,0	103,6	107,7	110,7	115,0	123,1	128,3	131,7	134,7
	<i>růst v %</i>	0,5	1,5	1,6	4,0	2,8	3,9	7,0	4,2	2,7	2,2
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	97,6	96,9	96,3	97,5	99,0	103,5	109,6	113,1	115,1	116,2
	<i>růst v %</i>	-2,4	-0,7	-0,6	1,3	1,5	4,5	5,9	3,2	1,8	0,9
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	96,6	96,9	96,3	97,1	96,8	101,1	109,2	112,5	114,0	114,6
	<i>růst v %</i>	-3,4	0,3	-0,6	0,8	-0,2	4,4	7,9	3,1	1,3	0,6
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	101,0	100,0	100,0	100,5	102,2	102,3	100,4	100,5	101,0	101,3
	<i>růst v %</i>	1,0	-1,0	0,0	0,5	1,7	0,1	-1,9	0,1	0,5	0,3

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Spotřebitelské ceny (průměr čtvrtletí)	<i>průměr 2015=100</i>	113,6	114,7	117,0	118,9	126,0	129,6	131,9	133,5
	<i>růst v %</i>	2,2	2,9	4,1	6,1	11,0	13,0	12,7	12,3
Z toho příspěvek:									
Administrativních opatření	<i>p. b.</i>	0,0	0,1	0,1	-0,2	2,1	2,8	3,3	4,4
Tržního růstu	<i>p. b.</i>	2,2	2,8	4,0	6,3	8,8	10,3	9,5	7,9
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	<i>průměr 2015=100</i>	113,1	114,2	115,7	117,2	124,3	127,9	129,5	130,8
	<i>růst v %</i>	2,2	2,8	3,3	5,0	9,9	12,0	11,9	11,7
Deflátoři									
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	115,9	118,3	119,3	120,4	123,1	126,6	127,9	129,1
	<i>růst v %</i>	4,0	4,6	4,6	2,9	6,2	7,0	7,2	7,2
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	114,2	116,9	118,8	120,6	123,4	127,2	129,1	130,5
	<i>růst v %</i>	2,4	4,1	4,8	4,0	8,1	8,8	8,7	8,2
Spotřeba domácností¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	112,2	113,9	115,7	116,7	123,4	127,8	129,8	130,6
	<i>růst v %</i>	1,2	2,3	3,6	4,8	10,0	12,3	12,2	11,9
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	120,2	128,2	126,8	131,4	125,8	131,6	131,3	135,4
	<i>růst v %</i>	2,6	7,9	3,9	0,5	4,7	2,7	3,5	3,1
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	111,9	112,7	116,1	118,5	119,6	121,4	124,3	126,2
	<i>růst v %</i>	2,6	2,2	4,5	5,9	6,9	7,7	7,0	6,5
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	100,7	102,4	104,9	106,2	109,4	109,6	110,5	109,1
	<i>růst v %</i>	3,0	2,1	6,7	6,3	8,7	7,0	5,3	2,8
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	97,3	99,2	102,9	104,9	108,2	108,7	110,5	109,2
	<i>růst v %</i>	0,8	1,4	7,2	8,0	11,2	9,5	7,4	4,1
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	103,5	103,2	102,0	101,2	101,1	100,8	100,0	99,9
	<i>růst v %</i>	2,2	0,7	-0,5	-1,6	-2,3	-2,3	-1,9	-1,3

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

3.3 Trh práce

Zaměstnanost podle VŠPS ve 4. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostla o 0,8 % (*proti 1,0 %*), za celý rok 2021 ale klesla o 0,4 % (*v souladu s odhadem*). Počet zaměstnanců se v závěru roku zvýšil o 2,0 % (*proti 1,0 %*), celkový počet podnikatelů se naopak snížil o 5,0 % (*proti růstu o 0,7 %*). Počet podnikatelů bez zaměstnanců byl meziročně nižší o 3,5 %, počet podnikatelů se zaměstnanci klesl o 7,4 % (tento ukazatel je však značně volatilní). Téměř o třetinu se pak propadl počet pomáhajících rodinných příslušníků. V silném poklesu počtu podnikatelů nejspíše sehrálo roli častější ukončení či pozastavení činnosti v důsledku epidemie a přechod části podnikatelů do zaměstnanec-kého poměru.

Dle údajů MPSV o volných pracovních místech byl nedostatek zaměstnanců ve většině odvětví a regionů evidentní i na počátku letošního roku. V únoru bylo více volných míst než registrovaných nezaměstnaných vykázano ve 42 okresech, resp. v 9 krajích. Zdaleka ne všechna volná místa evidovaná úřady práce je ale možné považovat za aktivní. Z volných pracovních míst nabízených na internetových stránkách úřadu práce jich k datu uzávěrky predikce bylo aktivních (nabídky, u nichž došlo k poslední změně po 1. říjnu 2021 a datum nástupu bylo 1. ledna 2022 nebo později) přibližně 47 %. Nedostatek zaměstnanců zůstává hlavní bariérou růstu produkce ve stavebnictví.

Poptávka po zahraničních zaměstnancích je nadále velmi výrazná. Podle dat MPSV jejich počet v únoru meziročně vzrostl o 67 tisíc na 715 tisíc. Dlouhodobě převažují pracovníci ze Slovenska a Ukrajiny.

Příchod uprchlíků z Ukrajiny bude v rámci VŠPS v počtu ekonomicky aktivních osob (ať už zaměstnaných, či nezaměstnaných) z metodických důvodů zachycen nejspíše jen marginálně. Důvodem je skutečnost, že se šetření provádí pouze v bytech, u nově příchozích z Ukrajiny lze navíc očekávat vysokou míru non-response. Ukazatel zaměstnanosti podle VŠPS tak zřejmě bude oproti skutečnosti výrazně podhodnocen.

V letošním roce by se zaměstnanost měla v mezičtvrtletním srovnání ještě mírně zvyšovat, v roce 2023 by již ale kvůli výrazně omezenému počtu dodatečných disponibilních pracovníků měla téměř stagnovat. V roce 2022 by tak zaměstnanost mohla vzrůst o 1,2 % (*proti 1,1 %*), v příštím roce pak jen o 0,2 %.

Míra nezaměstnanosti (VŠPS) se ve 4. čtvrtletí 2021 snížila na 2,2 % (*proti 2,4 %*), za celý rok 2021 dosáhla 2,8 % (*v souladu s odhadem*). Přestože se v loňském roce částečně projevil zpožděný efekt recese, vysoký počet volných pracovních míst i zaměstnaných cizinců omezují prostor pro případný výraznější nárůst nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti by v roce 2022 mohla v průměru dosáhnout 2,5 % (*proti 2,3 %*), pro příští rok predikujeme její mírný nárůst na 2,6 %. Kromě zpožděných efektů nízkého tempa ekonomického růstu by se ve vývoji neza-

městnanosti mohl okrajově projevit také příchod uprchlíků z Ukrajiny.

Podíl nezaměstnaných osob (MPSV) v registrech úřadů práce od poloviny loňského roku v meziročním srovnání klesá. V roce 2022 by se v průměru mohl snížit na 3,3 % (*proti 3,4 %*) a na této hodnotě setrvat i v roce 2023. Obtížně předvídatelný vliv na počet nezaměstnaných v této metodice může mít i legislativní zachycení nových uchazečů o práci z Ukrajiny.

Míra participace (20–64 let) ve 4. čtvrtletí 2021 vzrostla na 82,8 % (*proti 82,5 %*), v průměru za celý rok 2021 pak dosáhla 82,3 % (*proti 82,2 %*). V horizontu predikce budou hrát dominantní roli zvyšování statutárního věku odchodu do starobního důchodu a demografické aspekty v podobě rostoucího podílu věkových skupin s přirozeně vysokou mírou ekonomické aktivity (zejména 45–54 let). Opačně by však mohl působit pokles participace osob v předdůchodovém věku, které by ve zvýšené míře mohly odcházet do předčasného důchodu. Negativně by se mělo projevit také zvýšení populace v produktivním věku vyvolané příchodem uprchlíků z Ukrajiny. Ti totiž v rámci VŠPS budou na jednu stranu plně zachyceni v populaci (tedy při výpočtu míry participace ve jmenovateli), z metodických důvodů se však v pracovní síle (v čitateli) nejspíše objeví jen okrajově. Míra participace by tak v roce 2022 mohla dosáhnout 81,4 % (*proti 82,6 %*) a v příštím roce mírně klesnout na 81,2 %.

Objem mezd a platů se ve 4. čtvrtletí 2021 zvýšil o 6,9 % (*proti 3,3 %*) a za celý rok 2021 o 6,6 % (*proti 5,7 %*). Nejvýrazněji se projevilo zvýšení výdělků v obchodě, dopravě, ubytování a stravování (příspěvek 3,2 p. b.), které patrně souviselo s podstatně mírnějšími – v meziročním srovnání – restriktivními opatřeními. V makroekonomicky nejdůležitějším odvětví zpracovatelského průmyslu objem mezd a platů vzrostl o 4,5 % při nárůstu počtu zaměstnanců o 2,0 %. Podle očekávání citelně zpomalila dynamika výdělků ve veřejné správě, obraně, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (růst o 0,4 %).

Měsíční data za leden naznačují, že růst průměrné mzdy v průmyslu mohl v 1. čtvrtletí letošního roku přesáhnout 5 %. V dalších významných odvětvích byla meziroční dynamika pozitivně ovlivněna nízkou srovnávací základnou. Objem mezd a platů se tak v 1. čtvrtletí 2022 mohl zvýšit o 6,4 % (*proti 6,6 %*). Očekáváme, že frikce na trhu práce, které se projevují rekordním počtem volných pracovních míst, budou přetrvávat i v průběhu letošního roku. Zcela novým faktorem je však výrazný příliv uprchlíků z Ukrajiny, který by měl prostřednictvím nárůstu počtu zaměstnanců výrazně podpořit dynamiku objemu mezd a platů, a to i v roce 2023. Stejným směrem by v letošním roce mělo působit také zvýšení minimální a zaručené mzdy o 6,6 %. V netržních odvětvích naopak očekáváme jen nepatrný nárůst výdělků, a to v důsledku nezměněné výše platových tarifů podstatné části zaměstnanců a vypla-

cení odměn v loňském roce, které zvyšuje srovnávací základnu. Tempo růstu výdělků by v celém horizontu predikce mělo být taženo tržními subjekty, u nichž by měl být růst mezd podpořen nedostatkem zaměstnanců. V úhrnu by se objem mezd a platů mohl v roce 2022 zvýšit o 6,0 % (proti 5,4 %), v příštím roce by růst mohl mírně zrychlit na 6,2 %.

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) se ve 4. čtvrtletí 2021 zvýšila o 4,0 % (proti 3,1 %). Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce by měl v horizontu predikce působit na růst průměrné mzdy příznivě, mírně negativní dopad by však měla mít imigrační vlna. Průměrná mzda zaměstnanců z Ukrajiny byla

podle dat z Informačního systému o průměrném výděлку v 1. pololetí 2021 asi o čtvrtinu nižší než celkový průměr (viz Box 3). V případě nově příchozích pracovníků lze přitom předpokládat ještě nižší efektivní průměrnou mzdu, a to i s ohledem na potřebu adaptace na nové prostředí a relativně nízké nabídkové mzdy v databázi volných pracovních míst (viz Box 1). V roce 2023 by po odeznění tohoto efektu mohlo být tempo růstu průměrné mzdy silnější, opačným směrem ale bude působit mírné zvýšení míry nezaměstnanosti. V letošním roce by se tak průměrná mzda mohla zvýšit o 4,6 % (proti 4,9 %), v roce 2023 by tempo růstu mohlo mírně zpomalit na 4,4 %.

Box 3: Ukrajinci na českém trhu práce

Zaměstnanci a podnikatelé ze zahraničí hrají na českém trhu práce čím dál důležitější roli. K 31. prosinci 2021 evidovalo MPSV 702 tis. cizinců v postavení zaměstnanců, ve statistice Ministerstva průmyslu a obchodu pak k tomuto datu bylo 104 tis. cizinců s platným živnostenským oprávněním. Cizinci se tak na celkové zaměstnanosti (v metodice národních účtů) podíleli téměř 15 %. Z hlediska členění podle státního občanství měli nejvýznamnější zastoupení občané Slovenska (231 tis., 28,7 % zaměstnanosti cizinců) a Ukrajiny (221 tis., 27,5 %). Na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství se tedy občané Ukrajiny podíleli z více než 4 %, přičemž v naprosté většině (195 tis.) se jednalo o pracovníky v postavení zaměstnanců.

Statistiky MPSV také nabízejí detailní informace o tom, v jakých odvětvích a profesích zaměstnanci ze zahraničí pracují. Tyto údaje (publikuje je ČSÚ) však při uzavěre predikce byly dostupné pouze k 30. červnu 2021. Zaměstnanci z Ukrajiny k tomuto datu pracovali nejčastěji ve zpracovatelském průmyslu, administrativních a podpůrných činnostech a ve stavebnictví (Tabulka 1). Do administrativních a podpůrných činností přitom spadají mj. i agentury práce, jejichž „zaměstnanci“ ale většinou fakticky pracují v jiných odvětvích, nejčastěji zřejmě v průmyslu a ve stavebnictví. V datech jsou také patrné rozdíly ve struktuře zaměstnanosti mužů a žen – zatímco podíl zaměstnanců ve stavebnictví byl mnohem vyšší u mužů, u žen byl více zastoupen obchod a některá odvětví služeb (ubytování, stravování a pohostinství; zdravotní a sociální péče).

Tabulka 1: Zaměstnanci z Ukrajiny – podle odvětví

údaje k 30. 6. 2021

CZ-NACE		Celkem			podíl, v %		
		Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	
		tis. osob			podíl, v %		
Celkem		191,6	111,3	80,3	100,0	100,0	100,0
A	Zemědělství, lesnictví, rybářství	10,2	5,7	4,6	5,3	5,1	5,7
B	Těžba a dobývání	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
C	Zpracovatelský průmysl	54,1	31,3	22,9	28,3	28,1	28,5
D	Výroba a rozvod el., plynu, tepla a klimatiz. vzduchu	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E	Zásob. vodou; čin. souvis. s odpad. vodami, odpady a sanacemi	0,6	0,4	0,2	0,3	0,4	0,3
F	Stavebnictví	33,2	27,8	5,4	17,3	25,0	6,8
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	13,7	5,7	7,9	7,1	5,2	9,9
H	Doprava a skladování	14,4	9,6	4,8	7,5	8,6	6,0
I	Ubytování, stravování a pohostinství	6,9	1,6	5,3	3,6	1,5	6,6
J	Informační a komunikační činnosti	1,4	0,8	0,6	0,8	0,8	0,8
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	0,4	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	4,0	1,9	2,1	2,1	1,7	2,6
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	4,7	2,6	2,2	2,5	2,3	2,7
N	Administrativní a podpůrné činnosti	38,6	19,2	19,4	20,1	17,2	24,1
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
P	Vzdělávání	0,7	0,2	0,5	0,3	0,2	0,6
Q	Zdravotní a sociální péče	2,9	0,8	2,1	1,5	0,7	2,6
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	0,8	0,3	0,5	0,4	0,3	0,6
S	Ostatní činnosti	1,3	0,5	0,8	0,7	0,4	1,0
T	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U	Činnosti exteriorních organizací a orgánů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Nezjištěno	3,1	2,4	0,7	1,6	2,2	0,8

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Z hlediska profesí (Tabulka 2) byli občané Ukrajiny zaměstnáni nejčastěji jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, obsluha strojů a zařízení, montéři a řemeslníci a opraváři. U žen byl významný i podíl v kategorii pracovníků ve službách a prodeji.

V Informačním systému o průměrném výděлку jsou též za 1. polovinu minulého roku k dispozici údaje o výdělcích občanů z vybraných zemí, mj. i z Ukrajiny (Tabulka 3). Průměrný měsíční výdělek zaměstnanců z Ukrajiny v 1. polovině roku 2021 dosáhl téměř 30 tis. Kč, což bylo o čtvrtinu méně než celorepublikový průměr. Průměrný výdělek Ukrajinců v platové sféře přesáhl 45 tis. Kč, o 2 tis. Kč více než v celé platové sféře. Zde je však třeba mít na paměti, že výdělky v platové sféře byly v 1. polovině minulého roku výrazně ovlivněny mimořádnými odměnami vyplacenými v některých složkách vládního sektoru, především ve zdravotní a sociální péči. Kromě toho zaměstnanci z Ukrajiny představují jen 0,2 % všech zaměstnanců platové sféry.

Tabulka 2: Zaměstnanci z Ukrajiny – podle profese

údaje k 30. 6. 2021

CZ-ISCO		Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
		tis. osob			podíl, v %		
	Celkem	191,6	111,3	80,3	100,0	100,0	100,0
1	Zákonodárci a řídící pracovníci	1,5	0,7	0,7	0,8	0,6	0,9
2	Specialisté	3,7	1,9	1,8	1,9	1,7	2,2
3	Techničtí a odborní pracovníci	3,4	1,3	2,0	1,7	1,2	2,5
4	Úředníci	4,2	1,4	2,8	2,2	1,3	3,5
5	Pracovníci ve službách a prodeji	11,9	2,7	9,1	6,2	2,4	11,4
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	2,1	1,2	0,9	1,1	1,1	1,1
7	Řemeslníci a opraváři	26,2	20,6	5,7	13,7	18,5	7,1
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	61,4	35,6	25,8	32,0	32,0	32,1
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	77,2	45,7	31,5	40,3	41,1	39,2
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3: Výdělky zaměstnanců z Ukrajiny

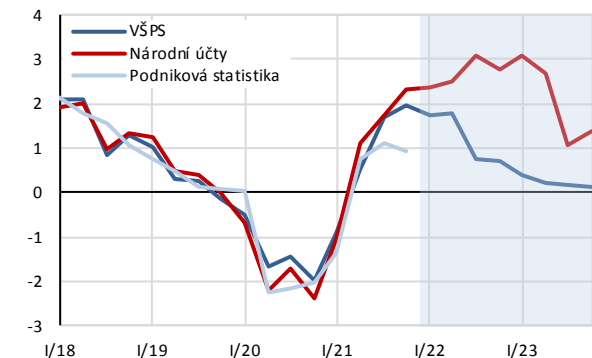
údaje za 1. polovinu roku 2021

		Průměr	1. decil	1. kvartil	Medián	3. kvartil	9. decil
Ukrajinci	<i>Kč/měsíc</i>	29 871
Mzdová sféra	<i>Kč/měsíc</i>	29 477	16 486	19 395	26 076	34 179	43 051
Platová sféra	<i>Kč/měsíc</i>	45 337	20 171	28 867	39 322	55 021	79 076
Celkem ČR	<i>Kč/měsíc</i>	40 054
Mzdová sféra	<i>Kč/měsíc</i>	39 332	18 974	24 648	32 590	43 943	63 007
Platová sféra	<i>Kč/měsíc</i>	43 232	25 078	32 134	39 950	49 346	64 045

Zdroj: Informační systém o průměrném výděлку. Výpočty MF ČR.

Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik

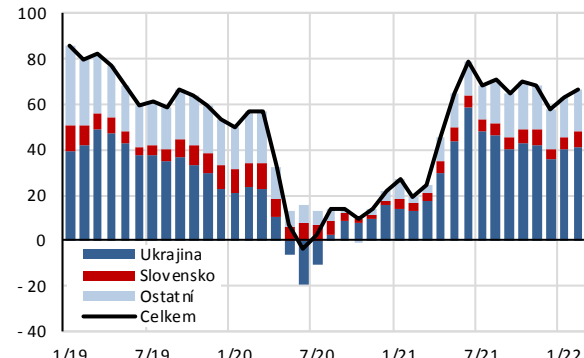
meziroční změna v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR

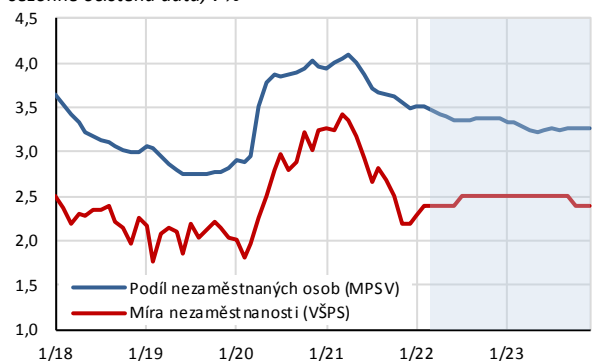
meziroční změna v tis. osob

Zdroj: MPSV. Výpočty MF ČR.

Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti

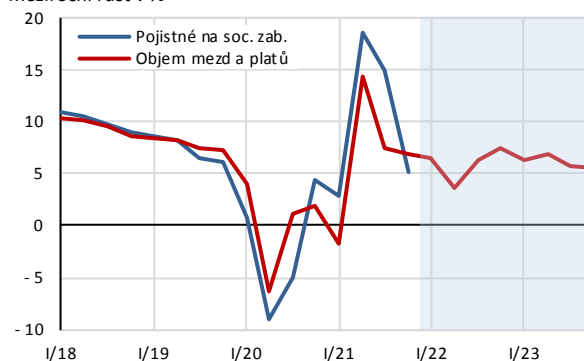
sezónně očištěná data, v %

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělky

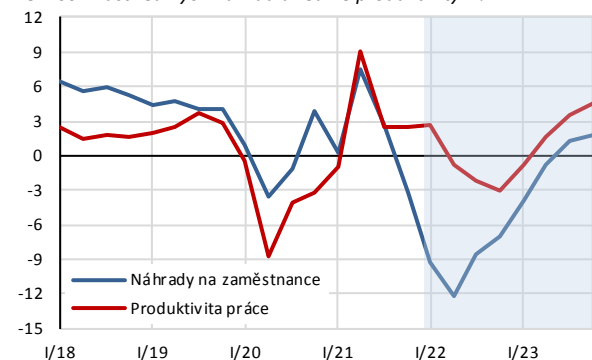
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ, MF ČR. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita

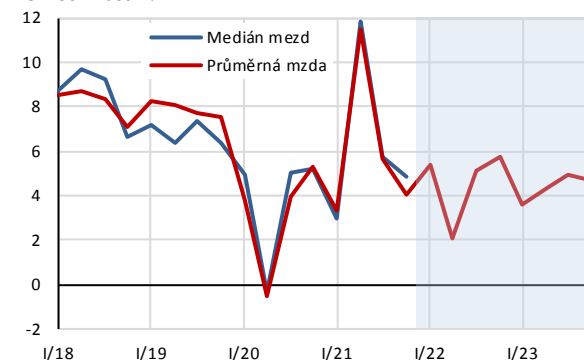
meziroční růst reálných náhrad a reálné produktivity v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy

meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů

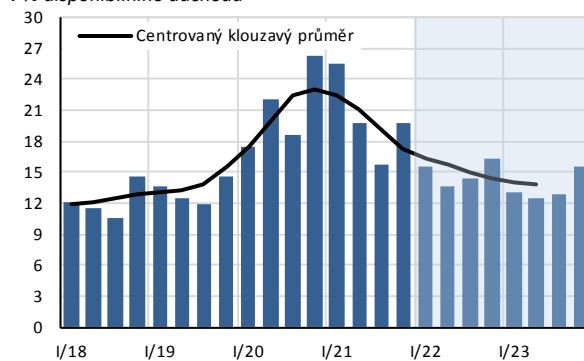
meziroční růst v %, domácí koncept objemu mezd a platů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností

v % disponibilního důchodu

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ											
Zaměstnanost¹⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	5 139	5 222	5 294	5 303	5 235	5 213	5 276	5 287	5 291	5 299
	<i>růst v %</i>	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	1,2	0,2	0,1	0,2
Zaměstnanci ²⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	4 257	4 327	4 396	4 412	4 351	4 387	4 442	4 452	4 456	4 463
	<i>růst v %</i>	2,1	1,7	1,6	0,4	-1,4	0,8	1,2	0,2	0,1	0,2
Podnikatelé ³⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	882	894	897	891	884	826	834	834	835	836
	<i>růst v %</i>	1,0	1,4	0,4	-0,8	-0,7	-6,5	0,9	0,0	0,0	0,2
Nezaměstnanost	<i>prům. v tis.osob</i>	211	156	122	109	137	150	137	139	131	125
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6	2,4	2,3
Dlouhodobá nezaměstnanost	<i>prům. v tis.osob</i>	89	54	37	33	30	41
Pracovní síla	<i>prům. v tis.osob</i>	5 350	5 377	5 415	5 412	5 372	5 364	5 413	5 426	5 422	5 424
	<i>růst v %</i>	0,8	0,5	0,7	-0,1	-0,7	-0,2	0,9	0,2	-0,1	0,1
Populace ve věku 20–64 let	<i>prům. v tis.osob</i>	6 510	6 456	6 414	6 383	6 355	6 315	6 407	6 428	6 415	6 408
	<i>růst v %</i>	-0,9	-0,8	-0,7	-0,5	-0,4	-0,6	1,5	0,3	-0,2	-0,1
Zaměstnanost / Populace 20–64	<i>průměr v %</i>	78,9	80,9	82,5	83,1	82,4	82,6	82,3	82,2	82,5	82,7
Míra zaměstnanosti 20–64 let⁴⁾	<i>průměr v %</i>	76,7	78,5	79,9	80,3	79,7	79,9	79,4	79,2	79,3	79,4
Prac. síla / Populace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	82,2	83,3	84,4	84,8	84,5	84,9	84,5	84,4	84,5	84,6
Míra participace 20–64 let⁵⁾	<i>průměr v %</i>	79,9	80,9	81,7	82,0	81,8	82,3	81,4	81,2	81,4	81,4
Míra participace 15–64 let⁵⁾	<i>průměr v %</i>	75,0	75,9	76,6	76,7	76,4	76,6	75,4	74,9	74,7	74,7
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV											
Počet nezaměstnaných	<i>prům. v tis.osob</i>	406	318	242	212	259	280	243	243	228	223
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	5,6	4,3	3,2	2,8	3,5	3,8	3,3	3,3	3,1	3,0
Mzdy a platy – ČSÚ											
Průměrná hrubá měsíční mzda											
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	27 764	29 638	32 051	34 578	35 662	37 839	39 561	41 305	43 056	44 613
	<i>růst v %</i>	4,4	6,7	8,1	7,9	3,1	6,1	4,6	4,4	4,2	3,6
Reálná	<i>Kč 2015</i>	27 571	28 747	30 438	31 928	31 898	32 592	30 366	30 356	31 006	31 491
	<i>růst v %</i>	3,7	4,3	5,9	4,9	-0,1	2,2	-6,8	0,0	2,1	1,6
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	23 692	25 398	27 561	29 439	30 528	32 444
	<i>růst v %</i>	5,7	7,2	8,5	6,8	3,7	6,3
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	5,7	9,2	9,6	7,8	0,2	6,6	6,0	6,2	3,9	4,0
Produktivita práce	<i>růst v %</i>	0,9	3,6	1,8	2,8	-4,2	3,2	-0,9	2,3	3,0	2,3
Jednotkové náklady práce	<i>růst v %</i>	3,0	3,5	6,1	4,3	7,7	2,3	2,9	1,7	0,8	1,6
Náhrady zaměstnancům / HDP	<i>%</i>	41,7	42,8	44,3	44,7	46,1	45,7	44,3	43,6	42,8	42,5

Pozn.: Rozdíly mezi nezaměstnaností podle VŠPS a podle registrace na úřadech práce vyplývají z odlišné definice obou ukazatelů.

¹⁾ Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

²⁾ Včetně členů produkčních družstev.

³⁾ Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

⁴⁾ Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

⁵⁾ Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ									
Zaměstnanost ¹⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	5 166	5 171	5 257	5 259	5 253	5 261	5 293	5 295
	<i>meziroční růst v %</i>	-2,1	-0,8	0,5	0,8	1,7	1,7	0,7	0,7
	<i>mezičtvrtletní růst v %</i>	-0,6	0,2	1,1	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1
Zaměstnanci ²⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	4 351	4 353	4 422	4 423	4 427	4 431	4 454	4 455
	<i>růst v %</i>	-0,9	0,5	1,7	2,0	1,8	1,8	0,7	0,7
Podnikatelé ³⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	815	819	836	836	826	831	839	840
	<i>růst v %</i>	-8,2	-7,2	-5,7	-5,0	1,4	1,5	0,4	0,4
Nezaměstnanost	<i>průměr v tis.osob</i>	179	159	146	118	138	128	145	138
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	3,4	3,0	2,7	2,2	2,6	2,4	2,7	2,5
Dlouhodobá nezaměstnanost	<i>průměr v tis.osob</i>	40	45	42	38
Pracovní síla	<i>průměr v tis.osob</i>	5 345	5 330	5 403	5 378	5 392	5 389	5 439	5 432
	<i>růst v %</i>	-0,7	-0,2	0,3	0,0	0,9	1,1	0,7	1,0
Populace ve věku 20–64 let	<i>průměr v tis.osob</i>	6 333	6 321	6 310	6 297	6 326	6 427	6 435	6 442
	<i>růst v %</i>	-0,6	-0,5	-0,7	-0,6	-0,1	1,7	2,0	2,3
Zaměstnanost / Populace 20–64	<i>průměr v %</i>	81,6	81,8	83,3	83,5	83,0	81,9	82,3	82,2
	<i>meziroční přírůstek</i>	-1,2	-0,2	1,0	1,2	1,5	0,0	-1,0	-1,3
Míra zaměstnanosti 20–64 let ⁴⁾	<i>průměr v %</i>	79,0	79,2	80,5	80,8	80,1	79,0	79,1	79,5
	<i>meziroční přírůstek</i>	-1,0	-0,2	0,8	1,1	1,1	-0,3	-1,4	-1,3
Prac. síla / Populace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	84,4	84,3	85,6	85,4	85,2	83,8	84,5	84,3
	<i>meziroční přírůstek</i>	-0,1	0,3	0,9	0,5	0,8	-0,5	-1,1	-1,1
Míra participace 20–64 let ⁵⁾	<i>průměr v %</i>	81,8	81,7	82,7	82,8	82,2	80,9	81,3	81,1
	<i>meziroční přírůstek</i>	0,1	0,4	0,7	0,7	0,4	-0,8	-1,4	-1,7
Míra participace 15–64 let ⁵⁾	<i>průměr v %</i>	76,2	76,0	77,1	76,9	76,5	74,9	75,3	75,1
	<i>meziroční přírůstek</i>	-0,1	0,1	0,5	0,2	0,3	-1,1	-1,8	-1,8
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV									
Počet nezaměstnaných	<i>průměr v tis.osob</i>	307	291	269	252	262	240	238	233
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	4,2	4,0	3,7	3,4	3,5	3,3	3,3	3,2
Mzdy a platy – ČSÚ									
Průměrná hrubá měsíční mzda									
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	35 351	38 329	37 500	40 135	37 264	39 132	39 414	42 433
	<i>růst v %</i>	3,4	11,5	5,7	4,0	5,4	2,1	5,1	5,7
Reálná	<i>Kč 2015</i>	31 119	33 417	32 051	33 755	29 564	30 185	29 878	31 780
	<i>růst v %</i>	1,2	8,4	1,5	-2,0	-5,0	-9,7	-6,8	-5,9
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	29 981	32 453	32 980	34 360
	<i>růst v %</i>	3,0	11,8	5,7	4,9
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	-1,6	14,3	7,4	6,9	6,4	3,6	6,4	7,4

¹⁾ Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Mezičtvrtletní růst ze sezónně očištěných dat.

²⁾ Včetně členů produkčních družstev.

³⁾ Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

⁴⁾ Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

⁵⁾ Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.3: Účet domácností

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
										Predikce	Predikce
Běžné příjmy											
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	1 825	1 923	2 038	2 223	2 430	2 599	2 647	2 811	2 925	3 113
	<i>růst v %</i>	4,2	5,4	6,0	9,1	9,3	7,0	1,8	6,2	4,1	6,4
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod¹⁾	<i>mld. Kč</i>	674	691	703	740	801	845	835	914	969	1010
	<i>růst v %</i>	3,0	2,4	1,7	5,2	8,3	5,5	-1,1	9,4	6,1	4,2
Přijaté důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	133	127	133	162	162	163	179	169	174	179
	<i>růst v %</i>	0,0	-4,3	4,1	21,9	0,2	0,5	10,0	-5,7	2,8	3,3
Sociální dávky	<i>mld. Kč</i>	596	613	630	650	685	738	881	918	979	1046
	<i>růst v %</i>	2,2	2,8	2,8	3,2	5,4	7,7	19,3	4,1	6,7	6,9
Ostatní přijaté běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	160	181	217	244	281	338	309	303	317	334
	<i>růst v %</i>	9,2	13,3	19,4	12,8	15,1	20,4	-8,8	-1,8	4,7	5,3
Běžné výdaje											
Placené důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	16	14	14	13	19	28	27	24	25	25
	<i>růst v %</i>	-24,3	-10,7	0,2	-7,4	43,2	44,8	-3,2	-10,7	3,2	2,9
Běžné daně z důchodu a jmění	<i>mld. Kč</i>	197	205	227	264	309	316	308	280	283	300
	<i>růst v %</i>	6,5	3,9	10,8	16,3	16,9	2,3	-2,4	-9,2	1,2	5,7
Sociální příspěvky	<i>mld. Kč</i>	696	732	775	836	911	976	1023	1122	1 183	1 220
	<i>růst v %</i>	3,8	5,3	5,8	7,9	9,0	7,1	4,8	9,7	5,5	3,1
Ostatní placené běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	150	169	207	238	278	335	300	297	310	326
	<i>růst v %</i>	7,3	12,5	22,4	15,3	16,5	20,6	-10,5	-1,0	4,4	5,2
Disponibilní důchod	<i>mld. Kč</i>	2 328	2 414	2 497	2 666	2 842	3 029	3 193	3 391	3 562	3 812
	<i>růst v %</i>	3,4	3,7	3,4	6,8	6,6	6,6	5,4	6,2	5,0	7,0
Výdaje na konečnou spotřebu	<i>mld. Kč</i>	2 072	2 152	2 241	2 383	2 524	2 663	2 545	2 737	3 069	3 342
	<i>růst v %</i>	2,2	3,9	4,1	6,4	5,9	5,5	-4,4	7,6	12,1	8,9
Změna podílu v penz. fondech	<i>mld. Kč</i>	35	33	31	32	33	37	38	37	50	53
Hrubé úspory	<i>mld. Kč</i>	292	295	286	315	350	404	686	691	543	523
Kapitálové transfery											
<i>(příjem (-) / výdaj (+))</i>	<i>mld. Kč</i>	-32	-12	-14	-11	-12	-13	-41	-35	-28	-26
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	214	220	237	216	261	297	292	327	342	357
	<i>růst v %</i>	5,2	2,9	7,9	-9,2	21,2	13,7	-1,7	12,1	4,6	4,3
Změna finančních aktiv a pasiv	<i>mld. Kč</i>	108	85	61	110	101	116	435	397	227	191
Disponibilní důchod reálný²⁾	<i>růst v %</i>	2,6	3,7	3,0	4,4	4,0	3,7	2,6	3,1	-5,9	2,7
Míra hrubých úspor	<i>%</i>	12,4	12,1	11,3	11,7	12,2	13,2	21,2	20,1	15,0	13,5

¹⁾ Smíšený důchod drobných podnikatelů, který je souhrnem důchodu z podnikání (zisku) a důchodu z jejich pracovní činnosti pro vlastní podnik.

²⁾ Deflováno deflátorem spotřeby domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.4 Vztahy k zahraničí

Běžný účet platební bilance dosáhl v roce 2021 schodku 0,8 % HDP (*proti 1,0 % HDP*). Meziroční zhoršení salda o 2,8 % HDP bylo dáno výhradně citelným poklesem přebytku bilance zboží.

Se zveřejněním údajů za 4. čtvrtletí 2021 zároveň došlo k revizi dat za rok 2020 a první tři čtvrtletí roku 2021. Zásadní změnou za rok 2020 bylo zvýšení deficitu bilance prvotních důchodů o 1,5 % HDP na 4,3 % HDP. Ve stejné proporcii se snížil i přebytek běžného účtu, který dosáhl 2,0 % HDP.

Meziroční růst **exportních trhů** ve 4. čtvrtletí 2021 dosáhl 5,4 % (*proti 3,8 %*). Zatímco HDP hlavních obchodních partnerů ČR vzrostl v souladu s odhadem (růst o 0,1 p. b. vyšší), zvýšení dovozní náročnosti (zejména v případě Německa a Francie) předčilo očekávání. Za celý rok 2021 dosáhl růst exportních trhů 10,0 % (*proti 9,3 %*). V reakci na ruskou invazi na Ukrajinu a zhoršení predikce HDP našich obchodních partnerů pro letošní rok počítáme s růstem exportních trhů o 2,9 % (*proti 4,2 %*). V roce 2023 by se exportní trhy díky očekávanému zlepšení ekonomické situace v zahraničí mohly zvýšit o 3,8 %.

Exportní výkonnost ve 4. čtvrtletí 2021 klesla o 13,5 % (*proti 10,1 %*), a pokračovala tak v hlubokém propadu. Přispěla k tomu přetrvávající omezení výroby ve zpracovatelském (především v automobilovém) průmyslu, způsobená nedostatkem některých komponent (hlavně polovodičů). Za celý rok se pak exportní výkonnost snížila o 4,5 % (*proti 3,4 %*). V letošním roce očekáváme další snížení výkonnosti o 2,2 % (*proti 0,1 %*). Zhoršení predikce souvisí s omezením dodávek výrobních vstupů a surovin z válkou zasažené Ukrajiny. Pro rok 2023 v souvislosti s předpokládaným pozvolným odezníváním obtíží v dodavatelských řetězcích odhadujeme růst výkonnosti o 1,0 %.

V rámci zahraničního obchodu (v metodice platební bilance) došlo ve 4. čtvrtletí 2021 k výraznému poklesu přebytku **bilance zboží** na 1,2 % HDP² (*proti 2,1 % HDP*). Podílelo se na tom meziroční zhoršení salda ve skupině stroje a dopravní prostředky, která tvoří více než polovinu celkového vývozu zboží. V jejím rámci kvůli odstávkám výroby v automobilovém průmyslu téměř o pětinu poklesl export motorových vozidel. Zhoršení salda rovněž odráží silný dovoz statků pro mezispotřebu (akumulace zásob) a vysoké ceny nerostných surovin.

Ceny minerálních paliv zůstávají i nadále důležitým faktorem ovlivňujícím **směnné relace** zahraničního obchodu se zbožím. Schodek palivové části bilance ve 4. čtvrtletí 2021 činil 2,5 % HDP (*proti 2,4 % HDP*). S ohledem na předpokládanou cenu ropy (viz kapitolu 1.2) v letošním roce počítáme s prohloubením schodku na 3,3 % HDP (*proti 2,4 % HDP*). Pro rok 2023 odhadujeme snížení deficitu na 2,6 % HDP.

Očekáváme, že bilance zboží v letošním roce dosáhne nepatrného přebytku 0,1 % HDP (*proti 1,5 % HDP*). Zhoršení odhadu odráží nižší dynamiku vývozu vlivem slabšího hospodářského růstu v zahraničí a eskalace problémů v dodavatelských řetězcích (narušení dodávek komponent z Ukrajiny). Negativně se na celkové bilanci podepíše i zhoršení směnných relací. Pro rok 2023 pak předpokládáme přebytek 0,2 % HDP – silnější investiční aktivita a oživení spotřeby domácností totiž podpoří dovoz.

Bilance služeb vykázala ve 4. čtvrtletí 2021 kladné saldo ve výši 1,8 % HDP (*proti 1,7 % HDP*). Aktivum služeb tak v poměrovém vyjádření dosáhlo stejného přebytku jako v roce 2020. Nárůst příjmů v oblasti telekomunikačních služeb a služeb souvisejících s výzkumem a poradenstvím byl kompenzován zhoršením salda v sektoru dopravních služeb a cestovního ruchu. Vzhledem k uzavření vzdušného prostoru pro ruské aerolinie a tím pádem i omezení příjmů z turismu očekáváme v letošním roce snížení přebytku na 1,7 % HDP (*beze změny*). V roce 2023 by se však díky předpokládanému ekonomickému oživení mohl zvýšit na 1,8 % HDP.

Schodek **prvotních důchodů** se ve 4. čtvrtletí 2021 vlivem výrazně nižšího než očekávaného odlivu důchodů z přímých investic (ve formě dividend) mezičtvrtletně snížil o 1,5 % HDP na 3,3 % HDP (*proti 4,3 % HDP*). Vzhledem k predikci HDP a hrubého provozního přebytku odhadujeme, že zisky firem pod zahraniční kontrolou by v letošním roce měly v poměrovém vyjádření vzrůst. Schodek prvotních důchodů by tak mohl činit 3,5 % HDP (*proti 4,3 % HDP*). Očekáváme rovněž, že zapojení uprchlíků z Ukrajiny na trhu práce zhorší saldo náhrad zaměstnancům – imigranti totiž zpočátku budou klasifikováni jako nerezidenti. Pro rok 2023 predikujeme mírné prohloubení schodku na 3,6 % HDP. Oživení ekonomické aktivity by mělo podpořit růst ziskovosti firem vlastněných nerezidenty, který však patrně bude limitován trvajícím problémy v dodavatelských řetězcích a nejistotou, která na trzích panuje v důsledku války na Ukrajině. Negativně na růst zisků firem může působit i zvýšení cen energií a jiných vstupů.

V uvedených souvislostech očekáváme, že **běžný účet platební bilance** bude v horizontu predikce deficitní. Letos by schodek mohl dosáhnout 2,2 % HDP (*proti 1,3 % HDP*). V poměru k HDP by se jednalo o největší deficit od roku 2010, v absolutním vyjádření od roku 2007. V roce 2023 by se schodek mohl mírně snížit na 1,9 % HDP.

Saldo běžných transakcí (v metodice národních účtů) dosáhlo ve 4. čtvrtletí 2021 schodku ve výši 2,0 % HDP (viz graf 3.4.8). Úspory domácností sice převýšily jejich investice o 5,9 % HDP, v sektoru vládních institucí však byla relace mezi úsporami a investicemi opačná – tvorba hrubého kapitálu byla o 6,0 % HDP vyšší než hrubé úspory. Převis investic nad úsporami (o 3,1 % HDP) byl zaznamenán i u nefinančních podniků.

² Všechny čtvrtletní údaje v poměru k HDP jsou uváděny v ročních klouzavých úhrnech.

Box 4: Dopady války na Ukrajině na zahraniční obchod a HDP ČR

Ruská invaze na Ukrajinu ovlivní zahraniční obchod ČR prostřednictvím následujících kanálů:

- omezení obchodní výměny s Ruskem (sankce, iniciativa jednotlivých firem) a Ukrajinou;
- přerušení dodávek komponent z Ukrajiny pro automobilový průmysl;
- zhoršení ekonomického vývoje v zahraničí.

V rámci obchodní bilance se zbožím nepředstavuje Rusko ani Ukrajina pro české exportéry významný trh. Do Ruska v loňském roce směřovala 2,0 % nominálního vývozu zboží, z čehož 21 % připadalo na díly a příslušenství pro motorová vozidla a 14 % na elektrické přístroje a zařízení. Na Ukrajinu směřovalo 0,7 % celkového vývozu zboží.

Dovoz zboží z Ruska (zejména ropa a zemní plyn) v loňském roce tvořil 3,5 % celkového dovozu zboží, v případě Ukrajiny podíl dosahoval 1,0 % (primárně železná ruda). Výpadek dodávek ropy a zemního plynu by na ekonomiku ČR dopadl silně negativně, s tímto scénářem ale makroekonomická predikce nepracuje.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím je vůči oběma zemím deficitní, v případě služeb naopak ČR dosahuje přebytku. Omezení aktivit s Ruskem se projeví v poklesu příjmů z cestovního ruchu, výpadek lze očekávat i ve vztahu k Ukrajině.

Odhady dopadů na zahraniční obchod a HDP ČR vycházejí z následujících předpokladů:

- od března 2022 až do konce roku dojde k zastavení vývozu zboží do Ruska a na Ukrajinu;
- dovoz zboží z Ruska nebude omezen, u dovozu zboží z Ukrajiny bude počínaje březnem 2022 docházet k výpadkům do dávek surovin a kabelových svazků využívaných při výrobě automobilů
- od března 2022 do konce roku dojde k zastavení vzájemného obchodu se službami mezi ČR a Ruskem/Ukrajinou;
- hospodářský růst v eurozóně bude v letošním roce kvůli válce na Ukrajině pomalejší o 1,3 p. b. (tento rozdíl odpovídá změně oproti predikci z ledna 2022), dopad na HDP Číny a USA nebude významný.

Tabulka 1: Odhad dopadů na růst HDP ČR

v procentních bodech

	2022
Přímý vývoz zboží z ČR do Ruska a na Ukrajinu	-0,54
Zahr. obchod se službami mezi ČR, Ruskem a Ukrajinou	-0,18
Narušení dodavatelských řetězců	-0,12
Horší vývoj vnějšího prostředí	-0,42
Pokles dovozu pro domácí poptávku	0,47
Celkové dopady na růst HDP	-0,79

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Odhady dopadů plynoucích z omezení vývozu zboží do Ruska a na Ukrajinu a ze zastavení vzájemného obchodu se službami vycházejí z modelové odhadnutých elasticit zahraničního obchodu ČR a dovozních náročností výdajových složek HDP, již tedy v sobě zahrnují vliv snížení dovozu z titulu oslabení exportu. Efekty zhoršení vnějšího prostředí a omezení dodávek komponent pro automobilový průmysl jsou simulovány s využitím mezinárodních symetrických input-output tabulek OECD za rok 2018³.

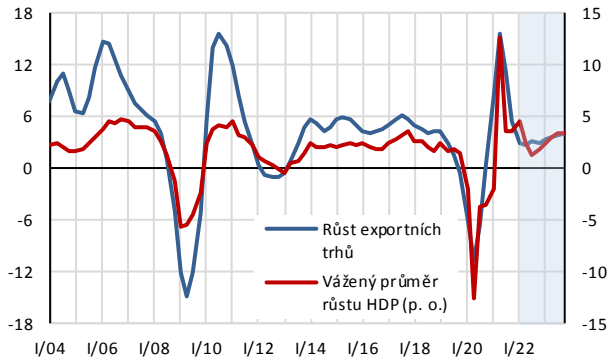
Výše uvedené ekonomické šoky by v úhrnu v letošním roce zpomalily růst českého HDP v rozsahu 1,3 p. b. Pokles dovozu pro spotřebu a investice by však dopad na dynamiku HDP ztlumil přibližně o 0,5 p. b. Jednotlivé efekty shrnuje Tabulka 1.

Celkově by tedy růst české ekonomiky mohl při realizaci uvažovaných šoků v letošním roce zpomalit o 0,8 p. b. Při zohlednění pozice v hospodářském cyklu by však skutečný dopad byl spíše nižší. Česká ekonomika se na přelomu let 2021 a 2022 nacházela v blízkosti potenciálního produktu, v situaci charakterizované vysokým využitím výrobních faktorů (nízkou nezaměstnaností a využitím výrobních kapacit v průmyslu na dlouhodobém průměru). V některých odvětvích firmy nestačily uspokojovat poptávku a ne jejich produkty byly dlouhé čekací lhůty (např. u některých modelů automobilů i déle než 12 měsíců). Poptávkový efekt výpadku vývozu do Ruska by tak vzhledem k přebytku zakázek mohl být kompenzován zkrácením čekacích lhůt na jiných trzích. Negativní dopad zahraničního obchodu na HDP by měly dále tlumit spotřební výdaje uprchlíků z Ukrajiny, které budou v rámci metodiky národních účtů zpočátku vykazovány v rámci vývozu zboží a služeb (viz Box 1).

³ OECD (2021): OECD Inter-Country Input-Output (ICIO) Tables. Paříž, Organisation for Economic Co-operation and Development, listopad 2021, [cit. 22. 3. 2022], <<https://www.oecd.org/sti/ind/inter-country-input-output-tables.htm>>.

Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí

meziroční tempa růstu v %, sezónně očištěná data

Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně

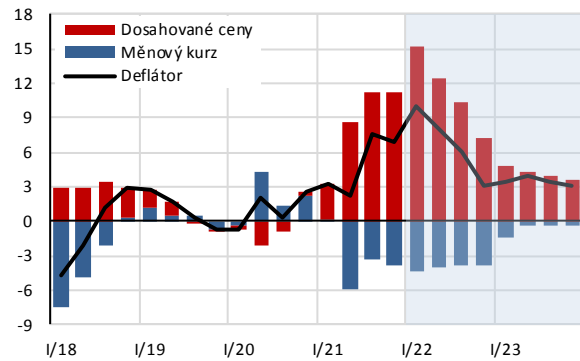
meziroční růst v %, příspěvky v p. b., sezónně očištěná data

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží

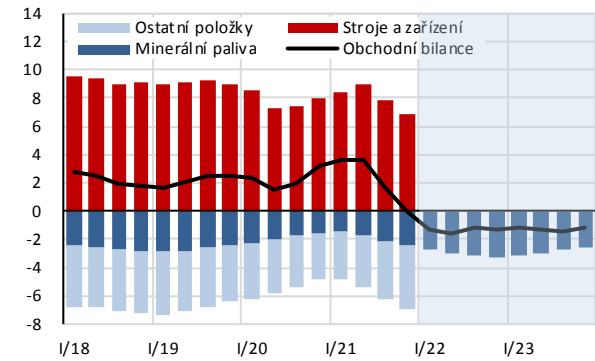
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.4: Obchodní bilance

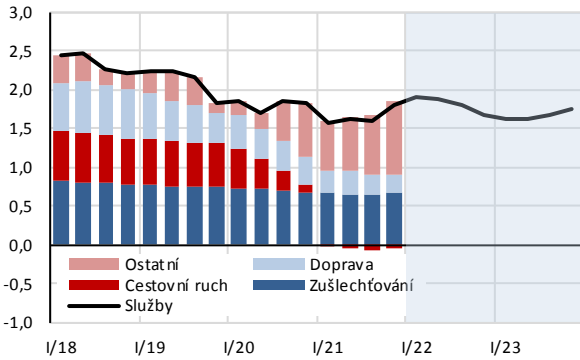
v % HDP, roční klouzavé úhrny, zahraniční obchod se zbožím

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.5: Bilance služeb

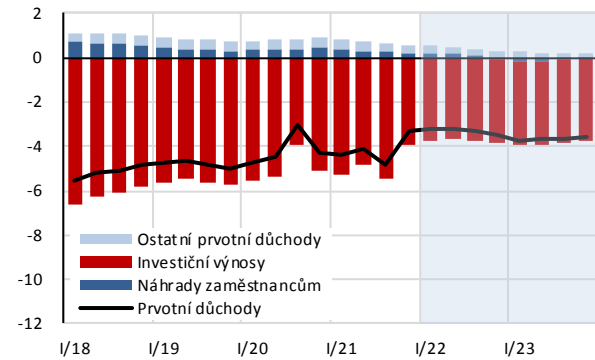
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů

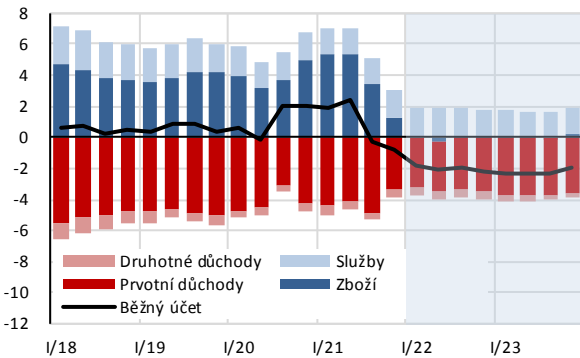
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance

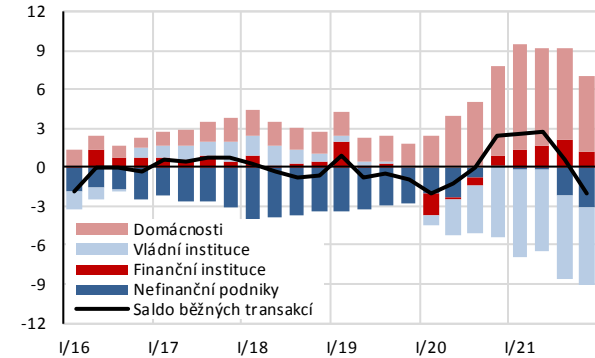
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí

v % HDP, roční klouzavé úhrny, metodika národních účtů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční
sezónně očištěná data

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	106,8	109,2	111,5	114,8	117,3	119,6	113,1	118,0	121	125	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,2	2,1	3,0	2,2	1,9	-5,4	4,3	2,6	3,1	
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	106,8	110,3	112,8	115,8	118,4	118,6	118,2	124,7	125	126	
	<i>růst v %</i>	2,8	3,3	2,2	2,6	2,2	0,2	-0,3	5,5	0,3	0,7	
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	114,1	120,5	125,7	132,9	138,9	141,8	133,8	147,2	151	157	
	<i>růst v %</i>	5,0	5,6	4,4	5,7	4,5	2,0	-5,6	10,0	2,9	3,8	
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	110,9	110,7	110,5	112,4	111,4	110,4	111,1	106,1	104	105	
	<i>růst v %</i>	4,1	-0,2	-0,2	1,8	-0,9	-0,8	0,6	-4,5	-2,2	1,0	
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	126,5	133,3	138,9	149,4	154,7	156,6	148,7	156,2	157	165	
	<i>růst v %</i>	9,3	5,4	4,2	7,6	3,5	1,2	-5,0	5,1	0,7	4,9	
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	108,6	109,9	106,9	103,9	100,2	100,5	102,4	99,1	95	95	
	<i>růst v %</i>	5,5	1,2	-2,8	-2,8	-3,6	0,4	1,9	-3,2	-4,0	-0,6	
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	100,8	98,2	98,2	100,2	103,2	103,9	103,0	111,8	124	130	
	<i>růst v %</i>	-1,7	-2,6	-0,1	2,1	3,0	0,6	-0,8	8,5	11,2	4,2	
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	109,5	108,0	104,9	104,1	103,4	104,4	105,5	110,8	118	122	
	<i>růst v %</i>	3,7	-1,4	-2,8	-0,8	-0,7	1,0	1,1	5,0	6,8	3,5	
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	138,5	143,9	145,7	155,6	159,9	163,4	156,8	173,0	186	202	
	<i>růst v %</i>	13,4	3,9	1,2	6,8	2,8	2,2	-4,1	10,3	7,6	8,5	

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Převrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.5.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní
sezónně očištěná data

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	114,9	117,6	119,6	119,9	120	120	121	122
	<i>růst v %</i>	-1,8	12,7	3,6	3,5	4,6	2,5	1,4	2,0
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	126,5	124,9	123,3	124,3	125	125	125	126
	<i>růst v %</i>	10,4	2,6	7,3	1,8	-1,5	0,1	1,7	1,0
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	145,3	146,9	147,5	149,0	150	151	152	153
	<i>růst v %</i>	8,5	15,6	11,1	5,4	3,0	2,6	3,1	3,0
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	111,3	109,6	101,8	102,0	103	104	104	104
	<i>růst v %</i>	-1,5	16,3	-13,8	-13,5	-7,6	-5,6	2,6	2,4
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	161,8	161,0	150,1	151,9	154	156	159	160
	<i>růst v %</i>	6,8	34,4	-4,2	-8,9	-4,8	-3,1	5,8	5,4
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	100,4	98,9	98,6	98,6	96	95	95	95
	<i>růst v %</i>	0,2	-5,9	-3,3	-3,9	-4,4	-4,0	-3,8	-3,9
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	106,9	110,7	114,2	115,4	123	125	126	124
	<i>růst v %</i>	3,2	8,5	11,2	11,3	15,1	12,5	10,3	7,3
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	107,3	109,5	112,6	113,8	118	118	119	117
	<i>růst v %</i>	3,3	2,2	7,6	7,0	10,1	8,0	6,1	3,1
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	173,6	176,3	169,1	172,9	182	185	190	188
	<i>růst v %</i>	10,4	37,3	3,0	-2,5	4,7	4,7	12,3	8,7

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Převrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.6.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční

u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	276	274	365	384	321	346	384	183	116	137	
	<i>% HDP</i>	6,3	5,9	7,6	7,5	5,9	6,0	6,7	3,0	1,7	1,9	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	220	188	259	259	201	240	280	73	4	12	
	<i>% HDP</i>	5,1	4,1	5,4	5,1	3,7	4,1	4,9	1,2	0,1	0,2	
Služby	<i>mld. Kč</i>	56	87	107	125	120	106	104	110	112	126	
	<i>% HDP</i>	1,3	1,9	2,2	2,4	2,2	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-261	-255	-253	-255	-260	-292	-242	-204	-234	-254	
	<i>% HDP</i>	-6,0	-5,5	-5,3	-5,0	-4,8	-5,0	-4,3	-3,3	-3,5	-3,6	
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	-7	1	-27	-50	-37	-34	-28	-31	-30	-23	
	<i>% HDP</i>	-0,2	0,0	-0,6	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	8	21	85	79	24	19	114	-51	-148	-139	
	<i>% HDP</i>	0,2	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-2,2	-1,9	
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	32	99	52	45	13	24	67	95	121	145	
	<i>% HDP</i>	0,7	2,1	1,1	0,9	0,2	0,4	1,2	1,6	1,8	2,0	
Čisté půjčky/výpůjčky¹⁾	<i>mld. Kč</i>	40	120	137	124	37	44	180	44	-26	6	
	<i>% HDP</i>	0,9	2,6	2,9	2,4	0,7	0,8	3,2	0,7	-0,4	0,1	
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	64	173	122	116	61	8	163	11	.	.	
	<i>mld. Kč</i>	-80	50	-187	-46	-51	-137	-149	-5	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	90	-164	-170	-268	30	-105	-136	75	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-6	-5	11	-14	-15	1	11	-58	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-13	-59	-97	-802	47	139	389	-297	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	73	351	564	1 246	50	110	48	296	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>									.	.	
Mezinárodní investiční pozice	<i>mld. Kč</i>	-1 577	-1 523	-1 304	-1 273	-1 320	-1 147	-929	-952	.	.	
	<i>% HDP</i>	-36,3	-32,9	-27,2	-24,9	-24,4	-19,8	-16,3	-15,6	.	.	
Zahraniční zadluženost	<i>mld. Kč</i>	2 947	3 119	3 499	4 370	4 413	4 384	4 321	4 471	.	.	
	<i>% HDP</i>	67,8	67,4	72,9	85,5	81,6	75,7	75,9	73,1	.	.	

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní

roční klouzavé úhrny, u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	Predikce
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	398	415	306	183	121	104	124	116
	<i>% HDP</i>	7,0	7,0	5,1	3,0	1,9	1,6	1,9	1,7
Zboží	<i>mld. Kč</i>	307	319	210	73	2	-17	6	4
	<i>% HDP</i>	5,4	5,4	3,5	1,2	0,0	-0,3	0,1	0,1
Služby	<i>mld. Kč</i>	90	95	96	110	119	121	118	112
	<i>% HDP</i>	1,6	1,6	1,6	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-253	-245	-292	-204	-203	-206	-217	-234
	<i>% HDP</i>	-4,4	-4,1	-4,9	-3,3	-3,2	-3,2	-3,3	-3,5
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	-35	-30	-28	-31	-33	-34	-32	-30
	<i>% HDP</i>	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	110	140	-14	-51	-115	-136	-125	-148
	<i>% HDP</i>	1,9	2,4	-0,2	-0,8	-1,8	-2,1	-1,9	-2,2
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	46	51	72	95	103	111	116	121
	<i>% HDP</i>	0,8	0,9	1,2	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8
Čisté půjčky/výpůjčky¹⁾	<i>mld. Kč</i>	157	191	58	44	-12	-25	-9	-26
	<i>% HDP</i>	2,7	3,2	1,0	0,7	-0,2	-0,4	-0,1	-0,4
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	142	177	1	11
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-103	-81	-95	-4,8
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-33	58	112	75
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-14	-33	-40	-58
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	205	157	-150	-297
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>	86	76	173	296
Mezinárodní investiční pozice	<i>stav v mld. Kč</i>	-733	-849	-956	-952
	<i>% HDP</i>	-12,8	-14,4	-15,9	-15,6
Zahraniční zadluženost	<i>stav v mld. Kč</i>	4 314	4 229	4 366	4 471
	<i>% HDP</i>	75,5	71,6	72,5	73,1

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

4 Monitoring predikcí ostatních institucí

Sledované instituce v průměru očekávají, že reálný HDP v letošním roce vzroste o 3,5 % a v roce 2023 o 3,6 %. Průměrná míra inflace by měla v roce 2022 dále zrychlit na 7,5 %, v roce 2023 by ale měla zvolnit na 2,6 %. Růst průměrné mzdy by v tomto roce mohl přesáhnout 6 %, v roce příštím by pak mohl zpomalit na 5,0 %. Běžný účet platební bilance by měl letos vykazat deficit 0,7 % HDP, v roce 2023 by měl být vyrovnaný.

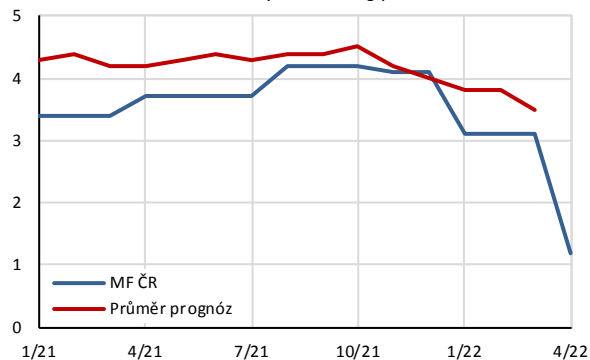
Při hodnocení rozdílů mezi aktuální makroekonomickou predikcí MF ČR a průměrem odhadů jednotlivých institucí je nutné vzít do úvahy datum zpracování jednotlivých prognóz a informace, které měli jejich tvůrci k dispozici.

MF ČR očekává, že v důsledku dopadů války na Ukrajině na českou ekonomiku a mimořádně silného nárůstu životních nákladů, který bude významně tlumit spotřebu domácností, poroste česká ekonomika v roce 2022 ve

srovnání s průměrem prognóz ostatních institucí výrazně pomaleji. Pro rok 2023 se pak predikce MF ČR shoduje s průměrem prognóz sledovaných institucí. Predikce míry inflace pro roky 2022 i 2023 je oproti sledovaným prognózám výrazně vyšší a dokonce vybočuje z jejich intervalu. To je dáno zejména extrémním zrychlením cenového růstu v uplynulých měsících a zohledněním nových informací o možném vývoji inflačních faktorů, včetně nárůstu regulovaných cen a cen komodit (viz kapitolu 1.2). V roce 2023 by růst spotřebitelských cen mohl zpomalit, průměrná míra inflace by však měla přesáhnout horní hranici tolerančního pásma okolo inflačního cíle ČNB. Růst průměrné nominální mzdy by se v tomto i příštím roce mohl pohybovat okolo 4,5 %. Prognóza výraznějšího schodku na běžném účtu platební bilance se opírá především o aktuální a očekávaný vývoj bilance zboží, na níž doléhají problémy exportně orientovaného průmyslu.

Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2022

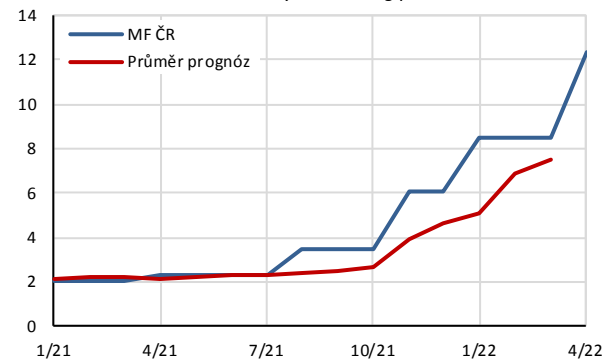
v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2022

v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí

		březen 2022			duben 2022
		min.	max.	průměr	predikce MF ČR
Hrubý domácí produkt (2022)	růst v %, s.c.	0,6	4,9	3,5	1,2
Hrubý domácí produkt (2023)	růst v %, s.c.	2,7	4,2	3,6	3,6
Průměrná míra inflace (2022)	%	2,3	10,7	7,5	12,3
Průměrná míra inflace (2023)	%	1,9	4,1	2,6	4,4
Růst průměrné mzdy (2022)	růst v %	4,5	7,5	6,2	4,6
Růst průměrné mzdy (2023)	růst v %	3,9	6,0	5,0	4,4
Poměr salda BÚ k HDP (2022)	%	-3,5	0,9	-0,7	-2,2
Poměr salda BÚ k HDP (2023)	%	-1,9	1,2	0,0	-1,9

Pozn.: Šetření vychází z veřejně přístupných prognóz 12 institucí, z čehož 7 institucí je tuzemských (ČNB, MPSV, domácí banky aj.) a ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, OECD, MMF aj.). U monitorovaných předpovědí HDP se nerozlišuje, zda příslušná instituce publikuje předpovědi bez očištění, nebo s očištěním o počet pracovních dnů.

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

5 Vyhodnocení rozpočtové predikce na rok 2021

Makroekonomický rámec státního rozpočtu na rok 2021 byl zpracován na základě Makroekonomické predikce ze září 2020. V tabulce 5.1 je uvedeno porovnání hlavních ukazatelů rámce s daty zveřejněnými do 31. března 2022. U většiny indikátorů ale tyto údaje nelze považovat za konečné, neboť ještě budou dále zpřesňovány.

Česká ekonomika si v 1. pololetí 2020 prošla mimořádně hlubokou recesí, během níž reálný HDP klesl o 12 %. Hospodářský propad byl způsoben velmi přísnými protiepidemickými opatřeními, jež měla omezit šíření nemoci COVID-19. Jednalo se např. o uzavření některých obchodů a provozoven, přechod na distanční školní výuku, omezení volného pohybu osob a další opatření limitující sociální kontakty.

Makroekonomický rámec byl založen na scénáři, že dále již v souvislosti s epidemickou situací nebude třeba přijímat významná restriktivní opatření. Ekonomická aktivita měla pozvolna oživovat, a šok do agregátní nabídky i poptávky tak měl být pouze dočasný a jednorázový.

Po zklidnění během léta 2020 se však epidemická situace na podzim znovu prudce zhoršila a nepříznivá situace přetrvávala až do května 2021. V reakci na tento vývoj vláda opět přijala řadu restriktivních opatření, která byla postupně odbourávána až během 2. čtvrtletí 2021. Na rozdíl od 1. vlny epidemie na jaře 2020 však nedocházelo k přerušování průmyslové výroby, HDP tak mezičtvrtletně klesl jen v 1. čtvrtletí 2021, a to o 0,3 %.

V dalších čtvrtletích bylo ekonomické oživení limitováno jinými nepříznivými faktory. Velmi otevřená česká ekonomika s vysokým podílem výroby automobilů na přidané hodnotě se ukázala jako silně citlivá na problémy v globálních dodavatelských řetězcích a nedostatek některých specifických výrobních vstupů, např. čipů. K tomu se přidalo prudké zdražování energií a některých dalších komodit. Makroekonomické dopady další vlny epidemie na podzim 2021 již ale nebyly příliš významné.

Ekonomický růst v roce 2021 dosáhl 3,3 %, oproti rámci tak byl nižší jen o 0,6 p. b. Významnější rozdíly je možné nalézt ve struktuře užití. Na jedné straně došlo k velmi dynamickému oživení spotřeby domácností. Ta odrážela zejména jak překvapivě vysokou mzdovou dynamiku, tak i razantní snížení efektivního zdanění příjmů fyzických osob. Naopak zvýšení nejistot ohledně budoucího vývoje postihlo investice do fixního kapitálu. Problémy v globál-

ních dodavatelských řetězcích nejsilněji zasáhly exportní firmy, zejména výrobce automobilů. Výsledkem byl hluboce záporný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP. Na druhou stranu však tyto obtíže vedly k mimořádně silné akumulaci zásob.

Ve spotřebitelských cenách se vlivem epidemie v 1. pololetí projevoval nabídkový šok s proinflačním efektem. V 2. polovině roku se poté meziroční inflace dostala nad horní hranici tolerančního pásma okolo inflačního cíle České národní banky. Inflace akcelerovala v důsledku rychlého nárůstu cen v oblasti bydlení, energií, ale i dalších druhů zboží a služeb. Odpuštění DPH na elektřinu a zemní plyn v listopadu a prosinci 2021 mělo pouze marginální dopad. Za celý rok 2021 průměrná míra inflace dosáhla 3,8 %. To byl nejrychlejší nárůst cenové hladiny od roku 2008.

Trh práce ukázal značnou odolnost vůči nepříznivým podmínkám. V průběhu epidemie byly dopady významně tlumeny vládními opatřeními (programy Antivirus, kompenzační bonusy). Díky nim dosáhla sezónně očištěná míra nezaměstnanosti v březnu 2021 vrcholu ve výši pouhých 3,4 %. Od 2. čtvrtletí se i přes útlum podpůrných opatření obnovila poptávka po práci, což vyústilo v nárůst zaměstnanosti a pokles nezaměstnanosti. Rovněž růst objemu mezd a platů vysoce překonal očekávání makroekonomického rámce. Projevil se zde nejen nárůst zaměstnanosti a průměrného počtu odpracovaných hodin, ale i zvýšení platů a mimořádné odměny ve vládním sektoru.

Narušení globálních produkčních a dodavatelských řetězců spolu s nárůstem cen dovážených energií a jiných komodit vedly k bezprecedentnímu propadu přebytku bilance zboží. Běžný účet platební bilance tak poprvé od roku 2013 skončil s deficitem.

Závěrem je možné konstatovat, že prostředí, ve kterém se ekonomika v roce 2021 pohybovala, bylo od scénáře makroekonomického rámce Státního rozpočtu diametrálně odlišné. Proto by vyvozování závěrů z porovnání skutečných výsledků ekonomiky s makroekonomickým rámcem bylo zavádějící. Souhrnně však lze konstatovat, že výsledky ekonomických základů pro odvození daňových příjmů (objem mezd a platů, spotřeba domácností, průměrná míra inflace) byly z rozpočtového pohledu oproti makroekonomickému rámci výrazně příznivější.

Tabulka 5.1: Porovnání makroekonomického rámce státního rozpočtu na rok 2021 se skutečností

		Skutečnost (duben 2022)				Státní rozpočet 2021 (září 2020)				Rozdíl (skutečnost - predikce)			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 410	5 790	5 694	6 121	5 409	5 749	5 561	5 860	1	41	133	261
	<i>růst v % b.c.</i>	5,8	7,0	-1,7	7,5	5,8	6,3	-3,3	5,4	0,0	0,7	1,6	2,1
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v % s.c.</i>	3,2	3,0	-5,8	3,3	3,2	2,3	-6,6	3,9	0,0	0,7	0,8	-0,6
Spotřeba domácností	<i>růst v % s.c.</i>	3,5	2,7	-6,8	4,4	3,5	3,1	-5,0	2,2	0,0	-0,4	-1,8	2,2
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v % s.c.</i>	3,8	2,5	3,4	3,0	3,8	2,3	3,8	2,9	0,0	0,2	-0,4	0,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v % s.c.</i>	10,0	5,9	-7,5	0,6	10,0	2,2	-7,5	3,0	0,0	3,7	0,0	-2,4
Příspěvek zahr. obchodu k růstu HDP	<i>p. b., s.c.</i>	-1,2	0,0	-0,5	-3,8	-1,2	0,0	-1,7	0,9	0,0	0,0	1,2	-4,7
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	2,6	3,9	4,4	4,0	2,6	3,9	3,6	1,4	0,0	0,0	0,8	2,6
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>%</i>	2,1	2,8	3,2	3,8	2,1	2,8	3,2	1,9	0,0	0,0	0,0	1,9
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,4	0,2	-1,3	-0,4	1,4	0,2	-1,2	-0,7	0,0	0,0	-0,1	0,3
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,2	2,0	2,6	2,8	2,2	2,0	2,6	3,4	0,0	0,0	0,0	-0,6
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v % b.c.</i>	9,6	7,8	0,2	6,6	9,6	6,6	-1,9	0,8	0,0	1,2	2,1	5,8
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,4	0,3	2,0	-0,8	0,4	-0,3	0,3	0,4	0,0	0,6	1,7	-1,2
Předpoklady:													
Měnový kurz CZK/EUR		25,6	25,7	26,4	25,6	25,6	25,7	26,3	25,8	0,0	0,0	0,1	-0,2
Dlouhodobé úrokové sazby (10 let)	<i>% p.a.</i>	2,0	1,5	1,1	1,9	2,0	1,5	1,1	0,9	0,0	0,0	0,0	1,0
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	71	64	42	71	71	64	42	48	0	0	0	23
HDP eurozóny	<i>růst v % s.c.</i>	1,8	1,6	-6,5	5,3	1,8	1,3	-9,0	5,4	0,0	0,3	2,5	-0,1

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Slovníček pojmů

Administrativní opatření u spotřebitelských cen jsou opatření státních orgánů, která přímo působí na cenovou hladinu. Zahrnují vliv změn nepřímých daní (daň z přidané hodnoty a spotřební daně), cel a úprav regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

Běžné daně z důchodu a jmění (domácnosti) jsou domácnostmi placené daně z příjmu, daně z převodu nemovitostí, místní poplatky a poplatky za používání dálnic.

Běžný účet (platební bilance) je souhrn bilance zboží (vývoz a dovoz), bilance služeb (příjmy a výdaje z dopravních služeb, cestovního ruchu a ostatních obchodních a neobchodních služeb), a bilance prvotních a druhotných důchodů.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí je saldo očištěné o vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány hospodářským cyklem (např. vyšší daňové výnosy během konjunktury nebo naopak vyšší objem dávek v nezaměstnanosti v době recese).

Deflátor hrubého domácího produktu je cenový index, určený jako podíl nominálního a reálného HDP.

Demografická míra závislosti je poměr počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) k počtu obyvatel v produktivním věku 20–64 let.

Disponibilní důchod domácností je rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji domácností.

Dlouhodobá nezaměstnanost je počet osob s délkou trvání nezaměstnanosti delší než 12 měsíců.

Dosahované ceny na zahraničních trzích (rozklad vývozu zboží) jsou definovány jako cenový index, který vyjadřuje vážený průměr cen vývozu na trhy hlavních obchodních partnerů v příslušných měnách těchto států. Pro výpočet se jako aproximace používá deflátor vývozu očištěný o vliv nominálního efektivního měnového kurzu.

Dovoz zboží je obchodní výměna, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od nerezidentské k rezidentské jednotce.

Dovozní náročnost (rozklad exportu zboží) je index podílu váženého průměru reálného dovozu partnerských zemí na váženém průměru reálného HDP partnerských zemí.

Druhotné důchody (platební bilance) zachycují přeshraniční toky přerozdělených důchodů – zdrojů poskytnutých či získaných bez protihodnoty mezi rezidenty a nerezidenty.

Dvoutýdenní (2T) repo sazba (měnověpolitická sazba ČNB) je maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky uspokojovány v dvoutýdenních repo tendrech vyhlášených ČNB.

Efektivní míra závislosti je poměr počtu vyplácených starobních důchodů k počtu zaměstnaných.

Exportní trhy jsou definovány jako index vyjadřující vážený průměr reálných dovozů zboží 8 nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR, mezi něž se (podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím) v roce 2020 řadily Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Rakousko, Spojené království, Itálie a Maďarsko.

Exportní výkonnost je index vyjadřující změnu podílu ČR na exportních trzích, který popisuje konkurenceschopnost českých výrobců na zahraničních trzích.

Finanční účet (platební bilance) zachycuje čisté přírůstky a úbytky finančních aktiv a pasiv v členění na přímé investice (akcie a ostatní účasti, dluhové nástroje a reinvestovaný zisk), portfoliové investice (účasti a podíly v investičních fondech a dluhové cenné papíry), finanční deriváty, ostatní investice (zejména půjčky, oběživo a vklady, úvěry, pojistné) a rezervní aktiva.

Fiskální úsilí je meziroční změna strukturálního salda indikující expanzivní, neutrální či restriktivní fiskální politiku v daném období.

Harmonizovaný index spotřebitelských cen je kalkulován v zemích EU podle jednotných a právně závazných postupů, což (na rozdíl od národních indexů) umožňuje srovnatelnost tohoto ukazatele mezi zeměmi.

Hlavní refinanční sazba Evropské centrální banky je minimální nabídková sazba pro hlavní refinanční operace, což jsou pravidelné operace k zajištění likvidity a refinancování finančního sektoru.

Hlavní refinanční sazba Federálního rezervního systému USA (Fedu) je sazba, kterou stanovuje Fed pro mezibankovní trh.

Hrubá přidaná hodnota je nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky při používání svých výrobních kapacit a která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách, a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách.

Hrubé úspory domácností jsou definovány jako součet disponibilního důchodu a změny podílu v penzijních fondech zmenšený o výdaje na konečnou spotřebu domácností.

Hrubý domácí produkt je celková hodnota nově vytvořeného zboží a služeb v daném období na určitém ekonomickém území vyjádřená v kupních cenách.

Hrubý národní důchod je hrubý domácí produkt upravený o saldo prvotních důchodů s nerezidenty, který vyjadřuje celkovou hodnotu zboží a služeb vytvořenou za dané období ekonomickými subjekty daného státu jak na území tohoto státu, tak v cizině.

Hrubý provozní přebytek je odměna vlastníkům fyzického kapitálu plynoucí z výrobního procesu. Jedná se o makroekonomické vyjádření zisku včetně odpisů, úroků a daně ze zisku.

Index spotřebitelských cen měří cenovou hladinu spotřebitelských výdajů. Je konstruován na základě pravidelného sledování vývoje cen vybraných zboží a služeb (tzv. reprezentantů) ve spotřebním koši domácností.

Indikátor důvěry je výsledek konjunkturálního průzkumu, do kterého se promítá široký okruh vlivů formujících očekávání ekonomických subjektů v průmyslu, stavebnictví, obchodu, službách a u spotřebitelů.

Indikátor spotřebitelské důvěry sestavovaný Ministerstvem financí je kalkulován z devíti dílčích otázek průzkumu u spotřebitelů Evropské komise, jež jsou nejsilněji korelovány s vývojem výdajů na konečnou spotřebu domácností v ČR. Otázky jsou v indikátoru váženy dle převrácené hodnoty variability a jsou agregovány do skupin ekonomický vývoj, finanční situace a sklon ke spotřebě.

Jádrová inflace je počítána Ministerstvem financí z dat Českého statistického úřadu, a to očištěním celkové inflace o administrativní vlivy a ceny potravin, nealkoholických nápojů a pohonných hmot. Neexistuje všeobecně přijímaná definice jádrové inflace, nicméně jádrová inflace by měla být měřítkem zásadního trendu inflace. Více než celková inflace odráží působení domácí poptávky, a proto i měnové politiky prováděné v ČR v režimu cílování inflace.

Jednorázové a přechodné operace sektoru vládních institucí jsou opatření s dočasným efektem (jeden až dva roky) na příjmy nebo výdaje sektoru vládních institucí (např. výdaje na odstraňování následků živelních pohrom).

Jednotkové náklady práce jsou definovány jako poměr nominálních náhrad na jednoho zaměstnance a reálné produktivity práce.

Kapitálový účet (platební bilance) tvoří převody nevyrobených nefinančních aktiv (např. půda – pozemky pro zastupitelské úřady aj.) a přerozdělení kapitálového charakteru (např. mezinárodní odpouštění dluhů, investiční granty a dotace).

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí, je indikátor složený z dílčích otázek konjunkturálního šetření ČSÚ v segmentu průmyslu a podnikatelské důvěry v Německu měřené indikátorem Ifo.

Kompozitní předstihový indikátor je indikátor složený z otázek konjunkturálního průzkumu, které nejtěsněji vysvětlují vývoj relativní cyklické složky ukazatele (nejčastěji HDP) s předstihem jednoho čtvrtletí.

Konjunkturální průzkumy zjišťují názory respondentů na současnou ekonomickou situaci a vývoj v blízké budoucnosti.

Kontrakt futures je dohoda dvou stran o směně určitého množství nějakého produktu v předem určené kvalitě, za předem stanovenou cenu k předem stanovenému budoucímu datu dodání.

Mediánová mzda je měsíční mzda zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, která je zjišťována ze šetření Informačního systému o průměrném výděлку.

Mezinárodní investiční pozice zachycuje přehled stavů finančních aktiv a pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky ve vztahu k nerezidentům k určitému datu.

Míra ekonomické aktivity je podíl pracovní síly na počtu osob ve stejné věkové kategorii.

Míra hrubých úspor je podíl hrubých úspor na disponibilním důchodu upraveném o změnu penzijních nároků.

Míra nezaměstnanosti (podle Výběrového šetření pracovních sil) je podíl počtu nezaměstnaných a pracovní síly.

Míra závislosti podle platné legislativy (demografie) je poměr počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy k počtu ostatních obyvatel nad 19 let.

Náhrady zaměstnancům jsou celkové platby zaměstnavatelů svým zaměstnancům za jimi provedenou práci. Skládají se ze sumy mezd a platů a příspěvků na sociální zabezpečení placečných zaměstnavatelů.

Nezaměstnanost (podle Výběrového šetření pracovních sil) odpovídá počtu osob, které ve sledovaném období souběžně splňovaly tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně

práci a byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do 14 dnů.

Nominální měnový kurz je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny.

Nominální efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých nominálních měnových kurzů.

Odhad označuje údaje za již skončené období, jež k datu uzávěrky nebyly dostupné.

Ostatní investice (platební bilance) zahrnují ostatní účasti, oběživo a vklady, půjčky, pojistné, penzijní a standardizované záruční programy, obchodní úvěry a zálohy, jiné pohledávky a závazky a Zvláštní práva čerpání (SDR).

Ostatní placené běžné transfery (domácnosti) zahrnují čisté pojistné na neživotní pojištění, soukromé mezinárodní transfery, pokuty ve správním a blokovém řízení, sázky apod.

Ostatní přijaté běžné transfery (domácnosti) jsou domácími přijaté náhrady z neživotního pojištění, soukromé mezinárodní transfery, výhry v sázkách a loteriích, státní příspěvky na stavební spoření apod.

Placené důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácími placené úroky a renta.

Podíl nezaměstnaných osob je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let v evidenci úřadů práce a počtu obyvatel ve stejném věku.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při průměrném využití výrobních faktorů.

Pracovní síla je součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob.

Predikce je označení pro prognózu budoucích čísel, používající matematické i expertní metody.

Primární (strukturální) saldo je (strukturální) saldo sektoru vládních institucí, od něhož jsou odečteny úrokové výdaje (tzv. dluhová služba).

Produkční mezera je ukazatel pozice ekonomiky v cyklu, stanovený jako rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem měřený v procentech potenciálního produktu.

Produktivita práce (reálná) je hrubý domácí produkt ve stálých cenách připadající na jednoho zaměstnaného.

Průměrná míra inflace je relativní změna průměru indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru indexu spotřebitelských cen v předcházejících 12 měsících vyjádřená v procentech.

Průměrná mzda je podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající v průměru na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc v přepočtu na plný úvazek.

Průměrná reálná mzda je průměrná mzda přepočtená na srovnatelné hodnoty pomocí indexu spotřebitelských cen.

Prvotní důchody (platební bilance) jsou přeshraniční toky výnosů mezi rezidenty a nerezidenty z poskytnutých finančních zdrojů, práce a nevyrobených nefinančních aktiv. Zahrnují úroky, dividendy, reinvestované zisky, pracovní příjmy, daně a dotace na produkci a dovoz.

Přijaté důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácími přijaté úroky, dividendy, důchody z půdy, čerpání podnikatelského důchodu, důchodu z rozděleného zisku apod.

Reálný efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých reálných měnových kurzů.

Reálný hrubý domácí důchod je reálný hrubý domácí produkt upravený o obchodní zisk nebo ztrátu plynoucí ze směnných relací a vyjadřuje tak reálný objem důchodů vytvořených v dané ekonomice.

Reálný hrubý domácí produkt vyjádřený v cenách referenčního roku je očištěn o vliv inflace a vyjadřuje tak fyzický objem nově vytvořeného zboží a služeb.

Reálný měnový kurz je nominální měnový kurz očištěný o vliv rozdílů v inflaci, jehož vývoj v čase je specifikován pomocí bazického indexu. V Makroekonomické predikci je inflace vyjádřena deflátorem HDP.

Registrovaná nezaměstnanost je počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce.

Saldo sektoru vládních institucí je rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji sektoru vládních institucí. V případě kladného výsledku jde o přebytek, v případě záporného o schodek/deficit. Saldo sektoru vládních institucí se vykazuje v mezinárodně srovnatelné metodice ESA 2010.

Sektor vládních institucí je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly na úrovni EU. Sektor vládních institucí v ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

Směnné relace je index, jehož změna vyjadřuje, jak se vyvíjí relativní cena vývozu k ceně dovozu.

Sociální příspěvky jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, penzijní připojištění a zákonné úrazové pojištění placené zaměstnavatelem i zaměstnancem.

Souhrnný indikátor důvěry shrnuje indikátory důvěry za segment průmyslu (40 %), stavebnictví (5 %), obchodu (5 %), služeb (30 %) a spotřebitelů (20 %).

Standard kupní síly (PPS) je umělá měnová jednotka, která eliminuje rozdíly v cenových hladinách mezi jednotlivými zeměmi a umožňuje tak porovnávat veličiny v objemovém vyjádření.

Strukturální saldo sektoru vládních institucí je saldo bez vlivu hospodářského cyklu a jednorázových a přechodných operací, čímž indikuje výchozí nastavení rozpočtové a fiskální politiky.

Tříměsíční sazba (3M) PRIBOR je referenční krátkodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrnou sazbu, za níž si mohou banky na trhu mezibankovních depozit půjčit se splatností 3 měsíce.

Tvorba hrubého fixního kapitálu je investice do fixních aktiv, což jsou vyrobená aktiva používaná pro výrobu zboží a služeb po dobu delší než jeden rok.

Tvorba hrubého kapitálu je součet tvorby hrubého fixního kapitálu, změny zásob a čistého pořízení cenností.

Úhrnná plodnost je počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce.

Úvěry v selhání jsou úvěrové pohledávky, jejichž úplné splacení je nejisté, nepravděpodobné či nemožné (splátky jistiny či příslušenství jsou po splatnosti déle než 90 dní).

Výdaje domácností na spotřebu jsou souhrnem výdajů sektoru domácností za konečné statky krátkodobé, střednědobé nebo dlouhodobé povahy a služby vyjádřené v kupních cenách.

Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu zahrnují platby vládních institucí, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhradu zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako např. výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.). Služby sektoru vládních institucí, které jsou poskytovány ke spotřebě celé společnosti, jsou obvykle oceněny na úrovni vlastních nákladů na danou službu, protože neprocházejí trhem, který by je ocenil. Z výše uvedených důvodů se spotřeba skládá zejména z mezispotřeby (tj. zboží a služeb, výjma fixních aktiv, spotřebovaných v procesu výroby jiného statku či služby), náhrad zaměstnancům (mzdy a platy včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem), naturálních dávek domácnostem (zejména platby zdravotních pojišťoven lékařským zařízením mimo sektor vládních institucí) či spotřeby fixního kapitálu. Nezapočítává se celá hodnota těchto transakcí, ale pouze ta, která se váže k produkci oceněné vlastními náklady. Náklady na tvorbu činností procházejících plně či částečně trhem, za něž dostává sektor vládních institucí úplatu, jsou pak z výdajů na jeho spotřebu očištěny.

Výhled je označení pro prognózu vzdálenějších budoucích čísel, používající především extrapoláčnických metod.

Výnos desetiletých státních dluhopisů je referenční dlouhodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrný výnos státních dluhopisů, jejichž zbytková doba do splatnosti se pohybuje v rozmezí 8 až 12 let.

Vývoz zboží je obchodní transakce, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od rezidentské k nerezidentské jednotce.

Zahraniční zadluženost je přehled finančních pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky vůči nerezidentům dluhového charakteru, tj. závazků se smluvně určenou dobou splatnosti, za kterou náleží věřiteli výnos ve formě úroku.

Změna podílu v penzijních fondech (domácnosti) je rozdíl mezi přijatým pojistným a vyplacenými důchody z penzijního připojištění.

Změna zásob je změna stavu materiálu, nedokončené produkce, hotových výrobků a zboží určeného k dalšímu prodeji.

Ministerstvo financí České republiky

odbor Hospodářská politika

Letenská 15

118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>